IN COMMEMORATION OF

150th Birth Anniversary of Swami Vivekananda &

21st Annual Conference of
Odisha Ramakrishna Vivekananda Bhava Prachar Parishad
November, 17th - 18th 2012.

Sri Ramakrishna Sevashram
At:- Tikatal, Po:- Chakapada
Dist:- Khordha, Pin:- 752 062
Odisha

ସ୍ମରଣିକା

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ୧୫୦ତମ ଜନ୍ମ ଜୟନ୍ତୀ

ଓଡିଶା ରାମକୃଷ୍ଣ ବିବେକାନନ୍ଦ

ଭାବ ପ୍ରଚାର ପରିଷଦ ୨୧ତମ ବାର୍ଷିକ ଅଧିବେଶନ ଉପଲକ୍ଷେ ପ୍ରକାଶିତ ।

ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ସେବାଶ୍ରମ

ଟିକାତଲ, ଚକାପଦା, ଖୋର୍ଦ୍ଧା, ଓଡିଶା, ପିନ୍ - ୭୫୨୦୬୨

Souvenir

150th Birth Anniversary of Swami Vivekananda

& 21st Annual Conference of

Odisha Ramakrishan Vivekananda Bhava Prachar Parisad.

SRI RAMAKRISHNA SEVASHRAM

Tikatal, Po- Chakapada, Dist- Khordha,
Odisha, Pin - 752062

SOUVENIR

In Commemoration of
150th Birth Anniversary of Swami Vivekananda
&
21st Annual Conference of
Odisha Ramakrishna Vivekananda Bhava Prachar Parisad
on 17th & 18th Nov. 2012

Sri Ramakrishna Sevashram, Tikatal, Po- Chakapada,
Dist- Khordha, Pin - 752062, Odisha

Published by : Swami Bhagavatnanda Puri
Secretary,
Sri Ramakrishna Sevashram, Tikatal
Po- Chakapada, Dist - Khordha, Odisha

Editorial Assistance : Dr.(Mrs.) S. Sahoo & Manoj Gumansingh

Cover Design by : R. K. Chhualsingh & Prasanta Kumar Nayak

Released on Occasion of 150th Birth Anniversary of Swami Vevekananda & 21st Annual Conference of Odisha Ramakrishna Vevekananda Bhava Prachar Parisad :
17th November 2012

Offering : Rs. 50/-

Printed at :
Master Effects
D/4, Labour Colony, Unit - III,
Bhubaneswar - 01
Ph. No. : 0674 - 2531167,
Mob.: 94370 80515, 9861074566
E-mail :- swainsusantak@gmail.com, master_effects@yahoo.co.in

PHONES PBX : (033)
2654-1144 2654-5700
2654-1180 2654-5701
2654-5391 2654-5702
2654-9581 2654-5703
2654-9681 2654-8494
FAX : 033-2654-4071
E-mail : president@rkmpresident.org
office@rkmpresident.org

RAMAKRISHNA MATH
P.O. BELUR MATH,
DIST : HOWRAH
WEST BENGAL : 711 202
INDIA

Sri Ramakrishna Sharanam

Message

2nd October, 2012.

I am happy to know that the 21st Annual Conference of Odisha Sri Ramakrishna Vivekananda Bhava Prachar Parishad and the 150th Birth Anniversary Celebration of Swami Vivekananda will be held at Sri Ramakrishna Sevashrama, Titkala in Odisha on 17th and 18th November, 2012.

I am also glad to know that a souvenir will be released on this occasion containing articles on the life and teachings of Holy Trinity.

May this conference and the 150th Birth Anniversary celebration of Swamiji help in spreading the divine message of Holy Trinity, bringing succour to the distressed and suffering world!

I wish the conference and the souvenir a grand success.

(Swami Atmasthananda)
President
Ramakrishna Math & Ramakrishna Mission

Swami Bhagwatananda Puri
Secretary
Sri Ramakrishna Sevashram
At-Tikatal, Dist-Khurda, Odisha

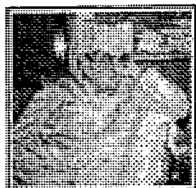

RAMAKRISHNA MATH
CHAKRATIRTHA, PURI-752002
ODISHA, INDIA

Phone : 06752-222479
E-mail : rkmathpuri@vsnl.net

Date ....

Message

It is an immense joy for me to learn that Sri Ramakrishna Sevashrama, Tikatal is going to bring out a Souvenir on the occasion of 21st Annual Conference of Odisha Ramakrishna Vivekananda Bhava Prachar Parisad to be held on 17th & 18th November 2012 at Tikatal Sri Ramakrishna Sevashrama.

We are the torch-bearers of the message of Sri Ramakrishna and Swami Vivekananda. We should be first fully equipped with the idea that is शिवज्ञाने जीवसेवा and then the ideal is to be executed in *practical life*. Ramakrishna Deva incarnated himself in human body to shower His blessing on the people of the world. He says "What else to say, all of you do attain the absolute bliss nothing else." This is His last word to the world. We should keep in our mind that we are the torch-bearers of Sri Ramakrishna Deva & Swami Vivekananda. The pure, the enthusiastic and roaring call of them should be heard & executed in our life.

Along with this we each should whole-heartedly pray to Almighty to bless us and enable us to carry out the flag which has been entrusted to us to the all corner of the world. My heartfelt good wishes to the grand success of the Souvenir.

- Jayatu Sri Sri Maa Sarada

Swami Srikrishnananda

-Swami Srikrishnananda

Ramakrishna Mission Ashrama
Chandan Hajuri Road, Puri - 752 001, Odisha
Ph : 06752-222207 & 232407
E-mail : rkmissionpuri@gmail.com
Website : www.rkmissionpuri.org

Date 11.11.2012

MESSAGE

I am glad to know that the Sri Ramakrishna Sevashrama, Tikatal, Khurda, Orissa is going to organize the 21st Annual Conference of Odisha Ramakrishna Vivekananda Bhava Prachar Parishad along with the celebration of 150th Birth Anniversary of Swami Vivekananda on 17th & 18th November, 2012.

I am equally pleased to learn that the Sevashrama is going to publish a souvenir with illuminating articles on the life and teachings of the Holy Trinity and Their Mission which will be of immense value to the public.

I pray to Bhagwan Sri Ramakrishna, Holy Mother Sri Sarada Devi and Swami Vivekananda wholeheartedly for the success of the Sevashrama in this commendable attempt. I congratulate all on this great celebration.

Swami Parishuddhananda

(Swami Parishuddhananda)
Secretary

Sri Ramakrishna Sevashrama
At. Tikatal, P.O. Chakapada
Dist. Khurda, Orissa

Monks of the Ramakrishna Order those who have blessed us by their Holy visits to our Ashram

1. Swami Bhaktyanandaji Maharaj
2. Swami Bhaktirupanandaji Maharaj
3. Swami Shiveswaranandaji Maharaj
4. Swami Dineshanandaji Maharaj
5. Swami Priyarupanandaji Maharaj
6. Swami Debeshanandaji Maharaj
7. Swami Achyuteshanandaji Maharaj
8 Swami Nigamatmanandaji Maharaj
9. Swami Tadgatanandaji Maharaj
10. Swami Atmadevanandaji Maharaj
11. Swami Dwijendranandaji Maharaj
12. Swami Gopeswaranandaji Maharaj
13. Swami Jiveshanandaji Maharaj
14. Swami Jiveshanandaji Maharaj
15 Swami Vasisthanandaji Maharaj
16. Swami Urukramanandaji Maharaj
17. Swami Yogindranandaji Maharaj
18. Swami Sarvamangalanandaji Maharaj
19. Swami Srikrishnanandaji Maharaj
20. Swami Haridevanandaji Maharaj
21. Swami Parisudhanandaji Maharaj
22. Swami Sudarshananandaji Maharaj
23. Swami Gopalatmanandaji Maharaj
24. Swami Satsanganandaji Maharaj

Celebration of 21st Annual Conference of Odisha Ramakrishna Vivekananda Bhava Prachar Parisad held on 17th & 18th November 2012 (Advised by Ramkrishna Math Belur Math, Howrah)

Organised by :

Sri Ramakrishna of Sevashrama, Tikatal, Khordha

Celebration Committee Chief Adviser : Swami Bhagavatananda Puri

Chief Co - ordinators : Golakha Chandra Sahoo, Khirod Chandra Sahoo, Bijay Kumar Sahoo

Joint Co-ordinators : Ms. Nalini Sahoo, R. K. Chhualsingh, S. Sahoo

Treasurer : Ashok Kumar Sahoo, Suresh Ch. Panda

Celibration Committe :

1. Abhinna Chandra Behera
2 Manoj Ku. Gumansingh
3. Hrushikesh Pradhan
4. Bijaya Mahapatra
5. Kanhu Charan Panda
6. Padma Ch. Biswal
7. Santosh Ku. Mohapatra
8. Subal Ch. Chhualsingh
9. Santosha Ku. Pattajoshi
10. Babaji Behera
11. Narayana Sahoo
12. Dillip Panda

FOREWORD

Sri Ramakrishna used to say "God is real and all others are unreal and the very purpose of human life is to realise God". This message has a great relevance for the modern and worldly intoxicated man who finds no time to realise the very pertinece of human birth. People burn mid night oil to get material well being and attach more importance to acquire name, fame, wealth & power which are unreal in the spiritual world. Sri Ramakrishna reminds us & gives a very simple way that, hold God in one hand & do the worldly activities on the other and when wordly activities are over, join two hands & pray to God. This needs to be practised and by the Lord's grace attachment to mundane activities are to be gradually reduced so that we will be in the path of god realisation.

The Holy mother, Sri Sarada Devi - the divine concort of Sir Ramakrishna is the epitome of universal motherhood, an embodiment of motherly love having no tinge of worldly attachment. whoever comes to her received grace unconditionally. She was the mother of all. She was the mother of the good like Swami Saradananda, the direct desciple of Sri Ramakrishna and of the wicked people also like Amzad, a confirmed robber. The holy mother says, "I am the mother of the wicked as I am the mother of virtuous. Whenever you are in destress just say to yourself, I have a mother," is surely a pain balm for the people deprived of getting peace, love and affection.

In Swami Vivekananda, we find Divine love for the humanity where distinction of caste, creed or race are completely absent.Before him the rich and the poor, the Brahmin and the Harijan, the Hindus, Muslims, Christians all are equally treated as the children of same divine parents. His message of **Siva-Jnane** **Jiva Seva** to serve man as potentially divine, to serve all in a spirit of worship is an illustrious call and his ideal of service if put into practice unconditionally can help in raising the condition of downtrodden masses in one hand and spiritual realisation of the doer on the other.

This year 2012 - 13 is an important land mark in the history of Ramakrishna movement that 150th Birth Anniversary of patriotic saint Swami Vivekananda is being celebrated with great enthusiasm all over India & abroad. Our Ashram is blessed enough to be a part of this celebration and as an extention of the programme. 21st Annual Conference of Odisha Ramakrishna Vivekananda Bhava Prachar Parisad is being hosted on 17th & 18th November 2012 by our Ashram. To commemorate the twin celebrations, our Ashram is publishing this souvenir and we take the opportunity to present this souvenir for the benefit of the public in general & youth in particular.

We express our deep sence of gratitude to the esteemed article contributors, advertisers, business concerns, donors, well wishers, devotees and members for their contribution towards souvenir publication and organisation of 21st Annual conference of Odisha Ramakrishna Vivekanda Bhava Prachar Parisad in our Ashram.

We pray to lord Sri Ramakrishna, Holy Mother Sri Sarada Devi & Swami Vivekananda to bestow blessings upon everybody to realise the divinity within them.

Swami Bhagavatananda Puri

Secretary

Sri Ramakrishna Sevashram, Tikatal

ସୂଚୀପତ୍ର

Content		Page

ସମୟ ସ୍ରୋତରେ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ସେବାଶ୍ରମ, ଟିକାତାଲ

ଭାରତୀୟ ସନାତନ ଧର୍ମର ବିଜୟ ବୈଜୟନ୍ତୀ ବିଦେଶରେ ଉଡାଇ ସ୍ୱଦେଶକୁ ଫେରି ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଆହ୍ୱାନ ଦେଲେ, "ଏଥରକ କେନ୍ଦ୍ର ଭାରତବର୍ଷ" ଭାରତବାସୀଙ୍କୁ କହିଲେ, "ହେ ମାନବ ! ମୃତର ପୂଜାଛାଡି ଜୀବନ୍ତର ପୂଜାକରିବା ଲାଗି ତୁମକୁ ମୁଁ ଆହ୍ୱାନ କରୁଛି । ଲୁପ୍ତପନ୍ଥାର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଲାଗି ବୃଥାଶକ୍ତି କ୍ଷୟନକରି ସଦ୍ୟନିର୍ମିତ ବିଶାଳ ଓ ସନ୍ନିକଟ ପଥକୁ ଆହ୍ୱାନ କରୁଛି । ବୁଦ୍ଧିମାନ୍, ବୁଝିନିଅ ଯେଉଁ ଶକ୍ତିର ଉନ୍ମେଷ ମାତ୍ରକେ ଦିଗଦିଗନ୍ତ ବ୍ୟାପୀ ପ୍ରତିଧ୍ୱନି ଜାଗିଉଠିଛି; ତାହାର ପୂର୍ଣ୍ଣାବସ୍ଥାକୁ କଳ୍ପନାରେ ଅନୁଭବ କର ଏବଂ ବୃଥା ସନ୍ଦେହ ଦୁର୍ବଳତା ଓ ଦାସ ସୁଲଭ ଇର୍ଷା, ଦ୍ୱେଷ ତ୍ୟାଂଗକରି ଏହି ମହାଯୁଗଚକ୍ର ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ସାମିଲ ହୁଅ ।"

ଏହି ଭାବଟିକୁ ସଠିକ୍ ବୁଝିପାରିଥିଲେ, ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ସେବାଶ୍ରମର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ସ୍ୱାମୀ ଭାଗବତାନନ୍ଦ ପୁରୀ । ମହାଯୁଗଚକ୍ର ପରିବର୍ତ୍ତନ ସ୍ରୋତରେ ନିଜକୁ ସାମିଲ୍ କରି ସ୍ୱାମିଜୀଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନକୁ ବାସ୍ତବରୂପ ଦେବାପାଇଁ ଆଜକୁ ୩୪ବର୍ଷ ତଳେ ୧୯୭୮ ମସିହାର କାର୍ତ୍ତିକ ମାସର ପବିତ୍ର ରାସପୂର୍ଣ୍ଣିମା ତିଥିରେ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ସେବାଶ୍ରମ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୁଏ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ମଠ, ଭୁବନେଶ୍ୱରର ପୂଣ୍ୟାତ୍ମା ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଶ୍ରୀମତ୍ ସ୍ୱାମୀ ଭକ୍ତ୍ୟାନନ୍ଦଜୀ ମହାରାଜାଙ୍କ କରକମଳରେ ।ଏଇଠି ଦିନେ ଆଶ୍ରମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ ଯାହାର ସ୍ୱପ୍ନ ଥିଲା ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଅନୁଷ୍ଠାନର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ସ୍ୱାମୀ ଭାଗବତାନନ୍ଦ ପୁରୀ । ଏଠିକାର ବରଗଛ ଯିଏ କଳ୍ପଦ୍ରୁମ ପରି ଅଭୟ ଆଶ୍ରୟ ପ୍ରଦାନ କରି ଆଶ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ତା'ର ଛାୟାରେ କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟିକରିଥିଲା ।

ଏକଦା ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ନୟାଗଡ ଜିଲ୍ଲା ଗୋପାଳପୁର ଗ୍ରାମରେ ଛାତ୍ରଜୀବନରୁ "ବେଦାନ୍ତ ପ୍ରଚାର ସମିତି" ଗଠନ ପୂର୍ବକ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ପ୍ରଣୀତ ବେଦାନ୍ତ ପ୍ରଚାରରେ ମନୋନିବେଶ କରିଥିଲେ । ପିଟୁକୁଳି ହାଇସ୍କୁଲରେ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷକ ଭାବରେ ଯୋଗଦେବା ପରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କୁ ରାମକୃଷ୍ଣ ବିବେକାନନ୍ଦ ଭାବଧାରାରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିଥିଲେ । ସହକର୍ମୀ, ଶିକ୍ଷକ ଓ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ନେଇ ପ୍ରଚାର ଗୋଷ୍ଠୀ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ବିବେକାନନ୍ଦ ଭାବାଦର୍ଶ ପ୍ରଚାର ସହିତ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ର ଗଠନ, ଚରିତ୍ର ଡାଏରୀ ଲେଖିବା ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ପାଠଚକ୍ର ମାନ ଗଠନ କରିବା ପୂର୍ବାଶ୍ରମରେ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟମାନ ଥିଲା ।

ତ୍ୟାଗପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଯାପନ କରିବାକୁ ସ୍ଥିରକରି ଆଶ୍ରମ ସ୍ଥାପନ ସନ୍ଧାନରେ ସ୍ଥାନ ଖୋଜୁଥିବା ବେଳେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆଶ୍ରମ ସ୍ଥାନରେ 'କିଶାଦାସ' ନାମକ ଅବଧୂତ ବାବାଜୀ ଚାଳିଆଟିଏ କରି ଆଶ୍ରୟ ନେଉଥିଲେ । ତାଙ୍କସହିତ ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନ ହେବାରେ ସେ କହିଥିଲେ, "ଏହି ବରଗଛରେ ହଂସହଂସୀ ଖେଳୁଥିବାର ସେ ଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି । ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏସ୍ଥାନ ହେବ ଏକ ମହାନ୍ ପୀଠ ।", ସମୟ କ୍ରମେ ବାବାଜୀ ଜଣକ ଏ ସ୍ଥାନ ଛାଡି ଚାଲିଗଲେ ଏବଂ ୧୯୭୮ ମସିହାର ରାସପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଶୁଭେଚ୍ଛୁମାନଙ୍କ

ଉଦ୍ୟମରେ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା ଏକ କୁଟୀର ଠାକୁର, ମା' ସ୍ୱାମିଜୀଙ୍କ ପ୍ରତିକୃତିକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି "Destitute Home" ନାମରେ ।

ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ପିଲାମାନଙ୍କ ହାଇସ୍କୁଲ ପାଠପଢା ସହିତ ଆଶ୍ରମ ଜୀବନ ଯାପନପାଇଁ 'ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ଭବନ' ଗଢା ହେଲା । ଗରୀବ ଲୋକମାନଙ୍କ ଚିକିତ୍ସାପାଇଁ ହୋମିଓ ପ୍ୟାଥିକ ମେଡିକାଲ କ୍ୟାମ୍ପ୍ କରିବା ସହିତ ଆଶ୍ରମରେ ଔଷଧ ବଣ୍ଟନ କରିବା, ହରିଜନ ଆଦିବାସୀ ବସ୍ତିରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଚେତନତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରିବା, ଘରପୋଡି ଆଦି ଦୈବୀ ଦୁର୍ବିପାକ ସମୟରେ ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ ସହାୟତାରେ ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଆଶ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟଧାରାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହାର ରୋଗୀସେବାକାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପ୍ରସାରିତ ହୋଇ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲାର ଗୋଡାଠାରେ "ଶ୍ରୀଲୋକନାଥଦେବ ଦାତବ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟ" ସ୍ୱାମିଜୀଙ୍କ ଚେଷ୍ଟାରେ ନିର୍ମାଣାଧୀନ ଯାହା ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଗରିବ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସେବା ଯୋଗାଇବାରେ ସକ୍ଷମ ହେବ ।

ପ୍ରତି ବର୍ଷ ଆଶ୍ରମ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଯୁବ ଶିବିର ଓ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀମାନ ଆୟୋଜନ କରି ଧାର୍ମିକ ବାଗ୍ମୀ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ସହିତ ରାମକୃଷ୍ଣ ମଠ ମିଶନ୍‌ର ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନଙ୍କୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଏ । ଏହି କ୍ରମରେ ସ୍ୱାମୀ ଭକ୍ତ୍ୟାନନ୍ଦ, ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତୁତ୍ୟାନନ୍ଦ ସ୍ୱାମୀ ଦିନେଶାନନ୍ଦ, ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାତ୍ମାନନ୍ଦ, ସ୍ୱାମୀ ଶିବେଶ୍ୱରାନନ୍ଦ, ସ୍ୱାମୀ ବଶିଷ୍ଠାନନ୍ଦ, ସ୍ୱାମୀ ବିଶେକାନନ୍ଦ, ସ୍ୱାମୀ ପ୍ରିୟରୂପାନନ୍ଦ, ସ୍ୱାମୀ ଶ୍ରୀକ୍ରୀଷ୍ଣାନନ୍ଦ ଓ ସ୍ୱାମୀ ପରିଶୁଦ୍ଧାନନ୍ଦ ପ୍ରଭୃତି ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନଙ୍କ ପଦପାତ ଏହି ମାଟିକୁ ଆହୁରି ପବିତ୍ର ଭୂମିରେ ପରିଣତ କରିଦେଇଛି । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ୧୫୦ତମ ଜନ୍ମ ଜୟନ୍ତୀ ଆଶ୍ରମ ପରିସରରେ ଏହି ବଟବୃକ୍ଷ ତଳେ ପାଳିତ ହେଲାବେଳେ ତାର ଅନନ୍ୟ ସ୍ମୃତି ଏବେବି ଅଭିଭୂତ କରେ ।

ସ୍ୱାମୀ ଭାଗବତାନନ୍ଦ ପୁରୀଙ୍କ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଏବଂ ଏକନିଷ୍ଠ ଉଦ୍ୟମ ଫଳରେ ଟିକାତାଳ ଗ୍ରାମବାସୀ ଓ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଭାବାଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ବହୁ ଭକ୍ତ, ଶୁଭେଚ୍ଛୁମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ମା' ସାରଦା ମହିଳା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ସଂସ୍କୃତ ବିଦ୍ୟାପୀଠ ଆଜି ଖୁବ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ।

ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ତ୍ୟାଗପୂତ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱକୁ ଆଦର୍ଶରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ତାଙ୍କର କନିଷ୍ଠା ଭଗ୍ନୀ 'ନଳିନୀ ଅପା' ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ସଂସ୍କୃତ ବିଦ୍ୟାପୀଠ'ର ପରିଚାଳନା ଭାର ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ସେ ମହାଶୟା ଅଧକ୍ଷା ଭାବରେ "ମା' ସାରଦା ମହିଳା ମହା ବିଦ୍ୟାଳୟ" ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ଯାହା ଏବେ ରାଜ୍ୟ ସରକାଙ୍କ ଅନୁଦାନ ପରିସରଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି । ଏହି ମହିଳା କଲେଜକୁ 'ସାରଦା ମିଶନ କଲିକତା'ର ଅଧକ୍ଷା 'ପ୍ରବ୍ରାଜିକା ଭକ୍ତିପ୍ରାଣା ମାତାଜୀ' ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଥିଲେ ।

ଗତ ୨୦୦୪ ମସିହାରେ 'ଓଡିଶା ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ବିବେକାନନ୍ଦ' ଭାବ ପ୍ରଚାର ପରିଷଦର ତ୍ରୟୋଦଶ ବାର୍ଷିକ ଅଧିବେଶନ ଓ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ମା' ସାରଦା ଦେବୀଙ୍କ ୧୫୦ତମ ଜନ୍ମ ଜୟନ୍ତୀ ଆଶ୍ରମ ପରିସରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସେଥିରେ ଓଡିଶାର ସବୁ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ସମାଗମ ହୋଇଥିଲା । ଇତି

ମଧ୍ୟରେ ଆଶ୍ରମ ପରିସରରେ ଏକ 'ସାଧୁ ନିବାସ' ଓ ପ୍ରାର୍ଥନାଗୃହ ନିର୍ମିତ ହୋଇସାରିଛି । ଚଳିତ ନଭେମ୍ବର ୧୭ ଓ ୧୮ ଦୁଇଦିନ ବ୍ୟାପୀ ପୁନଶ୍ଚ ପରିଷଦର ୨୧ତମ ଅଧିବେଶନ ଓ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ୧୫୦ତମ ଜନ୍ମ ଜୟନ୍ତୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବା ଆଶ୍ରମପାଇଁ ଏକ ଗୌରବର ବିଷୟ । ପଲ୍ଲୀ ଅଞ୍ଚଳର ଏହି ରାମକୃଷ୍ଣ ସେବାଶ୍ରମ ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ ଓଡିଶାର ଭକ୍ତମାନଙ୍କପାଇଁ ଏକ ଅଭୁଲା ଆକର୍ଷଣ ହୋଇ ରହିଛି ।

ଆଶ୍ରମ ପରିସରରେ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ମନ୍ଦିର ସହିତ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ଶ୍ରୀ ଲୋକନାଥ ଦେବ ମନ୍ଦିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇସାରିଛି, ଯେଉଁଠି ନିତ୍ୟ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା ସହିତ ସାନ୍ଧ୍ୟ ଆରତ୍ରିକ ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ଆଶ୍ରମର ଅନ୍ତେବାସୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଅଛି । ଆଶ୍ରମର ସ୍ଥାୟୀ ସଦସ୍ୟମାନେ ପ୍ରତ୍ୟକ ମାସର ପ୍ରଥମ ରବିବାର ଦିନ ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପାଠଚକ୍ର ଅନୁଷ୍ଠିତ କରନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀ ଭାଗବତାନନ୍ଦଙ୍କ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତାରେ ଖୋର୍ଦ୍ଧା, ନୟାଗଡ ଓ ବାଙ୍କୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ପାଠ୍ୟଚକ୍ରମାନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ବିବେକାନନ୍ଦ ଭାବାଆନ୍ଦୋଳନକୁ ପ୍ରସାରିତ କରୁଅଛି ।

ଯୁଗାଚାର୍ଯ୍ୟ ବିବେକାନନ୍ଦ

ସ୍ୱାମୀ ସୁଦର୍ଶନାନନ୍ଦ

ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କାହାକୁ କହନ୍ତି ?

ଅଚିନୋତି ଚ ଶାସ୍ତ୍ରାର୍ଥ ଆଚରେ ସ୍ଥାପୟତ୍ୟ ପି ।
ସ୍ୱୟମାଚରତେ ଯସ୍ତ ସ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଇତିରିତଃ ॥

ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ତାହାଙ୍କୁ କହନ୍ତି ଯେ କି କେବଳ ଶାସ୍ତ୍ରର ସାରମର୍ମ ଆମକୁ ପ୍ରଦାନ କରିନଥାନ୍ତି ବା ସେହି ସାରମର୍ମକୁ ଜୀବନରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଆମକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିନଥାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ନିଜେ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ପ୍ରୟୋଗକାରୀ ହିସାବରେ ନିଜକୁ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥାଆନ୍ତି ।

ପିଲାଦିନରୁ ଦେଖାଯାଇଛି ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ପ୍ରୟୋଗକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ । ଆଦର୍ଶ ଜୀବନ ଜଗତ୍‌ହିତ ପାଇଁ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ । ସ୍ୱାମୀଜୀ ଭାରତକୁ ସମ୍ବୋଧନ କରି କହିଛନ୍ତି, ତୁମ ଜୀବନ ତୁମର ଭୋଗ, ସୁଖ ନିମିତ୍ତ ନୁହେଁ, ଜଗନ୍ମାତାର ପାଇଁ ତୁମର ଜୀବନ ବଳି ପ୍ରଦତ୍ତ । ଏହି କଥାଟି ସେ ନିଜର ଜୀବନ ଭିତର ଦେଇ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ଦେଖାଇଛନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛି କରିବାର ତାଙ୍କର ଉପାୟ ନଥିଲା । ସମାଧିସୁଖ ଆସ୍ୱାଦନ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଅବକାଶ ନଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଥମ ଥର ତାଙ୍କର ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧିର ଅନୁଭୂତି ହୋଇଛି, ସେ ସମାଧିରେ ଗଭୀର ଭାବରେ ମଗ୍ନ ହୋଇଥିଲେ । ତାପରେ ସମାଧିରୁ ବ୍ୟୁତ୍‌ଥାନ ହେଲେ ଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ଡାକି ପଠାଇଲେ । କହିଲେ, ଯାହା ଚାହିଁଥିଲୁ ପାଇଲୁ ତ ? (ଏଇଲେ) କିନ୍ତୁ ଏ ଦ୍ୱାର ବନ୍ଦ ରହିଲା । କଞ୍ଚି(ଚାବି) ରହିଲା ମା'ଙ୍କ ହାତରେ, ତୁ ମାଆଙ୍କ କାମ କରିବୁ ତେବେ ମାଆ ଚାବି ଖୋଲିଦେବେ । ଏହି ଭାବରେ ଠାକୁରଙ୍କ ହୋଇ ଜଗତର କଲ୍ୟାଣରେ ସେ କାମ କରିଯାଇଛନ୍ତି ।

ଆଦର୍ଶବାଦୀ ସ୍ୱାମୀଜୀ ନିଜ ଭିତରେ ନିଜ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ପୋଛିଦେଇ ଠାକୁରଙ୍କୁ ସେ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିଛନ୍ତି । ଅଥଚ ଠାକୁରଙ୍କ ନାମ କେତେ କମ୍ କହିଛନ୍ତି, ଠାକୁରଙ୍କ ନାମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ କେଉଁଠି କରି ନାହାନ୍ତି । ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାର ଏପରି ଅପୂର୍ବ ବାହକ କିଏ ଅଛି ? ବେଳେବେଳେ ଏପରି ହୋଇଛି ଯେ ଠାକୁରଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବା ନିମିତ୍ତ ଆଗ୍ରହୀ ଶ୍ରୋତାମାନଙ୍କୁ ସେ ଅନ୍ୟ କଥା ଦେଇ ଭୁଲାଇ ରଖିଛନ୍ତି । ପରେ ଜିଜ୍ଞାସିତ ହୋଇ କହିଛନ୍ତି, ଦେଖ ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କ କଥା କହିବାକୁ .... ଉଠିଥିଲି କିନ୍ତୁ ଚାରିଆଡେ ଚାହିଁ ଦେଖିଲି ସମସ୍ତେ କାମ କାଞ୍ଚନାସକ୍ତ, ସ୍ୱାର୍ଥବୁଦ୍ଧି-କଳୁଷିତ ମନ ନେଇ ବସିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଏହି ଅପୂର୍ବ ସାଧକ, ଅପୂର୍ବ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କର ଚରିତ୍ର କିପରି ବୁଝିବେ ? ଯାହାଙ୍କର ଜୀବନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତ୍ୟାଗମୟ, ଯେ ପବିତ୍ର ମୂର୍ତ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ବୁଝିବାକୁ ଏପରି ଜଣେ ଲୋକକୁ ଦେଖିଲି ନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ତାଙ୍କର କଥା କହି

ପାରିଲି ନାହିଁ । ପୁଣି ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ କହିଛନ୍ତି, ଠାକୁରଙ୍କ କଥା କହେନା କାରଣ ମୁଁ କ'ଣ ଶେଷରେ ଦେବତା ଗଢ଼ିବାକୁ ଯାଇ ମାଙ୍କଡ ଗଢ଼ିବି ? ମୋର ବାକ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ବିବୃତ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ନୁହେଁ । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ତାଙ୍କ କଥା କହି ପାରେନା, ତାଙ୍କୁ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ମୋର ଭାଷାନାହିଁ । ସେ ପୁଣି କହିଛନ୍ତି, ମୋର ମୁହଁରୁ ଯାହାକିଛି ବାହାରିଛି ସେଥିରେ ଯଦି ଜଗତର କଲ୍ୟାଣ କର କିଛି ଥାଏ ସେ ସବୁ ମୋର ନୁହେଁ, ତାଙ୍କର ପୁଣି ଯଦି ଏପରି କିଛି ବାକ୍ୟ ବାହରିଥାଏ ଯାହା ଅନ୍ୟକୁ ଆଘାତ ଦେଇଛି, ଅନ୍ୟର ଅକଲ୍ୟାଣ କରିଛି ତାହାହେଲ ଜାଣିବ ତାହା ତାଙ୍କର ନୁହେଁ ସବୁ ମୋର, ମୋର ଆଧାରର ଦୋଷରୁ ତାହା ହୋଇଛି । ଅପୂର୍ବ ଏହି ଗୁରୁଭକ୍ତି, ତୁଳନାରହିତ । ଠାକୁରଙ୍କ ଯନ୍ତ୍ର ସ୍ୱରୂପ ହୋଇ ଠାକୁରଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ସେ ଜଗତ୍‌ମୟ ପ୍ରଚାର କରିଯାଇଛନ୍ତି । ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱକୁ କେଉଁଠି ପ୍ରକଟ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରି ନାହାନ୍ତି । ସେ କହୁଥିଲେ, ମୁଁ ଅଶରୀରୀ ବାଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । I want to be a voice without form. ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ମୁଁ ଯେଉଁ ଆଦର୍ଶ ଦେବାକୁ ଆସିଛି ଜଗତ୍ ସେ ଆଦର୍ଶ ଗ୍ରହଣ କରୁ । ଠାକୁରଙ୍କ ନାମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଗତ୍ ଯଦି ନ ଜାଣେ ସେଥିରେ କ୍ଷତି ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଏହି ଆଦର୍ଶ ଜଗତକୁ ରକ୍ଷା କରିବ । ଏହି ଆଦର୍ଶ ସମସ୍ତେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ, ତାହା ହେଲେ ସାର୍ଥକତା ।

ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାର ବାହକ ସ୍ୱାମୀଜୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟର ଯେଉଁ ପରାକାଷ୍ଠା-ଯୌଗିକ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ବା ଅଷ୍ଟସିଦ୍ଧି ତାହା ସହଜ-ସରଳ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ଭାଗବତରେ ଅଛି-

ତ୍ରିଭୁବନ ବିଭହେତ ବେଽପ୍ୟକୁଣ୍ଠ ସ୍ମୃତିର ଜିତାମସୁରାଦିଭିର୍ବିମୃଗ୍ୟାତ୍
ନ ଚଳିତ ଭଗବତ୍ ପଦାର ବିନ୍ଦାତ୍ ଲବନିମିଷାଦ୍ କମପି ଯଃ ସ ବୈଷ୍ଣବାଗ୍ରଃ

ତାହାଙ୍କୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭକ୍ତ କୁହାଯାଏ ଯାହାଙ୍କ ନିକଟରେ ତ୍ରିଭୁବନର ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟର କାରଣ ଯଦି ଉପସ୍ଥିତି ହୁଏ ତେବେ ବି ତାଙ୍କର ମନ ଭଗବାନଙ୍କର ସ୍ମୃତିରୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ନିମିତ୍ତ କୁଣ୍ଠିତ ହୁଏ ନା ।

ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଜୀବନ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଏହି କଥାଟି ପରୀକ୍ଷିତ ସେ ସମସ୍ତ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟକୁ ଅନାୟାସରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲେ ।

ଥରେ ଆମେରିକାରେ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ବକ୍ତୃତା ଶେଷରେ ମହିଳାଗଣ ବକ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କରମର୍ଦ୍ଦନ କରି ତାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇବାକୁ ଦଉଡି ଆସିଲେ । ଘରର କର୍ତ୍ତ୍ରୀ ଭାବିଲେ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ତରୁଣ ବୟସ, ଏହି ସବୁ ପ୍ରଲୋଭନ ବସ୍ତୁରୁ ଯଦି ମନକୁ ଅକୁଣ୍ଠିତ ରଖି ପାରନ୍ତି । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଲିପ୍ତ ରଖି ପାରନ୍ତି ତାହାଲେ ତାଙ୍କର ଶକ୍ତି ଅସାଧାରଣ ବୋଲି ବୁଝିବ । ଦେଖିଲେ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ସେହି ଅଦ୍ଭୁତ ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ଋଷିଙ୍କର ଧ୍ୟାନରେ କେହି ବିଘ୍ନ ଘଟାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସମସ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ସ୍ଥିର ସମାଧିସ୍ଥ । ତାଙ୍କୁ ଅବହେଳା, ଅପମାନ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଅନେକ ଚକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି,

ଏପରିକି ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣହାନୀ ନିମିତ୍ତ ପରିକଳ୍ପନା ଅନେକ କରିଛନ୍ତି । ପୁଣି ଅନ୍ୟ ଦିଗରୁ ତାଙ୍କୁ ଦେବତାର ଆସନରେ ବସାଇଛନ୍ତି । କେତେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଶଂସା, କେତେ ପୂଜା, କିନ୍ତୁ ସେ ସବୁ କିଛି ତାଙ୍କ ମନକୁ ବିଚଳିତ କରିପାରିନି ଠାକୁର ଯେପରିଥିଲେ ସର୍ବତ୍ର ସମଦୃଷ୍ଟି, ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ଯେପରି ଏକ ଭଗବାନଙ୍କର ସାନିଧ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥିଲେ ଠିକ୍ ଏହିପରି ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ, ଯେତେବେଳେ ସ୍ୱାମୀଜୀ ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟରେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଏପଟେ ସେପଟେ ବୁଲୁଥିଲେ । ବୁଲିବୁଲି ଏପରି ଗୋଟିଏ ପଡାକୁ ଆସିଲେ ଯାହାଥିଲା ଗୋଟିଏ ବାରାଙ୍ଗନାର ପଲ୍ଲୀ । ସେଠାରେ ଯୁବତୀମାନେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରଲୋଭିତ କରିବା ନିମିତ୍ତ ସଜ୍ଜୀକୃତ ହୋଇ ଦଣ୍ଡାୟମାନ । ସ୍ୱାମୀଜୀ ଯାଉ ଯାଉ ତାଙ୍କ ଆଡକୁ ଆଗେଇ ଆସିଲେ । ସମସ୍ତେ ସନ୍ତ୍ରସ୍ତ ସ୍ୱାମୀଜୀ କୁଆଡେ ଯାଉଛନ୍ତି ? ସ୍ୱାମୀଜୀ ସେମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ଜଣେ ଯୁବତୀଙ୍କୁ କହିଲେ, 'Oh my child' ଅର୍ଥାତ୍ ଏକି ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା । ଜଗନ୍ମାତା ଏଠାରେ କି ରୂପରେ ବିରାଜ କରିଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ବେଦନାରେ ମନ ବିଚଳିତ ହୋଇଯାଇଛି 'Oh ! my child' ଏତିକି କହିଲେ ଯୁବତୀଟି ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ନତଜାନୁ ହୋଇ କହିଲେ 'MY GOD'- ହେ ମୋର ଈଶ୍ୱର । ଏହି ଯେ ଦୃଷ୍ଟି, ଏହା ସାଧାରଣ ଦୃଷ୍ଟି ନୁହେଁ ବଡବଡ ବକ୍ତୃତା, ବଡବଡ ଲେଖା, ରାଶି ରାଶି ଗ୍ରନ୍ଥ, ଯାହା ପଢି ସମସ୍ତେ ସ୍ତମ୍ଭିତ ହୁଅନ୍ତି, ତାହା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କୁ ବୁଝାଯିବ ନାହିଁ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱକୁ ବୁଝିବାକୁ ହେଲେ ଏହି ଛୋଟ ଛୋଟ ଘଟଣାଦେଇ ବୁଝିଯିବାକୁ ହେବ । ଏହି ସବୁ ଘଟଣା ଭିତର ଦେଇ ତାଙ୍କ ଅନ୍ତରର ସ୍ୱଷ୍ଟ ପରିଚୟ ମିଳେ । ଆମେ ତାଙ୍କର ବିଚାର ଶକ୍ତି, ତାଙ୍କର ଦାର୍ଶନିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ, ଜ୍ଞାନ, ମନୀଷା ଏଗୁଡିକୁ ଉପେକ୍ଷା କରିବାକୁ କହୁନାହୁଁ । ଏଗୁଡିକ ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଆଦରର ବସ୍ତୁ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ସେମାନେ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ନିକଟ ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ଚାହିଁଲେ, ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ପ୍ରଭାବକୁ ଅନ୍ତରଦେଇ ଆସ୍ୱାଦନ କରିବାକୁ ଚାହିଁଲେ । ଏହି ଛୋଟ ଘଟଣାଦେଇ ତାହା କରିବାକୁ ହେବ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ନିକଟରେ କେହି ଅବହେଳିତ ନୁହଁନ୍ତି, କେହି ନିନ୍ଦିତ ନୁହଁନ୍ତି । କାହାକୁ ସେ ଉପେକ୍ଷା କରିନାହାଁନ୍ତି ।

ଥରକର ଗୋଟିଏ ଘଟଣା, ଦକ୍ଷିଣେଶ୍ୱରରେ ଠାକୁରଙ୍କ ଉତ୍ସବ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଅନେକ ପ୍ରତିବାଦ ଜଣାଉଛନ୍ତି ଯେ ଉତ୍ସବକୁ ବହୁ ବାରନାରୀମାନେ ଯାଆନ୍ତି । ଏ ସବୁ ସ୍ଥାନକୁ ଭଦ୍ରଲୋକ ମାନଙ୍କର ଯିବା ଚଳେନା, ବାରନାରୀମାନେ ଯେପରି ଏଠାକୁ ନ ଆସିପାରନ୍ତି ତା'ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ହେବ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କୁ ଏକଥା ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହିଲେ ଠାକୁର କ'ଣ କେତେଜଣ ଧର୍ମାତ୍ମା ପବିତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆସିଥିଲେ ? ଜଗତରେ ଯେଉଁମାନେ ଅବହେଳିତ, ନିନ୍ଦିତ, ଅଧଃପତିତ ସେମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣପାଇଁ ସେ ଆସିଥିଲେ, ତଥାକଥିତ ଭଦ୍ର ଲୋକମାନେ ନ ଆସିଲେ କ୍ଷତି ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ ସମାଜରେ ଘୃଣ୍ୟ, ଅବହେଳିତ ସେମାନେ ପାଇଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣ ସର୍ବଦା ବେଦନାତୁର । ଯେତେବେଳେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶକୁ ଯାଇଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଭୋଗବିଳାସର ଆରାମ ଆୟଶର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି, ସେ ସେହି ଦୁଗ୍ଧ ଫେନନିଭ ଶଯ୍ୟାରେ ଶୋଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ମାଟିରେ କାର୍ପେଟ ଉପରେ ଗଡିଗଡି କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି । କହୁଛନ୍ତି

ଏଠାରେ ଏତେ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ଆମଦେଶର ଲୋକ ଦୁଇମୁଠା ଅନ୍ନ ପାଉନାହାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର କେତେ ଦୁଃଖ ଦୈନ୍ୟ କି ଦୁରବସ୍ଥା । ସେମାନଙ୍କର ଦୁଃଖମୋଚନ ନିମିତ୍ତ ସ୍ୱାମୀଜୀ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଯାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଯାଇ କ'ଣ ଦେଖିଲେ ? ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ଯେ ନଗ୍ନ ରୂପ ନିମନ୍ତ ଆମେ ଜଗତ ନିକଟରେ ଅବଜ୍ଞାତ, ଅବହେଳିତ ସେହି ଭାରତଠାରୁ ଏହି ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶ ଅନ୍ୟ ଦିଗରୁ ଦରିଦ୍ରତମ । ସେମାନଙ୍କର ଅଭାବ ଧର୍ମର, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର, ନୈତିକତାର ।

ସେ ସେଠାକୁ ଯାଇଥିଲେ ଭିକ୍ଷୁକର ଭିକ୍ଷାପାତ୍ର ନେଇ ଭାରତର କଲ୍ୟାଣ ନିମିତ୍ତ ଯଦି କିଛି ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଯାଇ କ'ଣ ଦେଖିଲେ ? ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ଅଭାବ କମ୍ ନୁହେଁ । ଯେଉଁଠାରେ ଯାହା ଅଭାବ ତାହା ଦେବା ହେଲା ଯୋଗ୍ୟ ସେବକର କାମ । ଏଥିପାଇଁ ଏଠାରେ ସେ ଧର୍ମଦାନରେ ବ୍ୟାପୃତ ହେଲେ । କେହି କେହି ତାଙ୍କୁ ଲେଖିଲେ ଯେ, ଆପଣ ସେଠାରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶରେ କାମ କରୁଛନ୍ତି (ଭାରତରେ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ) ଭାରତର ସେବାରେ ଆପଣଙ୍କର କାମ କରିବା ଦରକାର । ସ୍ୱାମୀଜୀ ଉତ୍ତର ଦେଇଛନ୍ତି, ଭାରତରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ ଦେବୀ ଘଟଣା ମାତ୍ର, ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁଠି ରହିବି, ସେଠାରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଅଭାବ ଦେଖିବି ସେମାନଙ୍କର ସେବା କରିବି । ଭାରତରେ ଜନ୍ମ ନେଇଛି ବୋଲି ସେଠାରେ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୋର କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର ସୀମିତ ନୁହେଁ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ଏହିପରି ଉଦାରଦୃଷ୍ଟି, ଦେଶପ୍ରେମ ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ସଙ୍କୁଚିତ କରିନାହିଁ । ଭାରତର ଦୁଃଖ ତାଙ୍କୁ ଯେପରି ପୀଡ଼ିତ କରିଛି, ସେହିପରି ବିଚଳିତ କରିଛି । ଜଗତର ଅନ୍ୟତ୍ର ଯେଉଁଠାରେ ଯାହା ଦୁଃଖ ଅଛି ସେଥିରେ, ଏଥିପାଇଁ ଆମେରିକାରେ ସେତେବେଳେ ଯେଉଁମାନେ ଘୃଣ୍ୟ କାଫ୍ରି, ନିଗ୍ରୋ, ସେମାନଙ୍କୁ ସେ କେବେହେଲେ ଦୂରେଇ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ଥରେ ଗୋଟିଏ ହୋଟେଲରେ ନିଗ୍ରୋ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ସ୍ଥାନ ଦିଆହୋଇନି । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବମାନେ କହିଲେ, ସ୍ୱାମୀଜୀ, ଆପଣ କାହିଁକି ପରିଚୟ ଦେଲେ ନାହିଁ ଯେ ଆପଣ ନିଗ୍ରୋ ନୁହଁନ୍ତି ? ସେ କହିଲେ, ଏହି ପରିଚୟ ଦେଇ ମୋତେ ହୋଟେଲରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ? ନିଗ୍ରୋ ତ ମୋର ଭାଇ, ମୋର ରକ୍ତ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ଯେଉଁଦେଶରେ ଯେଉଁମାନେ ଉତ୍ପୀଡ଼ିତ, ଅଧଃପତିତ ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଅନ୍ତର କାନ୍ଦୁଥିଲା । ସେ କେବଳ ଭାରତର ନୁହଁନ୍ତି, ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱର, ଯେତେବେଳେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶରେ ବୁଲୁଛନ୍ତି, ପାଶ୍ଚାତ୍ୟର ଲୋକ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଧାର ନିମିତ୍ତ ସେ ଯାଇଛନ୍ତି, ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରେ ନେଇଛନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ସେ ଜଗତ୍ ବରେଣ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଭାରତର ବୋଲି ଆମେ ସୀମିତ କରିଦେଉଛୁ ।

କେବଳ ସେ ହିଁ ଯଥାର୍ଥ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ନାମର ଯୋଗ୍ୟ, ଯେ ନିଜକୁ ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଶତଶତ ବ୍ୟକ୍ତିରେ ପରିଣତ କରି ପାରନ୍ତି, କେବଳ ସେ ହିଁ ଯଥାର୍ଥ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ଯେ ଅନାୟାସରେ ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ଅବସ୍ଥାକୁ ନିଜକୁ ନେଇଯାଇପାରନ୍ତି–ଯେ ନିଜର ଶକ୍ତି ଶିଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସଞ୍ଚାରିତ କରି ତାହାର ଚକ୍ଷୁଦେଇ ଦେଖିପାରନ୍ତି । ତାଙ୍କର କାନ ଦେଇ ଶୁଣିପାରନ୍ତି । ତାଙ୍କର ମନ ଦେଇ ବୁଝିପାରନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରକାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ହିଁ ଯଥାର୍ଥ ଶିକ୍ଷା ଦେଇପାରନ୍ତି । ଅନ୍ୟ କେହି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଯଥାର୍ଥ ଯୁଗାଚାର୍ଯ୍ୟ ।

ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ – ଶିଲଂ
ମେଘାଳୟ – ୭୯୩୦୦୩

ଧର୍ମ ଭାରତର ପ୍ରାଣ, ସମସ୍ୟା ନୁହେଁ

ଶ୍ରୀ ତତ୍ତ୍ୱକନ୍ଦର ମିଶ୍ର

ଭାରତବର୍ଷକୁ ଆଜି ଯେଉଁମାନେ ଶାସନ କରୁଛନ୍ତି ବା ଭାରତର ଶାସନଡୋରି ହାତକୁ ନେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ନୁହନ୍ତି କି ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଭାରତର ହିତାକାଙ୍କ୍ଷୀ ମଧ୍ୟ ନୁହନ୍ତି; ବରଂ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାର୍ଥନୀତି ବିଶାରଦ ଓ ସ୍ୱାର୍ଥକର୍ମନିପୁଣ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । ଭାରତର ଉନ୍ନତି କେଉଁଥିରେ ହେବ, ତାହା ସେମାନେ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି ବା ଜାଣିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଚାହାଁନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ନିଜକୁ ସବ୍‌ଜାନ୍ତା ବୋଲି ଦେଖାଇବା ଲାଗି ବାକବିତଣ୍ଡାର କୌଶଳ ହାସଲ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ସେହିମାନେ ହିଁ ଧର୍ମକୁ ଭାରତର ଏକ ବିରାଟ ସମସ୍ୟା ରୂପେ ଚିତ୍ରିତ କରିବାରେ ଲାଗିପଡିଛନ୍ତି ।

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ, ଯେ କି ଧର୍ମର ପ୍ରବକ୍ତା ଭାବରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟକୁ ଯାଇ, ଏବଂ ସନାତନ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମର ମହତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ଭାରତକୁ ଦୁଇ ହଜାର ବର୍ଷର ପରାଧୀନତା ଜଡତାରୁ ଜାଗ୍ରତ କଲେ, ବିଶ୍ୱ ଆଗରେ ଭାରତର ମହାନତା ପ୍ରତିପାଦିତ କଲେ, ବିଶ୍ୱ-ଜୀବନରେ ଏକ ଧର୍ମର ପ୍ଲାବନ ସୃଷ୍ଟି କରିଗଲେ, ଯେ କି ଆଧୁନିକ ଭାରତର ପ୍ରାଣ-ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା, ସେହି ସତ୍ୟଦ୍ରଷ୍ଟା ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର କଥାକୁ ଭାରତର ଅଧିବାସୀ, ଭାରତର ନେତା, ଭାରତର ଶାସକ ସମସ୍ତେ ଭୁଲି ଯାଉଛନ୍ତି !

ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଛନ୍ତି : ଧର୍ମ ଭାରତର ସମସ୍ୟା ନୁହେଁ, ଧର୍ମ ଭାରତର ପ୍ରାଣ ।

ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ରାକ୍ଷସୀ ଗଳ୍ପରେ କୁହାଯାଇଛି-ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ଗୁପ୍ତ ଘର, ତା ଭିତରେ ଫରୁଆ, ଫରୁଆ ଭିତରେ ଭଅଁର ଏବଂ ଭଅଁର ଭିତରେ ରାକ୍ଷସୀର ପ୍ରାଣ ଅଛି ଏବଂ ସେହି ଭଅଁରକୁ ମାରିଦେଲେ ରାକ୍ଷସୀ ମରିବ । ସ୍ୱାମୀଜୀ ସେହି ରାକ୍ଷସୀର ପ୍ରାଣକୁ ଉପମା ଦେଇ କହୁଛନ୍ତି: 'ଭାରତର ପ୍ରାଣ ରହିଛି ତାର ଧର୍ମରେ । ଧର୍ମ ହିଁ ଭାରତର ଜାତୀୟତ୍ୱ ଏବଂ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଥିରେ ଆଘାତ ନ ଆସିଛି ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଜାତିର ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ । 'ବର୍ବର ଜାତିସମୂହ ତରବାରୀ ଓ ବନ୍ଧୁକ ଧରି ବର୍ବର ଧର୍ମସମୂହର ଆମଦାନି କରି ଜଣେ ସୁଦ୍ଧା ଏହି ଜାତିର ପ୍ରାଣ-ଭ୍ରମରକୁ (ପ୍ରାଣପକ୍ଷୀକୁ) ମାରିପାରି ନାହିଁ । ଧର୍ମ ହିଁ ଆମ ଜାତିର ଜୀବନୀଶକ୍ତି । ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ଅବ୍ୟାହତ ରହିଥିବ, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଗତରେ ଏପରି କୌଣସି ଶକ୍ତି ନାହିଁ, ଯେ ଏହି ଜାତିର ବିନାଶ ସାଧନ କରିପାରିବ । ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ଏହି ମହତ୍ତମ ରତ୍ନସ୍ୱରୂପ ଧର୍ମକୁ ଧରି ରହିଥିବୁ, ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଗତର ସର୍ବବିଧି ଅତ୍ୟାଚାର, ଉତ୍ପୀଡନ ଓ ଦୁଃଖର ଅଗ୍ନିରାଶି ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ପରି ଅକ୍ଷତ ଶରୀରରେ ବାହାରି ଆସିପାରିବୁ । ହିନ୍ଦୁ ଯଦି ଧାର୍ମିକ ନ ହୁଏ, ତାହାକୁ ହିନ୍ଦୁ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ନାହିଁ । ...ଭାରତର ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତିଗୁଡିକର ଏକତ୍ରୀକରଣ ଭାରତର ଜାତୀୟ ଏକତ୍ୱସାଧନର ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ । ଯେଉଁମାନଙ୍କର ହୃଦୟତନ୍ତ୍ରୀ ଏକବିଧ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସ୍ୱରରେ ବନ୍ଧା, ସେହିମାନଙ୍କ ସମ୍ମେଳନରେ ହିଁ ଭାରତର ଜାତି ଗଠିତ ହେବ । (ଲାହୋର ବକ୍ତୃତା)

ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ଅଭିଭାଷଣରେ ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଛନ୍ତି : 'ରକ୍ତ ଯଦି ସତେଜ ଓ ପରିଷ୍କାର ରହେ, ତେବେ

ଦେହରେ କୌଣସି ରୋଗଜୀବାଣୁ ବାସ କରିପାରେ ନାହିଁ । ଧର୍ମ ହିଁ ଆମମାନଙ୍କର ଶୋଣିତ ସ୍ୱରୂପ । ... ଯଦି ଏହା ବିଶୁଦ୍ଧ ଓ ସତେଜ ରହେ ତେବେ ସମସ୍ତ ବିଷୟରେ କଲ୍ୟାଣ ହେବ ।... ଏପରିକି ଆମ ଦେଶର ଘୋର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ-ଦୋଷ ମଧ୍ୟ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଯିବ । ... (ତେଣୁ) ଆମର ଏକମାତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚାର କରିବା, ରକ୍ତର ସର୍ବବିଧ ମଳିନତା ଦୂର କରି ତାହାକୁ ବିଶୁଦ୍ଧ କରିବା, ଦେହକୁ ସତେଜ କରିବା, ଯଦ୍ଦ୍ୱାରା ସର୍ବପ୍ରକାର ବାହ୍ୟ ବିଷର ପ୍ରବେଶ ପ୍ରତିହତ ହୋଇପାରେ, ଏବଂ ଭିତରେ ବିଷ ବାହାରି ଯାଇପାରେ । ଆମମାନଙ୍କର ଧର୍ମ ହିଁ ଆମମାନଙ୍କର ତେଜ ବୀର୍ଯ୍ୟ, ଏପରିକି ଜାତୀୟ ଜୀବନର ମୂଳ ଭିତ୍ତି ।" "ଏହି ଧର୍ମରେ ଆମର ଜାତୀୟ ମନ ଓ ଜାତୀୟ ପ୍ରାଣପ୍ରବାହ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ । ଏହାର ଅନୁସରଣ କର, ତୁମେମାନେ ମହତ୍ତ୍ୱ-ପଦବୀରେ ଆରୁଢ଼ ହେବ । ଏହାକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କର, ତୁମମାନଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ନିଶ୍ଚିତ" ।

ଯେଉଁମାନେ ହିନ୍ଦୁ, ଇସ୍‌ଲାମ୍, ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ୍ ପ୍ରଭୃତି ଧର୍ମ ସଂପ୍ରଦାୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଅସହିଷ୍ଣୁ ଓ ବିଦ୍ୱେଷଭାବ ପ୍ରସାର ପାଇଁ କାମ କରୁଛନ୍ତି, ଅତୀତରେ ଧର୍ମ ନାଆଁରେ ଅଜସ୍ର ରକ୍ତପାତ ଓ ଧ୍ୱଂସର ବିଭୀଷିକା ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଧର୍ମ ପାଇଁ ଏପରି କାମ କରି ନାହାନ୍ତି, କରିଛନ୍ତି ଏବଂ କରୁଛନ୍ତି କ୍ଷମତା ପାଇଁ, ଧନ ପାଇଁ, ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ଏବଂ ହିଂସ୍ର ପଶୁର ସ୍ୱଭାବୋଚିତ ଉନ୍ମତ୍ତ ବର୍ବରତା ଯୋଗୁ । ସେମାନେ ଧର୍ମ କଅଣ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ନଚେତ୍ ସେମାନେ କଅଣ କହୁଥାନ୍ତେ କି "ଆମର ଭଗବାନ ତୁମର ଭଗବାନଙ୍କଠାରୁ ଅଲଗା ?" ଭାଲୁକୁଣୀ-ଦେବୀଙ୍କୁ ନେଇ ପିଲାଙ୍କର କଳିଆ ପରି: "ଆମ ଭାଲୁକୁଣୀ ନାକରେ ନୋଥ, ତୁମ ଭାଲୁକୁଣୀ ପିଚାରେ ବଥ ।"

ଧର୍ମ ପ୍ରକୃତରେ କଅଣ ସେ ବିଷୟରେ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ତାଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ଭାଷଣରେ କହିଛନ୍ତି: 'ପରୋପକାର ହିଁ ଧର୍ମ, ପରପୀଡନ ହିଁ ପାପ' । 'ଶକ୍ତି ଓ ସାହସିକତା ହିଁ ଧର୍ମ, ଦୁର୍ବଳତା ଓ କାପୁରୁଷତା ହିଁ ପାପ' । 'ସ୍ୱାଧୀନତା ଧର୍ମ, ପରାଧୀନତା ପାପ' । 'ପ୍ରେମ ହିଁ ଧର୍ମ, ଅନ୍ୟକୁ ଘୃଣା କରିବା ପାପ' । 'ଅଭେଦ ଦର୍ଶନ ହିଁ ଧର୍ମ, ଭେଦ-ଦର୍ଶନ ହିଁ ପାପ' । ଯେ ଯେତେ ବେଶି ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ସେ ସେତେ ବେଶୀ ଧାର୍ମିକ ଏବଂ ଯେ ଯେତେ ବେଶୀ ସ୍ୱାର୍ଥପର, ସେ ସେତେ ବେଶି ଅଧାର୍ମିକ' । 'ସତ୍ ହେବା ଏବଂ ସତ୍ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା – ଏଥିରେ ହିଁ ସମସ୍ତ ଧର୍ମ ନିହିତ' । 'ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଦେବତ୍ୱର ପରିପ୍ରକାଶ ହିଁ ଧର୍ମ' ।

ଧର୍ମର ଉପରୋକ୍ତ ଅର୍ଥଗୁଡ଼ିକରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ବୁଝାଯାଏ ଯେ, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ନୀତିଭ୍ରଷ୍ଟ, ଦୁର୍ନିତିଗ୍ରସ୍ତ ଓ ପ୍ରକୃତ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ଧାର୍ ଧାରେ ନାହିଁ ସେ ଅଧାର୍ମିକ । ଏବଂ ନୈତିକ ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ନିଜ ଜୀବନକୁ ରୂପାୟିତ କରିବା ଓ ଚରିତ୍ରକୁ ଗଠନ କରିବା ହିଁ ଧର୍ମର ମୂଳ କଥା । ନୀତିଶୀଳ ହେବା ପାଇଁ ତ୍ୟାଗ ଓ କଷ୍ଟକୁ ଆମେ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ନାରାଜ୍ । ତେଣୁ ଧର୍ମକୁ ଏକ ସମସ୍ୟା ବୋଲି ଚିତ୍କାର କରୁଛୁ ।

ଧର୍ମ ଓ ରାଜନୀତି:

ଅଖଣ୍ଡ ଭାରତ ଯେତେବେଳେ ଇଂରେଜ ଶାସନରୁ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ସେତେବେଳେ ଧର୍ମକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି

ଏହାର ରାଜନୈତିକ ବିଭାଜନ ହେଲା-ମୁସଲମାନ ରାଷ୍ଟ୍ର ଭାବରେ ପାକିସ୍ତାନ ଭାରତରୁ ଅଲଗା ହୋଇଗଲା । ଗଣତନ୍ତ୍ର ହିଁ ପାକିସ୍ତାନର ରାଜନୈତିକ ଶାସନପଦ୍ଧତି ବୋଲି ସ୍ୱୀକୃତି ଲାଭ କରିଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ସେଠାରେ ଧର୍ମତାନ୍ତ୍ରିକ ଶାସନପଦ୍ଧତି ପ୍ରଚଳିତ ଏବଂ ବାସ୍ତବକ୍ଷେତ୍ରରେ ସାମରିକ ଏକଛତ୍ରବାଦ ହିଁ ପାକିସ୍ତାନର ରାଜନୀତି । ଅନେକ ଇସ୍‌ଲାମ୍ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଧର୍ମକୈନ୍ଦ୍ରିକ ରାଜନୀତି ଏବେ ମଧ୍ୟ ବଳବତ୍ତର ରହିଛି । ପୃଥିବୀର ବହୁଦେଶର ରାଜନୀତି ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ, ଭାରତ ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ । ଭାରତ ହିନ୍ଦୁପ୍ରଧାନ ରାଷ୍ଟ୍ର ହୋଇଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଧର୍ମମତକୁ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇ ନିଜକୁ 'ଧର୍ମ-ନିରପେକ୍ଷ' ରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ଭାରତରେ ରାଜନୀତିକୁ ଧାର୍ମିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ନାହିଁ କି କାହାରି ଧାର୍ମିକ ସ୍ୱାଧୀନତାରେ ଭାରତର ଶାସନତନ୍ତ୍ର ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଧର୍ମତାନ୍ତ୍ରିକ, ସେଦେଶରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଧର୍ମ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଧର୍ମର ଲୋକମାନେ ଅତ୍ୟାଚାରିତ, ନିହତ ବା ବିତାଡ଼ିତ ହେଉଛନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ଭାରତବର୍ଷରେ ଏବେ ଗୋଟିଏ ଚିନ୍ତାଧାରା କ୍ରମଶଃ ବଳବତ୍ତର ହେଉଛି । ଅନ୍ୟ କେତେକ ଦେଶରେ ହିନ୍ଦୁମାନେ ଅତ୍ୟାଚାରିତ, ନିହତ ଓ ବିତାଡ଼ିତ ହେଉଥିବାରୁ ତାହାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଭାରତବାସୀଙ୍କ ଉପରେ ପଡୁଛି । ଏହି ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ କେତେକ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଗାଦି-ଅଧିକାର ଲାଗି ଆୟୁଧ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ବେଳେ, ଅନ୍ୟ କେତେକ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଅଣହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କର ଭୋଟ ପାଇବା ଲାଗି ପୂର୍ବୋକ୍ତ ଦଳକୁ ଧର୍ମାନ୍ଧ ବୋଲି ନିନ୍ଦା କରୁଛନ୍ତି । କୌଣସି ଦଳ ବସ୍ତୁତଃ ପ୍ରକୃତ ଧାର୍ମିକ ଆଚରଣକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉ ନାହାନ୍ତି । ମାତ୍ର ସ୍ୱାର୍ଥସିଦ୍ଧି ଲାଗି ଧର୍ମକୁ ରାଜନୀତି ସହିତ ଏପଟ ସେପଟ କରି ଯୋଡୁଛନ୍ତି ।

ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର କଥା ମନକୁ ଆସୁଛି । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଛନ୍ତି :

ପୃଥିବୀର ଅଗ୍ରଗତିର ଦୁଇଟି ଧାରା ସୁସ୍ପଷ୍ଟଭାବରେ ବାରି ହୋଇପଡେ-ଗୋଟିଏ ରାଜନୈତିକ ଓ ଅନ୍ୟଟି ଧାର୍ମିକ ! ପ୍ରଥମଟିରେ ଗ୍ରୀକ୍‌ମାନେ ଓ ପରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରି ଆଧୁନିକ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ଉତ୍କର୍ଷ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି ଓ ଦ୍ୱିତୀୟଟିରେ ହିନ୍ଦୁମାନେ ଚରମକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । ଗ୍ରୀକ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରାଜନୈତିକ ସ୍ୱାଧୀନତା, ହିନ୍ଦୁର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ମୁକ୍ତି । ଦୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଏକଦେଶଦର୍ଶୀ । ଭାରତୀୟମାନେ ଧର୍ମରକ୍ଷାକୁ ଯେତିକି ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଲେ, ଦେଶପ୍ରେମ ବା ଦେଶରକ୍ଷାକୁ ସେତେ ଦେଲେ ନାହିଁ । ଗ୍ରୀକ୍‌ମାନେ(ୟୁରୋପୀୟମାନେ) ଦେଶକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେଲେ । ସାମାଜିକ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ତୁଚ୍ଛ କରି କେବଳ ଧାର୍ମିକ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଆଦର ଯେତିକି ଦୋଷାବହ ତାହାର ବିପରୀତ ମଧ୍ୟ ତତୋଽଧିକ ଦୋଷଯୁକ୍ତ । କାମନା ଓ ଭୋଗର କ୍ରୀତଦାସ କଅଣ କେବେ ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଶୁଦ୍ଧ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରିପାରେ ? ଦେହ ଓ ଆତ୍ମା ଉଭୟର ସ୍ୱାଧୀନତା ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ କାମ୍ୟ ।

ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମତରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସମାଜର ସ୍ୱାଧୀନତା ସ୍ୱାର୍ଥଭିତ୍ତିକ ଏବଂ ଚରମ ସ୍ୱାର୍ଥତ୍ୟାଗ ହିଁ ଆର୍ଯ୍ୟ-ସମାଜର ଭିତ୍ତି । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ-ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାଧୀନତା, ଭାଷା-ଅର୍ଥକରୀ ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ଉପାୟ-ରାଜନୀତି । 'ଭାରତରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ-ମୁକ୍ତି' ଭାଷା-ବେଦ ଏବଂ ଉପାୟ-ତ୍ୟାଗ । ୟୁରୋପର ବାଣୀ ରାଜନୀତି, ପ୍ରାଚ୍ୟର ବାଣୀ ଧର୍ମ । ୟୁରୋପରେ ରାଜନୈତିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ଜାତୀୟ ଐକ୍ୟର ଧାରକ । ପ୍ରାଚ୍ୟରେ

ଜାତୀୟ ଐକ୍ୟର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ଧର୍ମ । ତେଣୁ ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ: 'ଭବିଷ୍ୟତ ଭାରତର ଉନ୍ନତି ଲାଗି ପ୍ରଥମ ଆବଶ୍ୟକତା ଧର୍ମଗତ ଐକ୍ୟ ।' ରାଜନୀତି ଓ ତାହାର ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଭାବଗୁଡ଼ିକ କେବେହେଲେ ଭାରତୀୟ ଜୀବନରେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଲାଭ କରି ନାହିଁ; କେବଳ ଧର୍ମ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଭାରତ ବଞ୍ଚିଛି, ଅଗ୍ରଗତି କରିଛି ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମଧ୍ୟ ବଞ୍ଚିବ' ।

ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ବକ୍ତବ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ: 'ଧର୍ମ ଏବଂ ଏକମାତ୍ର ଧର୍ମ ହିଁ ଭାରତର ଜୀବନ; ଏବଂ ତୁମେ ଯେତେ ରାଜନୀତି, ସମାଜସଂସ୍କାର କର ନା କାହିଁକି, ଏପରିକି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାରତବାସୀ ଉପରେ କୁବେରର ସମ୍ପତ୍ତି ଅଜାଡ଼ି ଦିଅ ନା କାହିଁକି, ଧର୍ମ ଚାଲିଗଲେ ଭାରତର ମୃତ୍ୟୁ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ' ।

ରାଜନୀତି ଓ ଧର୍ମର ଖେଚେଡ଼ି କରିବାକୁ ସ୍ୱାମୀଜୀ କହି ନାହାନ୍ତି । କହୁଛନ୍ତି; ' ଭାରତକୁ ସମାଜବାଦ ବା ସାମ୍ୟବାଦ ପ୍ରଭୃତି ରାଜନୈତିକ ଭାବଧାରାରେ ପ୍ଲାବିତ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଦେଶକୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବରେ ପ୍ଲାବିତ କରିଦିଅ ।'

ସ୍ୱାମୀଜୀ ଯେଉଁ ଧର୍ମ ବା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର କଥା କହିଛନ୍ତି, ତାହାର ଅର୍ଥ ନୈତିକ ଶୁଦ୍ଧତା । ଅସାଧୁ, ଅସତ୍ୟ, ଅସଦାଚାର, ସ୍ୱାର୍ଥପରବ୍ୟକ୍ତି ଧର୍ମର ମୁଖା ପିନ୍ଧିପାରେ, ମାତ୍ର ସେ ଧାର୍ମିକ ନୁହେଁ । ଧାର୍ମିକ ହେବା ଅର୍ଥ ନୀତିପରାୟଣ ହେବା, ସ୍ୱାର୍ଥତ୍ୟାଗୀ ହେବା, ସତ୍ୟ, ଦୟା, କ୍ଷମା, ପବିତ୍ରତା ପ୍ରଭୃତି ଗୁଣାବଳୀକୁ ଜୀବନରେ ଆଚରଣ କରିବା । ଦେହରେ ନାମାବଳୀ ଚିତ୍ରିତ କଲେ କେହି ଧାର୍ମିକ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଭାରତର ରାଜନୀତିକୁ ଧର୍ମତାନ୍ତ୍ରିକ କରାଯାଉ, ବାଞ୍ଛନୀୟ; ମାତ୍ର କେବଳ 'ହିନ୍ଦୁ'ର ନାମାବଳୀରେ ନୁହେଁ, ନୈତିକ ଆଚରଣର ଶୁଦ୍ଧତା ଓ ଶକ୍ତିରେ । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଛନ୍ତି: 'ଯେତେବେଳେ ଦେଶ ପାଇଁ ସର୍ବସ୍ୱ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତଥିବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍ଠାପର ମଣିଷ ଏହି ଦେଶରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବେ, ସେତେବେଳେ ଭାରତ ସବୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ମହାନ୍ ହେବ । ମଣିଷଙ୍କୁ ନେଇ, ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ନେଇ ଦେଶ ! ନଚେତ୍ ଦେଶର କଅଣ ଅର୍ଥ ?

ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ ଓ ଧର୍ମର ରୂପ:

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ୧୮୯୭ ମସିହା ମଇ ପହିଲା ଦିନ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସ ଦେବଙ୍କର ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଓ ଗୃହୀ-ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଏକ ସଭା ଆହୂତ କରିଥିଲେ ଓ ସେହି ସଭାରେ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଉଭୟ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଓ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟରେ ଗଢ଼ି ଉଠୁଥିବା ସଂଘରୁ ନାମକରଣ କରିଥିଲେ " ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ" । ଚଳିତବର୍ଷ ପୃଥିବୀର ଘରିଆଡେ ଏହି 'ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ'ର ଶତବାର୍ଷିକୀ ପାଳିତ ହେଉଛି । ମିଶନର ଗଠନ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ସଂଘର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଟି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା ।

"ଏହି ସଂଘର ଲକ୍ଷ୍ୟ-ମାନବଜାତିର କଲ୍ୟାଣାର୍ଥ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ନିଜ ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଉପଲବ୍ଧି ମାଧ୍ୟମରେ ଯେଉଁ ସତ୍ୟସମୂହ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଛନ୍ତି ଓ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିଯାଇଛନ୍ତି ସେହି ସତ୍ୟର ପ୍ରସାର ଏବଂ ସେହି ସତ୍ୟକୁ ଅନ୍ୟମାନେ କାଳୋପଯୋଗୀ ମାନସିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅଗ୍ରଗତି ଲାଗି ଯେପରି ନିଜ ନିଜ

ଜୀବନରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରନ୍ତି ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବା" ।

ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ଓ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କୁ ସାଧାରଣତଃ ଲୋକମାନେ ଧର୍ମର ପ୍ରବକ୍ତା ବା ଶିକ୍ଷକ ବୋଲି ମନେକରନ୍ତି ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନକୁ ଏକ ନିଛକ ଧର୍ମ ସଂପ୍ରଦାୟ ବୋଲି ଧାରଣା କରିଥାନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରଥମରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଦେଇଥିଲେ ଯେ ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ୍ ଏକ ଅସାଂପ୍ରଦାୟିକ ସଂଘ ଏବଂ ଏହି ଅସାଂପ୍ରଦାୟିକତାର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଲାଗି ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜୀବନାଲୋକରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ସତ୍ୟର ସୂଚନା ଦେଇ ମିଶନର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇଛି: "ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମମତ ଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟିଏ ସନାତନ ଶାଶ୍ୱତ ଧର୍ମ"ର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରୂପ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭ୍ରାତୃଭାବ ବା ଆତ୍ମୀୟତା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ମିଶନର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।"

ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ନିଜେ କାମ କାଞ୍ଚନକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବର୍ଜନ କରିଥିଲେ ଏବଂ କହୁଥିଲେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ କାମ-କାଞ୍ଚନ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ପଡିବ । ତେଣୁ ଅନେକେ ମନେକରନ୍ତି ଯେ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ-ପ୍ରଚାରିତ ଧର୍ମ କେବଳ କାମ-କାଞ୍ଚନତ୍ୟାଗୀ ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ଜାଗତିକ ବିଷୟ ଜଞ୍ଜାଳରେ ଜର୍ଜରିତ ମଣିଷମାନଙ୍କ ସହ ଏହାର କୌଣସି ସମ୍ବନ୍ଧ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ତ୍ରିତାପ-ଦଗ୍ଧ ସାଧାରଣ ମଣିଷମାନଙ୍କର କଲ୍ୟାଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ହିଁ ଦେହଧାରଣ କରିଥିଲେ; ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ସାଧନାର ଫଳ ଜଗଜ୍ଜନନୀସ୍ୱରୂପା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀମାଆଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମରେ ସମର୍ପଣ କରି ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ: 'ମା ଜଗତର ଦୁଃଖ ଦୂର କର, ସମସ୍ତଙ୍କର ଆର୍ତ୍ତି ହରଣ କର' । ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ନିର୍ବିକଳ୍ପାରୋହୀ ମନକୁ ଆଧିଭୌତିକ ସ୍ତରରେ ଓଟାଇ ରଖି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ: 'ଜଗତର ଦୁଃଖ ମୋଚନ ପାଇଁ ତୋର ଜନ୍ମ' ।

ତେଣୁ ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ପ୍ରଥମେ ରହିଛି 'ମାନବଜାତିର କଲ୍ୟାଣ' ଦ୍ୱିତୀୟତଃ 'କଲ୍ୟାଣ କହିଲେ କାଳେ କେବଳ ଜଗତଛଡା 'ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତି ବୁଝାଯିବ', ତାହାର ନିରସନାର୍ଥ କର୍ମ ପଦ୍ଧତି ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇଛି: 'ସାଧାରଣ ଜନତାର ବୈଷୟିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ମଙ୍ଗଳ-ସାଧକ ଜ୍ଞାନ-ବିଜ୍ଞାନର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ-ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ' । 'କଳା ଓ ଶିଳ୍ପର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ ପ୍ରସାରଣ' । ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ଦେଖୁ ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନର ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନେ ଧ୍ୟାନ ଜପ ପୂଜା କରନ୍ତି, ବିଲରେ ଚାଷ କରନ୍ତି, ରୋଗୀଙ୍କୁ ଇଞ୍ଜେକସନ୍ ଦିଅନ୍ତି ଏବଂ ଦୋକାନରେ ବହି ମଧ୍ୟ ବିକନ୍ତି ।

ସୁତରାଂ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଓ କ୍ରାନ୍ତିକାରୀ ସାଧନା ଓ ସିଦ୍ଧିରେ ସମୁଜ୍ଜ୍ୱଳ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜୀବନକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଯେଉଁ ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ ଗଢ଼ିଉଠିଛି-ସେଥିରେ 'ଧର୍ମ' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ସମସ୍ତ ସୀମିତ ଭାବକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିଯାଇଛି ଏବଂ ଭଗବାନଙ୍କର ଅନନ୍ତ ପ୍ରେମ ପର୍ଯ୍ୟାୟକୁ ଉନ୍ନୀତ ହୋଇଛି । ସେଥିପାଇଁ ଆମେମାନେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ବାଣୀରେ ଧର୍ମ, ଆତ୍ମା ଓ ଭଗବାନଙ୍କର ବୈପ୍ଳବିକ ସଂଜ୍ଞା: 'ସତ୍ୟ ହିଁ ମୋର ଭଗବାନ' । 'ଯେ ଯେତେବେଶୀ, ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ସେ ସେତେବେଶୀ ଧାର୍ମିକ ।' 'ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପରତା ହିଁ ଭଗବାନ' । 'ମନୁଷ୍ୟକୁ ପାପୀ ବୋଲି କୁହ ନାହିଁ, କୁହ-ତୁମେ ବ୍ରହ୍ମ' । ଯେ ନିଜକୁ ବିଶ୍ୱାସ ନ କରେ ସେ

ନାସ୍ତିକ । ମାନବାତ୍ମାର ମହିମା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କହୁଛନ୍ତି: ଆତ୍ମାର ଏହି ଅନନ୍ତ ଶକ୍ତି-ଜଡ ଉପରେ ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ଭୌତିକ ଉନ୍ନତି ହୁଏ, ଚିନ୍ତା ଉପରେ ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ମନୀଷାର ବିକାଶ ହୁଏ, ଏବଂ ନିଜ ଉପରେ ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ମନୁଷ୍ୟ ଈଶ୍ୱରରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ନିଜକୁ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଦାସାନୁଦାସ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି କହୁଛନ୍ତି ! ମୁଁ ତତ୍ତ୍ୱଜିଜ୍ଞାସୁ ନୁହେଁ, ସାଧୁ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ, ମୁଁ ଗରିବ-ଗରିବମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଭଲପାଏ ।

- ବିବେକପ୍ରଭା ପତ୍ରିକାରୁ ଗୃହୀତ

1. Articles are accepted through out the year.
2. Xerox copies are not accepted.
3. A passport size photograph of the writer should be enclosed with the article.

ଆମର୍ ନେତା ନରେନ୍

ପ୍ରଫେସର ଉପେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦାଶ

ବ୍ରହ୍ମପୁର

ନେତା ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ : ନେତୃତ୍ୱ ଦେଉଥିବା ମାନବ । ସମସ୍ତ ଜନତାଙ୍କୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବିକାଶ ପଥରେ ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ, ସମାଜକୁ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦେଉଥିବା ପ୍ରଜ୍ଞା ପୁରୁଷ ଏବଂ ସମସ୍ତ ବିଶ୍ୱକୁ ଜ୍ଞାନାଲୋକ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ମାନବକୁ ନେତା ପଦରେ ସିଂହସନାରୂଢ଼ କରାଯାଏ । ଏହି ଅର୍ଥରେ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ (ବାଲ୍ୟ ନାମ ନରେନ୍) ହେଉଛନ୍ତି ଏହି ବିଶ୍ୱର ନେତା । ସେ ପୃଥିବୀକୁ ଆସିଥିଲେ ଅଜ୍ଞାନକୁ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିବା, ଭିକ୍ଷୁକୁ ଅନ୍ନ ପ୍ରଦାନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା, ସମାଜ ସେବୀଙ୍କୁ ସେବାର ସୂତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବା, ମୂଢ଼କୁ ତା'ର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି ।

ଜଗତରେ ଯେତେବେଳେ ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ କ୍ଷୟ ହୁଏ, ଅସାଧୁ ବ୍ୟକ୍ତି ସାଧୁ ଓ ସରଳ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଏବଂ ଦଣ୍ଡ ଦିଅନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ବିଶ୍ୱ ଆତ୍ମା ଧର୍ମର ପରିଭାଷା ବୁଝାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅସତ୍ୟ ଏବଂ ଅଧର୍ମର ବିନାଶ କରି ଜ୍ଞାନର ଆଲୋକ ମନୁଷ୍ୟକୁ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରେରଣାରେ ସାରା ବିଶ୍ୱକୁ ନୂତନ ଜୀବନର ଦିଗଦର୍ଶନ ଦେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ସ୍ୱଳ୍ପ ଜୀବନ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ଯାହା କରିଯାଇଛନ୍ତି, ତାହା ଆଗାମୀ ବିଶ୍ୱ ଏକ ହଜାର ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମନେ ରଖିବେ । ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ପ୍ରକୃତରେ ଆମର ନେତା ହିସାବରେ ସବୁ କ'ଣ କଲେ । ପ୍ରଥମେ, ସେ ମନୁଷ୍ୟର ଅସଲ ରୂପ ପ୍ରଦାନ କଲେ ଏବଂ ତା'ର ବାଖ୍ୟା ସରଳ ଭାଷାରେ ବୁଝାଇ ଦେଲେ । ସେ କହିଲେ, "ମନୁଷ୍ୟ ହେଉଛି ଦିବ୍ୟ ଆତ୍ମା" (Each soul is potentially divine) । ଏହି ଆତ୍ମାକୁ ପରିପ୍ରକାଶ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତବର୍ଷର ପ୍ରାଚୀନ ମୁନି ଋଷିଗଣ କର୍ମ ଯୋଗ, ଜ୍ଞାନ ଯୋଗ, ଭକ୍ତିଯୋଗ, ରାଜଯୋଗ ଏବଂ ସବୁ ଯୋଗର ସମନ୍ୱୟ ପ୍ରଦାନ କରି ନିଜକୁ ଚିହ୍ନି ବିଶ୍ୱ କଲ୍ୟାଣ ଅର୍ଥେ ନିଜକୁ ବିନିଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଶସ୍ତ ପ୍ରଣାଳୀ ଆମ ଆଗରେ ରଖି ଯାଇଛନ୍ତି । ସମୟ କ୍ରମେ ଏହାକୁ ନିଜ ଜୀବନରେ ପ୍ରୟୋଗ ନ କରି ମାନବ ନିଜକୁ ଏକ ସୁପ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ରଖି ଦେଇଥିଲେ । ଯାହା ଫଳରେ ମାନବ ଘୋର ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ନିଜର ସ୍ୱରୂପକୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ କେବେ ପ୍ରୟାସ କରି ନଥିଲା । ସମୟ ଚକ୍ରରେ ପଡ଼ି ନିଜ ଉତ୍‌ଥାନ ପାଇଁ ଏ ସବୁର ଆୟୋଜନ କଲେ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ । ଶିକ୍ଷା ନାମରେ ଏହାକୁ ବିଶ୍ୱ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କଲେ । ବେଦର ସେହି ବାଣୀ "ଶୃଣ୍ୱନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱେ ଅମୃତସ୍ୟ ପୁତ୍ରାଃ" । ଆମ୍ଭେ ସେହି ଅମୃତର ସନ୍ତାନ । ଘୋର ନିଦ୍ରା ପରିହାର କରି ଉଠ, ଜାଗ ଏବଂ ନିଜେ ଜଣେ ଅମର ଆତ୍ମା ଏହା ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପଲବ୍‌ଧି ନ ହୋଇଛି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାଧନାରେ ଲାଗିଯାଅ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜଗତରେ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ହେଉଛନ୍ତି ଆମର ନେତା । ସ୍ୱାମୀ ଅଭୁତାନନ୍ଦ ଦିନେ ବସି ବସି ଏବଂ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି କହିଲେ, "ନରେନ୍ ଆମର ନେତା" । ଏହି ବାକ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ଅତି ବ୍ୟାପକ । ଏହାକୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗଣ୍ଡି ମଧ୍ୟରେ ଆବଦ୍ଧ କଲେ ମଧ୍ୟ ବାଖ୍ୟା ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ଅମୂଲ୍ୟ ।

ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତାର ଦୁଇ ଦଶନ୍ଧି ପରେ ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ନେତାଙ୍କର ଅଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଛି, କିଏ ଭାରତକୁ ନେତୃତ୍ୱ ଦେବ ? ବିଶ୍ୱକୁ କିଏ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଲୋକ ଶିଖା ଦେଇ ସମସ୍ତଙ୍କ ପଥକୁ ଆଲୋକିତ କରିବ ? ସେହି ବିଶିଷ୍ଟ ଦିଗଦ୍ରଷ୍ଟା ହେଉଛନ୍ତି ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖାଯାଉ, ପ୍ରକୃତରେ ନିଜ ଦେଶକୁ ଭଲ ପାଉଥିବା ମାନବଟି କିଏ ? ଉତ୍ତମ ରୂପେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଜଣାଯାଏ, ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଜଣେ ଦେଶପ୍ରେମୀ, ଜିଜ୍ଞାସୁ, ସତ୍ୟଦ୍ରଷ୍ଟା, ଉତ୍ତମ ବୁଦ୍ଧି ସମ୍ପନ୍ନ, ସଂସ୍କୃତି, ଧର୍ମ ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦିର ଉପାସକ ଓ ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ । ଏସବୁ ଗୁଣର ସ୍ୱୟଂ ପ୍ରଭା ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ସ୍ୱାମୀଜୀ । ସେ ପ୍ରଥମେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆତ୍ମନ୍ ଭାବି କହୁଛନ୍ତି, "ତୁମେମାନେ ଜନ୍ମ ପାଖରୁ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମା'ଙ୍କ ପାଖରେ ବଳୀ ପ୍ରଦତ୍ତ" । ଦୀର୍ଘ ଜୀବନ ଯାପନକୁ ପରୋପକାରରେ କ୍ଷୁଦ୍ର କରି ଇତିହାସ ରଚନା କର । ଦେଶ ପାଇଁ ଅନ୍ୟର କଲ୍ୟାଣ କରି ବଞ୍ଚ ।ଯେ ନିଜ ପାଇଁ ବଞ୍ଚେ, ସେ କାପୁରୁଷ ଏବଂ ଯେ ପର ପାଇଁ ବଞ୍ଚେ, ସେ ହିଁ ପ୍ରକୃତରେ ନେତା, ସାହାସୀ ଏବଂ ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ । ଦେଶକୁ ନେତୃତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଦେଶ ପ୍ରେମ, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ଭାବରେ ଭଲ ପାଇବା, ତ୍ୟାଗ ସ୍ୱୀକାର କରି ଲୋକାର୍ପଣ ଭଳି ଗୁଣରେ ଗରୀୟାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆମର ନେତା ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଏହି ଗୁଣ ସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତି ରାଷ୍ଟ୍ରର ସମୃଦ୍ଧି କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମାନବ ଜୀବନର ମୂଲ୍ୟବୋଧତାର ବିକଶିତ କରିଥାଏ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଗୁଣ ହେଲା, ନେତା ହେଲେ ଅନ୍ୟର ସୁଖ ଦୁଃଖକୁ ନିଜ କାନ୍ଧରେ ବହନ କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେ ନିଜର ବାହୁଛାୟା ତଳେ ଆଶ୍ରୟ ଦିଏ । ଏଭଳି ଗୁଣ ସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନେତା ହିସାବରେ ପାଇଲେ ଜନତା କେବେ ନିଜକୁ ଅସୁରକ୍ଷିତ ଅନୁଭବ କରିବେ ନାହିଁ । ଦେଶର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ସମୃଦ୍ଧି ହେଉଛି, ରାଜନୈତିକ ନେତୃତ୍ୱର ଏକ ସଫଳ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ । ସୁରକ୍ଷା, ନ୍ୟାୟ, ସ୍ୱାଧିନତା ଏବଂ ଶାନ୍ତି ରାଷ୍ଟ୍ରର କବଚ । ଏକ ସଫଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ପାଇଁ ଏହି ଗୁଣ ସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତି ହିଁ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସେତୁବନ୍ଧ । ଯାହାକି ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ତାଙ୍କର ଗୁରୁ ଭାଇ ସ୍ୱାମୀ ରାମକୃଷ୍ଣାନନ୍ଦଙ୍କୁ କହିଥିଲେ, ଶଶୀ (ସ୍ୱାମୀ ରାମକୃଷ୍ଣାନନ୍ଦଙ୍କର ବାଲ୍ୟନାମ) ତୁ ଗାଁକୁ ଯାଆ । ହାତରେ ଭାରତର ମାନଚିତ୍ର ଏବଂ ଗୋଟିଏ ପଇଣ୍ଟର (Pointer) ନେଇ କୁହ, ଏ ଦେଶ ତୁମର ଓ ତୁମେ ଏହି ଦେଶର ।

ଏ ଦେଶ ଏକ ବୈଜ୍ଞାନିକଙ୍କ ବ୍ୟାୟାମଶାଳା । ବ୍ୟାୟାମ କରି ଶରୀରକୁ ହୃଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ କରି ଭିତରେ ଥିବା ଅମର ଆତ୍ମାକୁ ପ୍ରକାଶ କର । ଏହି ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରକାଶ କର, ତୁମେ ସବୁ ପବିତ୍ର ଆତ୍ମା । ଦୁର୍ବଳତା ତୁମ ପକ୍ଷରେ ଶୋଭା ପାଏ ନାହିଁ । ଏହି ବାଣୀ ଅନ୍ୟ ହୃଦୟ ଏବଂ ମସ୍ତିଷ୍କରେ ବଳ ସଂଚାର କରିବ । ସେ ପ୍ରକୃତରେ ନିଜର ପରିଚୟ ପାଇ ଅନ୍ୟର ଉପକାର କରିବ । ଏହି ମନ୍ତ୍ରରେ ମନ୍ତ୍ରାରୂଢ଼ ହେଲେ ସେହି ମାନବ ଦେଶ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ହୀରା ସଦୃଶ ହେବ । ଏହି ସାଧନା ହେଉଛି, ବ୍ୟକ୍ତି ବିକାଶର ଚାବିକାଠି । ଆଉ ଜଣେ ରାମକୃଷ୍ଣ ସଂଘର ସଭାପତି ପୂଜ୍ୟ ରାଜା ମହାରାଜ ସ୍ୱାମୀ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ, ସଂଘର ନେତା । ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ କହିଥିଲେ, ରାଖାଲ ପାଖରେ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ କରିବାର କଳା ଅଛି । ସେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟ ଚଳାଇ ପାରିବ । ସ୍ୱାମୀଜୀ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କହିଲେ ରାଖାଲକୁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ରାଜା ବୋଲି ଡାକିବା । ଶ୍ରୀ

ରାମକୃଷ୍ଣ ଏହି କଥା ଶୁଣି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଖୁସୀ ହେଲେ । ସେହି ଦିନ ଠାରୁ ରାଖାଲ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପାଖରେ 'ରାଜା ମହାରାଜ' । ସଂଘର ଅଧିନାୟକ । ପୃଥିବୀ ବ୍ୟାପି ରାମକୃଷ୍ଣ ସଂଘର ସେ ସଭାପତି ଥିଲେ । ସମସ୍ତ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ, ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଏବଂ ଗୃହୀଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ପାରିବାରିକ, ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ନେତା ଥିଲେ । ଏଠାରେ ନେତା ଅର୍ଥ ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଜନୀତିରେ ନେତୃବୃନ୍ଦକୁ ବୁଝାଯାଏ ନାହିଁ । ସେ ନେତା ଯେ ନେତୃତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ କେତେ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଗୁଣର ଗୁଣବତ୍ତା । ଯାହା ଆଗାମୀ ଯୁବପୀଢ଼ିକୁ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଚରିତ୍ର ଗଠନ ମାଧ୍ୟମରେ ରାଷ୍ଟ୍ର ଗଠନ ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗାତ୍ମକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବ । ଯେଉଁ ସୂତ୍ର, ଶିକ୍ଷା ମାଧ୍ୟମରେ ନେତା ସୃଷ୍ଟି ହେବା ପାଇଁ ସ୍ୱାମୀଜୀ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ତାହା ସ୍ୱଦେଶ ମନ୍ତ୍ର ଜରିଆରେ ବିଦ୍ୟମାନ ।

ସଂକ୍ଷେପରେ, "ହେ ଭାରତ, ଦାସ ସୁଲଭ, ଦୁର୍ବଳତା, ଘୃଣା, ନିଷ୍ଠୁରତା ଏବଂ କାପୁରୁଷତା ନେଇ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଦେଶ କେବେ ବଡ ହୋଇ ନାହିଁ । ବୀର ଭୋଗ୍ୟା ଏବଂ ସାହସୀ ମାନବ ନିଜକୁ ସମସ୍ତ ଦୋଷ ଦୁର୍ବଳତାରୁ ମୁକ୍ତି ହୋଇ ଅନ୍ୟକୁ ସ୍ୱାଧୀନତାର ସ୍ୱାଦ ଚଖେଇ ପାରିବ । ନିଜ ଦେଶର ଐତିହ୍ୟ, ଜାତିର ଆଦର୍ଶ, ତ୍ୟାଗ, ନିସ୍ୱାର୍ଥପରତା ଏବଂ ସେବା ମାଧ୍ୟମରେ ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କର ନିକଟତର ହେବା" । ପ୍ରକୃତ ଭବିଷ୍ୟ ଯୁବପୀଢ଼ିଙ୍କୁ ସ୍ୱାମୀଜୀ ଏହି ସନ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଜଣେ ପ୍ରକୃତରେ ହୃଦୟ ସହକାରେ ନିଜ ଜୀବନରେ ଏହି ସନ୍ଦେଶକୁ ପାଳନ କଲେ ସମାଜ ସେହି ମାର୍ଗରେ ବ୍ରତୀ ହେଲେ ସେହି ସମାଜ ଏବଂ ଦେଶ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମହାନ୍ ହେବ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ନେତା ସୃଷ୍ଟି ହେବେ ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଅନ୍ୟକୁ ଦେଇ ଦେଶକୁ ମହାନ୍ କରିବେ । ସ୍ୱାମୀଜୀ ସମସ୍ତ ଉଚ୍ଚ ଜାତିମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ କହୁଛନ୍ତି, ହେ ଭାରତବାସୀ, ଭୁଲ ନାହିଁ-ନୀଚଜାତି, ମୂର୍ଖ, ଦରିଦ୍ର, ଅଜ୍ଞ, ମୋଚି, ମେହନ୍ତର ଏ ସମସ୍ତ ତୁମର ଭାଇ । ଧନୀ ବ୍ୟକ୍ତି ନିର୍ଧନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ, ଉଚ୍ଚ ଜାତି ନୀଚବର୍ଗର ଜାତିକୁ ଘୃଣା ନକରି ନିଜର ଆତ୍ମୀୟ ସମାନ ଜ୍ଞାନ୍ କରିବ । ଏହି ସୂତ୍ର ସମାଜରେ ଏକତା ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଏବଂ ସମସ୍ତେ ମିଳିମିଶି ଦେଶ ହିତ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ । ଏମାନଙ୍କର କଲ୍ୟାଣ କଲେ ନିଜର କଲ୍ୟାଣ ହେବ । ଏହି ମର୍ମରେ ନେତା ଯଦି ନିଜକୁ ମାପେ, ତାହାହେଲେ ତାଙ୍କର ଗୁଣ ବିକଶିତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେଶକୁ ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ନେତୃତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରିବ । ଏଥିପାଇଁ ତାଙ୍କର ଗୁରୁଦେବ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ଭବିଷ୍ୟତ ଭାରତ ଗଠନ ପାଇଁ ତାଙ୍କର ପଟ୍ଟଶିଷ୍ୟ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କୁ ଆମକୁ ଉପହାର ଦେଇଛନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀଜୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ସଂଘକୁ କିଭଳି ନେତୃତ୍ୱ ଦେବେ ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ଗୋପନୀୟରେ ତାଙ୍କୁ ଅନେକ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଛନ୍ତି । ଭବିଷ୍ୟତରେ ନରେନ୍ଦ୍ର କିପରି ନର ମାନଙ୍କର ଇନ୍ଦ୍ର ହେବ ଅର୍ଥାତ୍ ନର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହେବ, ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଶାସନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ଆତ୍ମ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ବଳବାନ୍ କରିଛନ୍ତି । ପୂଜ୍ୟ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ହାତରେ ଗଢା ନରେନ୍, ବିଶ୍ୱର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନେତା ଏବଂ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଭାବରେ ଆମ୍ଭ ପାଖରେ ଛିଡା ହୋଇଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ୍ଭର ବିଷୟ ବସ୍ତୁର ଉପସଂହାରର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା ଯେ, ଆଗାମୀ ବିଶ୍ୱର ଜନତା କି ପ୍ରକାର ନେତା ଗ୍ରହଣ କରିବେ, ସ୍ୱାମୀଜୀ ସେମାନଙ୍କର ମାର୍ଗ ଦର୍ଶକ ହିସାବରେ ଛିଡା ହୋଇଛନ୍ତି । ନେତାଙ୍କପାଇଁ ପ୍ରଥମ ଗୁଣ ହେଲା

ଚରିତ୍ର । ଚରିତ୍ର ହେଉଛି ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଭିତ୍ତି ପ୍ରସ୍ତର । ଚରିତ୍ର ଉପରେ ସମସ୍ତ ଗୁଣ ପର୍ଯ୍ୟବେସିତ । ସ୍ୱାମୀଜୀ ଯୁବପୀଢ଼ିଙ୍କୁ ଚରିତ୍ର ଗଠନ ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କରିଛନ୍ତି । ଚରିତ୍ର, ପବିତ୍ରତା ଏବଂ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଏହି ତିନୋଟି ଗୁଣ ଆଦର୍ଶ ଜନତା ତିଆରି କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଦର୍ଶ ନେତା ମଧ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ପାରିବ । ଆମ ମାନଙ୍କର ନେତା ପ୍ରକୃତରେ ସେହିମାନେ, ଯେଉଁମାନେ ସାରା ବିଶ୍ୱକୁ ନେତୃତ୍ୱ ଦେଇ ପାରିବେ । ସ୍ୱାମୀ ଅଭୁତାନନ୍ଦ ଠିକ୍ କହିଛନ୍ତି, "ଆମର ନେତା ନୋରେନ୍" ।

"ଧର୍ମର ଗୁପ୍ତତଥ୍ୟ ମତବାଦରେ ନୁହେଁ, ଅଭ୍ୟାସରେ ହିଁ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ଭଲ ହୁଅ ଏବଂ ଭଲ କର - ତାହା ହିଁ ଧର୍ମର ସାରକଥା ।"

– ସ୍ୱାମୀ ବିବେକନନ୍ଦ

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ରାଜନୈତିକ ବିଚାର

ସୌରୀବନ୍ଧୁ କର

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ୧୫୦ତମ ଜୟନ୍ତୀ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ପାଳନ କରାଯାଉଛି । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଅନେକ ଆଲୋଚନା ହେଉଛି, ପୁସ୍ତକ ଲେଖାଯାଉଛି । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଦେଶଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ରତୀ ହେବାକୁ ଏବଂ ନିଜ ଜୀବନକୁ ଗଠନ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଯୁବପୀଢ଼ିକୁ ପରାମର୍ଶ ଓ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦିଆଯାଉଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ବାସ କରୁଛେ । ଏହା ସମଗ୍ର ମାନବ ସମାଜ ଆଗରେ ଅନେକ ଆହ୍ୱାନ ନେଇ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଛି । ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ମନୁଷ୍ୟ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯିବା ବେଳେ, ସାମୂହିକ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ କରିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ହେଉଛି । ଯେହେତୁ ଶାସନବ୍ୟବସ୍ଥା ରାଜନୈତିକ ଦଳ ବା ରାଜନୈତିକ ଶକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ, ତେଣୁ ସମାଜରେ ରାଜନୀତି ହିଁ ସବୁକିଛି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରୁଛି । ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କଲାବେଳେ ସମାଜକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରୁଥିବା ରାଜନୈତିକ ଦିଗଟି ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ହେବ ।

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ରାଜନୈତିକ ନେତା ନ ଥିଲେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କର କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଦଳ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ନଥିଲା । ସ୍ୱାମୀଜୀ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଜଡ଼ିତ ନ ଥିଲେ । ସେ ନିଜେ କହିଛନ୍ତି, "ମୁଁ କୌଣସି ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ରାଜନୈତିକ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ସେ ୧୮୯୭ ମସିହାରେ ଯେତେବେଳେ ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ୍ ଆରମ୍ଭ କଲେ, ତା'ର ରାଜନୀତି ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ରହିବ ନାହିଁ", ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କଲେ । ଏପରିକି ୧୮୯୪ ମସିହାରେ ସେ ତାଙ୍କର ଜଣେ ଶିଷ୍ୟ ପାଖକୁ ଲେଖିଥିବା ଚିଠିରେ ଲେଖିଥିଲେ, "ବିଶ୍ୱରେ କେବଳ ସତ୍ୟ ଓ ଈଶ୍ୱର ହେଉଛନ୍ତି ବାସ୍ତବ ରାଜନୀତି, ଅନ୍ୟ ସବୁ ବାଜେ କଥା" । ଏହା କହିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ ସ୍ୱାମୀଜୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଯୁବପୀଢ଼ିର ଥିଲେ ପ୍ରେରଣାର ସ୍ରୋତ । ତାଙ୍କର ଅଗ୍ନିବର୍ଷୀ ବକ୍ତୃତା ପଢ଼ି ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଯୁବକମାନେ ଉଦବୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ପ୍ରମୁଖ ମହାନ୍ କାଣ୍ଡାରୀ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ ଏହାକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରି କହିଥିଲେ, "ଯଦିଓ ସ୍ୱାମୀଜୀ କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ବାର୍ତ୍ତା ଆମକୁ ଦେଇନାହାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଆସିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ଲେଖା ପଢ଼ିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେଶାତ୍ମବୋଧର ଭାବନା ଓ ରାଜନୈତିକ ବିଚାରର ଭାବନା ଜାଗ୍ରତ ହୋଇଛି" ।

ସାଧାରଣ ଭାବରେ କହିଲେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଯେପରି ହେବା କଥା ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ସେପରି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ନଥିଲେ । ଇତିହାସକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଦେଖାଯାଏ, ସେ ଥିଲେ ଅତି ଅସାମାନ୍ୟ, ଉତ୍ତୁଙ୍ଗ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଏବଂ

ମହାନ୍ ସାମାଜିକ କ୍ରାନ୍ତିକାରୀ । ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜୀବନୀ ଓ ଭାବକୁ ଆଧାର କରି ସ୍ୱାମୀଜୀ ମନୁଷ୍ୟର ସେବା ମାଧ୍ୟମରେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାର ବିଚାରକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିଥିଲେ । ଏଇ ମଣିଷ ହିଁ ଈଶ୍ୱର ଏବଂ ମଣିଷର ସେବା ହିଁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୂଜା ଏହା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଇତିହାସରେ ହୋଇଥିଲା ସବୁଠାରୁ ବଡ ଚାଲେଞ୍ଜ ବା ଆହ୍ୱାନ । ସମାଜରୁ ପୃଥକ୍ ରହି ନୁହେଁ ବରଂ ଏଇ ସମାଜ ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ରହି, ସମାଜର ସବୁକିଛି ସମସ୍ୟାକୁ ସମ୍ମୁଖୀନ କରି ଏଇ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅନୁଭୂତିକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିହେବ, ଏହା ଥିଲା ନୂତନ ନବଜାଗରଣର ଅୟମାରମ୍ଭ । ତେଣୁ ସ୍ୱାମୀଜୀ ସଚେତନ ଭାବରେ କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିନଥିଲେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ମିଶନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏହା ନଥିଲା । ସେ ଚାହିଁଥିଲେ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ସମାଜ ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ ବିକାଶ ଲାଭ କରୁ । ଶାରୀରିକ, ବୌଦ୍ଧିକ, ନୈତିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସ୍ତରରେ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ସମାଜର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟୁ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଏକ ସମତୁଲ ବିକାଶ ହେବ । ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ ରାଜନୀତିର ଭୂମିକା ରହିବ ।

ରାଜନୀତି ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ନ ଥିଲା କିମ୍ବା ସେ ରାଜନୀତିକୁ ନକରାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖୁନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ଯେ ଆମର ସାମଗ୍ରିକ ରାଜନୈତିକ ବିଚାର କେବଳ ରାଜନୀତି ଦ୍ୱାରା ସମାଧାନ ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଯଦିଓ ରାଜନୀତିର ଭୂମିକା କୌଣସି ପରିମାଣଗତ ନୁହେଁ ବରଂ ପରିପୂରକ । ସେ ସମଗ୍ର ଭାରତବର୍ଷ ପରିଭ୍ରମଣ କରି ଏକ ଗଭୀର ରାଜନୈତିକ ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି ଲାଭ କରିଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ସମଷ୍ଟି ସହିତ ତାଙ୍କର ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ହୋଇଥିଲା ।

ବିଭିନ୍ନ ଦେଶ ଭ୍ରମଣ କାଳରେ ସେ ଲୋକମାନଙ୍କର ଆଚାର, ବ୍ୟବହାର, ଦକ୍ଷତା ସମ୍ପର୍କରେ ମଧ୍ୟ ଜ୍ଞାନଲାଭ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଭ୍ରମଣ ଜନିତ ଏହି ବ୍ୟାପକ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ହେତୁ, ସେ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନର ନିଗୂଢତା ମଧ୍ୟକୁ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିଥିଲେ ।

ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ପ୍ରାଥମିକତା ଥିଲା ମୁକ୍ତି ବା ସ୍ୱାଧୀନତା । କାରଣ ସେ ବିଚାର କରୁଥିଲେ ଯଦି ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାଧୀନତା ନ ଥାଏ, ତେବେ ତା'ର ବିକାଶ ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ବିକାଶ ସହିତ ସ୍ୱାଧୀନତା ବା ମୁକ୍ତି ପରସ୍ପର ଜଡ଼ିତ । କେହି କେହି ହୁଏତ ବିଚାର କରି ପାରନ୍ତି ବା କହି ପାରନ୍ତି ଯେ ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ କିମ୍ବା ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ହେଲେ, ଅନ୍ୟର ବିକାଶ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଯେ ପଥ ଦେଖାଇବ ବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶଦେବ ତା' ନିକଟରେ ମୁକ୍ତିର ବାଟଟି ରହିଥିବ । ଏପରି ବିଚାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଭୁଲ । ଏପରି ବିଚାର ଫଳରେ ଦୀର୍ଘ ବର୍ଷ ଧରି ବିଶ୍ୱର କୋଟି କୋଟି ଲୋକ ଦାସତ୍ୱ ବନ୍ଧନରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ବୋଲି ସ୍ୱାମୀଜୀ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥିଲେ । ସ୍ୱାମୀଜୀ ଚିନ୍ତା, ବାକ୍ୟ ଓ କାର୍ଯ୍ୟର ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥିଲେ । ସେ ମଧ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ, ବସ୍ତ୍ର ଓ ବିବାହ ସମ୍ପର୍କରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ରହିବା ଉପରେ ଦେଇଥିଲେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ । ଯେକୌଣସି ଉତ୍ତମ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ୟର ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଫଳରେ ତା'ର ମୌଳିକତ୍ୱ ହରାଏ ବୋଲି ତାଙ୍କର ମତ ଥିଲା । କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଯଦି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରଦାନ କରାନଯାଏ, ତେବେ କେହି କେବେହେଲେ ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ସଫଳତା ବା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିପାରି ନାହିଁ, ଏହା ଥିଲା ତାଙ୍କର ମତ ।

ସେ କହୁଥିଲେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଛି, "ସ୍ୱାଧୀନ ଶରୀର, ସ୍ୱାଧୀନ ମନ ଓ ସ୍ୱାଧୀନ ଆତ୍ମା । ସ୍ୱାଧୀନତା ଓ ମୁକ୍ତି ହେଉଛି ମୋର ଧର୍ମ । ମୁଁ ବନ୍ଧନରେ ରହି ଉତ୍ତମ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ମୁକ୍ତ ଭାବରେ ମନ୍ଦକାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରିବି" । ଅତୀତର କଥା ସ୍ମରଣ କରି ସେ କହିଥିଲେ ଆମର ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନେ ଧାର୍ମିକ ଚିନ୍ତାକୁ ମୁକ୍ତ ରଖିଥିଲେ ଯାହା ଫଳରେ ଆମେ ଏପରି ଏକ ଧର୍ମ ପାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ସମାଜକୁ ଶିକୁଳିରେ ବାନ୍ଧି ପକାଇଥିଲେ ଯାହା ଫଳରେ ଆମ ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ଭୟଙ୍କର ପୈଶାଚିକତା ପ୍ରବେଶ କଲା ।

ତେଣୁ ସ୍ୱାମୀଜୀ ପ୍ରଥମେ ଏହି ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କଲେ ଯାହା ତାଙ୍କର ସାମଗ୍ରିକ ମୁକ୍ତି ଚେତନାରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା । ଗୋଟିଏ ପରାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର କେବେହେଲେ ଶାରୀରିକ, ମାନସିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବରେ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ନ ପାରେ । ଭାରତର ରାଜନୈତିକ ମୁକ୍ତି ପ୍ରଥମେ ଆବଶ୍ୟକ, ଏହା ସେ ବାରମ୍ବାର ବିଭିନ୍ନ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟରେ କହିଥିଲେ । ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ଏହା ହେଉଛି ପ୍ରଥମ ଆବଶ୍ୟକତା ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାଧୀନତା ବା ମୁକ୍ତି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାବେଳେ ସେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କାରଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଯଦି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ମୁକ୍ତ ଓ ସ୍ୱାଧୀନ ହୁଏ, ତେବେ ତାହା ସାମାଜିକ ବିଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେବ । ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତା ଅନ୍ୟର କ୍ଷତି ନ ପହଞ୍ଚାଇଛି ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ତାହା ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତା ରହିବା ଉଚିତ । ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ମଧ୍ୟଭାଗରେ ୟୁରୋପରେ କେତେକ ଦାର୍ଶନିକ ଯଥା- ଜନ୍ ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ ମିଲ୍, ହରବର୍ଟ ସ୍ପେନସର, ଟି.ଏଚ.ଗ୍ରୀନ୍ ପ୍ରଭୃତି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଉପରେ ଜୋର ଦେଇଥିଲେ । ୟୁରୋପରେ ଯାହାସବୁ ରାଜନୈତିକ ସ୍ତରରେ ଘଟୁଛି, ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ତାହାର ଅବଧାରଣା ଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ସମାଜର ବୃହତ୍ତର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଉପରେ ଜୋର ଦେଇଥିଲେ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଜୀବନ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ଏପରିକା ସନ୍ତୁଳିତ ବିଚାର ଏସିଆ ମହାଦେଶରେ ପ୍ରବେଶ କରି ନଥିଲା । ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ୧୯(୧) ଅନୁଚ୍ଛେଦ ତୃତୀୟ ଭାଗରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କରାଯାଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ସ୍ୱାଧୀନ ଏହା ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ସେହି ଅନୁଚ୍ଛେଦର ୨ଠାରୁ ୬ଧାରାରେ ରାଷ୍ଟ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ମଧ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିପାରିବ ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସମାଜ ସମଷ୍ଟିର ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରି ଏକ ସନ୍ତୁଳନ ଅବସ୍ଥାରେ ରଖିବା ।

ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନତା ବା ମୁକ୍ତି ବିଚାର ସମ୍ପର୍କରେ ସମ୍ୟକ୍ ଆଲୋଚନା କରିବା ବେଳେ ସମାଜର ସର୍ବବୃହତ୍ ଅଂଶ ହେଉଛି ମଣିଷ ବା ଜନଗଣ । ଏମାନେ ରାଜନୈତିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅଂଶବିଶେଷ । ତେଣୁ ସ୍ୱାମୀଜୀ ଜନଗଣଙ୍କ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପନ କରିବା ସହିତ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ସମୟକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ସେ ସମୟରେ ଶିକ୍ଷିତ ବର୍ଗ ସାଧାରଣ

ମଣିଷମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷାକାରୀ । ଯାହାଫଳରେ ଶିକ୍ଷିତ ଶ୍ରେଣୀ ତା'ର ବହୁଳ ଅପବ୍ୟବହାର କରି ନିଜର ପୁଷ୍ଟିସାଧନରେ ବ୍ରତୀ । ସ୍ୱାମୀଜୀ ଏହି ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ଦେଇଛନ୍ତି । ସେ ବାରମ୍ବାର ଉଦ୍‌ଘୋଷଣା କରି କହିଛନ୍ତି ଯେ ସାଧାରଣ ମଣିଷମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଏ ଜାତିର ମେରୁଦଣ୍ଡ । ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ନିହିତ ଅଛି । ଜନଗଣଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ଶକ୍ତି ସମ୍ପର୍କରେ ସେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଯଦିଓ ସମାଜର ନେତୃତ୍ୱ କେତେକ ଶିକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ହାତରେ, ଧନୀମାନଙ୍କ ହାତରେ ରହିଛି ଯେଉଁମାନେ କ୍ଷମତାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବରେ ଏହି ଶକ୍ତି ରହିଛି ଶାସିତ ହେଉଥିବା ସାଧାରଣ ମଣିଷମାନଙ୍କ ହାତରେ । ଯେହେତୁ ଶାସକଶ୍ରେଣୀ ଶାସିତ ଜନଗଣଙ୍କ ଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯାଇଛନ୍ତି, ଫଳରେ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଦୁର୍ବଳତା ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ଶାସକଶ୍ରେଣୀ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଠାରୁ କ୍ଷମତା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଭୁଲି ଯାଇଛନ୍ତି । ଏହାହିଁ ବିଡମ୍ବନା । ଶାସକ ଶ୍ରେଣୀ ଛଳନା, ପ୍ରବଞ୍ଚନା, ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରି ଶାସନ କ୍ଷମତାକୁ ଅକ୍ତିଆର କରିଛନ୍ତି ।

ଇତିହାସ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟିନିକ୍ଷେପ କରି ସ୍ୱାମୀଜୀ କହିଛନ୍ତି, ପୌରୋହିତ୍ୟବାଦ ଭୁଶୁଡ଼ି ପଡିବା ଫଳରେ ରାଜା ରାଜୁଡାମାନେ ଗଣଶକ୍ତିର ସାହାଯ୍ୟରେ ଶାସନ କ୍ଷମତାକୁ ଜାବୋଡ଼ି ବସିଲେ । ସମୟ କ୍ରମେ ଏହି ରାଜଶାସନ ଲୋକମାନଙ୍କଠାରୁ ଦୂରେଇଯାଇ ନିଜକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବେ ବିଚାର କଲେ ଏବଂ ଅଖଣ୍ଡ କ୍ଷମତା ଭୋଗ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଯାହାର ପରିଣତି ହେଲା ରାଜାରାଜୁଡା ଶାସନ ବ୍ୟବସାୟୀ ବା ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କର କ୍ରୀଡ଼ନକ ପାଲଟିଗଲେ । ଭାରତରେ ଏହାହିଁ ଘଟିଛି । ଜନଗଣଙ୍କର କ୍ଷମତା ସଙ୍କୁଚିତ କରି ରାଜାରାଜୁଡା ଶାସନ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ଦ୍ୱାରା ଦେଶ ଶାସନ ହୋଇ ପରାଧୀନ ହୋଇଯାଇଛି । ପୁଞ୍ଜିପତି ଶାସନର ମଧ୍ୟ ଅବସାନ ଘଟିଛି । ଜନଶକ୍ତିକୁ ପ୍ରତିହତ କରି ନିରଙ୍କୁଶ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବେଶୀ ଦିନ ତିଷ୍ଠି ପାରି ନାହିଁ ବା ପାରିବ ନାହିଁ ।

୧୮୯୭ ମସିହାରେ ଅଲମୋଡାଠାରେ ଅବସ୍ଥାନ ସମୟରେ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାର ଦତ୍ତଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା ବେଶ୍ ପ୍ରଣିଧାନ ଯୋଗ୍ୟ । ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାର ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ପ୍ରମୁଖ ନେତା ଥିଲେ । ସେହି ବୈଠକରେ ସ୍ୱାମୀଜୀ କଂଗ୍ରେସ ମଧ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ଲୋକମାନଙ୍କର ଯୋଗଦାନ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଥିଲେ କାରଣ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଂଗ୍ରେସ କେତେକ ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଶିକ୍ଷିତଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ଥିଲା । ବାସ୍ତବରେ କହିଲେ ୧୯୨୦ ମସିହା ପରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର କଂଗ୍ରେସରେ ଯୋଗଦାନ ହେତୁ ସାଧାରଣ ଜନଗଣ କଂଗ୍ରେସ ମଧ୍ୟ ରେ ସକ୍ରିୟ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କଲେ । ଡିସେମ୍ବର ୧୮୯୭ରେ ଆମରୋଟି କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନରେ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର କଂଗ୍ରେସକୁ ସମାଲୋଚନା କରି ଏହା 'ବାର୍ଷିକ ତାମସା' କରୁଥିବାର ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ।

ସ୍ୱାମୀଜୀ କେବଳ ଜନଗଣଙ୍କୁ ରାଜନୈତିକ ବା ଶାସନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସାମିଲ କରିବା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇନଥିଲେ । ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିଲା ତାଙ୍କର ଯୁଗାନ୍ତକାରୀ ବିଚାର ସାମ୍ୟବାଦ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ସାମ୍ୟବାଦୀ ବିଚାରରେ ଅନେକ ମୌଳିକତା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଯଥା –

କ) ବିବେକାନନ୍ଦ ପ୍ରଥମେ ଭାରତୀୟ ନେତୃବର୍ଗଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଜନଗଣଙ୍କର ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ସ୍ୱରୂପକୁ ଉନ୍ମୋଚନ କଲେ । ଦେଶରେ କୋଟି କୋଟି ଲୋକ ଭୋକିଲା ଥିବାବେଳେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ନବଜାଗରଣ ହେବା ଅସମ୍ଭବ । ତେଣୁ ପ୍ରଥମେ ଏହି ନିରନ୍ନ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସେଥିରୁ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ହେବ । ଜାତୀୟ ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନ ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ଲୋଡା ଗରିବମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ । ତେଣୁ ସଂଗଠିତ ଓ ସମୟଭିତ୍ତିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରଥମେ ନେବା ଉପରେ ସେ ଦେଇଥିଲେ ଗୁରୁତ୍ୱ ।

ଖ) ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ସରକାର ବିରୁଦ୍ଧରେ କୃଷକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟାପକ ଅସନ୍ତୋଷ ଥିବାର ସେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କୃଷକମାନଙ୍କର ରାଜନୈତିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ବା ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ସେମାନଙ୍କର ଯୋଗଦାନ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନଥିଲା । ୧୯୩୦ ମସିହାରେ ଚାଷୀମାନେ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସାମିଲ ହେଲେ ।

ଏପରିକି ଶିଳ୍ପରେ କାମ କରୁଥିବା ଶ୍ରମିକମାନେ ମଧ୍ୟ ସଂଗଠିତ ହୋଇ ମାଲିକମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥିଲେ । ବମ୍ବେ, କଲିକତା, ମାନ୍ଦ୍ରାଜଠାରେ ବୟନ ଶିଳ୍ପରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଶ୍ରମିକମାନେ ଧର୍ମଘଟ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଧର୍ମଘଟ ସୁସଂହତ ଓ ସଂଗଠିତ ନ ଥିଲା । ଏହାଦ୍ୱାରା କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ପ୍ରଭାବ ପଡୁନଥିଲା । ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଜାତୀୟତାବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ମଧ୍ୟକୁ ପ୍ରବେଶ କରାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଥିଲା ।

ସ୍ୱାମୀଜୀ ଥିଲେ ଦୂରଦ୍ରଷ୍ଟା । ସେ ଅନୁଭବ କଲେ ଯେକୌଣସି ସାମାଜିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ମଧ୍ୟରେ କୃଷକ ଓ ଶ୍ରମିକ୍‌ମାନଙ୍କୁ ସାମିଲ କରିବାକୁ ହେବ । ସେ ନିଜର ଲେଖା ଓ ବକ୍ତୃତା ମାଧ୍ୟମରେ ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀ ପ୍ରତି ଗଭୀର ଆସ୍ଥା ସ୍ଥାପନ କଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ ପ୍ରଶଂସା କଲେ । କେବଳ ସେତିକିରେ ତାଙ୍କର ବିଚାର ସୀମିତ ହେଲାନାହିଁ । ଚାଷ କରୁଥିବା ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଜମି ଦେବା ଉପରେ ସେ ଦେଲେ ଗୁରୁତ୍ୱ । ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନର ବିକାଶ ସେତେବେଳକୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଥାଏ । କୃଷିକୁ ଟେକ୍ନୋଲଜି ସହିତ ଯୋଡ଼ିପାରିବା ପାଇଁ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରକୁ ପୁନର୍ଗଠନ ଉପରେ ଥିଲା ତାଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ୱ ।

ସେ ଅନୁଭବ କରିଥିଲେ ଯେ ଦିନେ ନା ଦିନେ ନିପୀଡିତ ଜନଗଣ ଉଠିବେ ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଶାସନ କ୍ଷମତା ସେମାନଙ୍କ ହାତକୁ ଯିବ । ଥରେ ସେ ଦିବ୍ୟ ଭାବରେ ଥିବା ବେଳେ କହିଥିଲେ, "ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉତ୍ଥାନ ଯାହା ଏକ ନୂତନ ସମ୍ଭାବନା ସୃଷ୍ଟି କରିବ, ତାହା ଋଷ୍ ବା ଚୀନ୍‌ରୁ ହେବ । ମୁଁ ହୁଏତ ସଠିକ୍ ଭାବରେ କହିପାରୁନି କେଉଁଠି ପ୍ରଥମେ ହେବ କିନ୍ତୁ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଚୀନ୍ ବା ଋଷ୍" ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଏହି ଦିବ୍ୟବାଣୀ ଥିଲା ଯେତେବେଳେ ଚୀନ୍ ଏକଛତ୍ରବାଦୀ ଶାସକ ମଞ୍ଚୁ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଅଧିନରେ ଥିଲା ଏବଂ ଋଷ୍ ଯା'ର ଅଧିନରେ ଶାସିତ ହେଉଥିଲା । ସ୍ୱାମୀଜୀ ନିଶ୍ଚିତ ଥିଲେ ଯେ ସାମାଜିକ ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ ଶୂଦ୍ର ରାଜତ୍ୱହେବ, କିନ୍ତୁ ଏହାର ପ୍ରେରଣା ଶକ୍ତି ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଅଫୁରନ୍ତ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ଶକ୍ତି ଯୋଗୁଁ ସମ୍ଭବ ହେବ । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ଇତିହାସରେ ଆର୍ଥିକ ଶକ୍ତିର ପ୍ରଭାବ ରହିବ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ବିଚାର ଥିଲା ।

ସ୍ୱାମୀଜୀ ଶ୍ରେଣୀ ସଂଘର୍ଷକୁ ଗ୍ରହଣ କରୁନଥିଲେ । ସେ ଚାହୁଁଥିଲେ ନିମ୍ନତମ ଶ୍ରେଣୀକୁ ଉଚ୍ଚକୁ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ସହିତ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉ । ଉଚ୍ଚଶ୍ରେଣୀକୁ ସମୂଳେ ଲୋପକରି ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସୁଧାର ଅଣାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ତାଙ୍କର ଥିଲା ମତ । ସ୍ୱାମୀଜୀ ଏଇ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ମାର୍କ୍ସବାଦ ବିଚାରଠାରୁ ଭିନ୍ନ ମତପୋଷଣ କରିଥିଲେ ।

ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ସାମ୍ୟବାଦ ବିଚାର ଧର୍ମ ସହିତ କୌଣସି ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ରଖୁ ନଥଲେ। । ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲେ ଯେ ଧର୍ମ ହେଉଛି ମନୁଷ୍ୟଜୀବନର ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା । ଧର୍ମ କହିଲେ ସେ ଏହାକୁ ବ୍ୟାପକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କରୁଥିଲେ । ସାମ୍ୟବାଦ ସମ୍ପର୍କରେ ସେ କହିଥିଲେ, " ହୁଏତ ଏହା ଏକ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇନପାରେ, କିନ୍ତୁ ପୂରା ରୋଟି ବଦଳରେ ଅଧଖଣ୍ଡେ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତମ ଅଟେ" । ଏହି ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆଲୋଚନାରୁ ଆମେ ଦେଖିପାରିବା ଯେ ଯଦିଓ ସ୍ୱାମୀଜୀ ରାଜନୀତି ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ରଖି ନ ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ବିଚାର ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କୁ ବହୁଭାବରେ ଅନୁପ୍ରେରିତ କରିଥିଲା ଏବଂ ସେମାନେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମରେ ବହୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ସମ୍ପାଦନ କରିଥିଲେ ।

ପ୍ଲଟ ନଂ - ୫୦୧୨/୫୮୫୩
ଗଜପତି ନଗର, ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୭୫୧୦୦୫

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଓ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ

ଡାକ୍ତର କବି ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ର

୧୧ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୮୯୩ ଦିନ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମର ପୁନର୍ଜନ୍ମ ଘଟିଲା । ଏ କଥା କହିଥିଲେ ଚିକାଗୋରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ବିରାଟ ଧର୍ମ-ମହାସଭାର ଜଣେ ଅତି ବିଖ୍ୟାତ ପ୍ରତିନିଧି, ବ୍ରାହ୍ମସମାଜର ପ୍ରବକ୍ତା ଓ ପ୍ରତିନିଧି ଶ୍ରୀମତୀ ଆନି ବେସାନ୍ତ ସେଦିନ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ଅତି କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଭିଭାଷଣ ଶୁଣି ଓ ସେଠାରେ ସମଗ୍ର ଶ୍ରୋତାଙ୍କର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଖି ସେ ଏହି କଥା କହିଥିଲେ ।

ସେ ବାସ୍ତବିକ୍ ଗୋଟିଏ ନିରାଟ ସତ୍ୟ କଥା କହିଥିଲେ । କାରଣ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଚିକାଗୋରେ ବକ୍ତୃତା ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ସମଗ୍ର ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜଗତକୁ ଏବଂ ଅନେକ ଅନ୍ୟ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀ ଲୋକମାନେ ଭାବୁଥିଲେ ଯେ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମ ଏକ କୁସଂସ୍କାର, ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଚୀନତାରେ ବୁଡିଥିବା ଏକ ମୃତ ପ୍ରାୟ ଧର୍ମ । ଆଧୁନିକ ଯୁଗରେ ଏହାର କୌଣସି ଉପଯୋଗିତା ବା ସ୍ଥିତି ନାହିଁ, ମାତ୍ର ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଓଜସ୍ୱିନୀ ଭାଷା ଓ ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ ଶୈଳୀରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମର ଚିନ୍ତାଧାରା, ତତ୍ତ୍ୱ, ଦର୍ଶନ ଓ ତଥ୍ୟ ଶୁଣିବା ପରେ ସମସ୍ତ ଶ୍ରୋତୃବୃନ୍ଦ ଏବଂ ଧର୍ମ-ମହାସଭାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତିନିଧି ମନ୍ତ୍ର-ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଯାଇ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ପ୍ରଶଂସାରେ ଶତ-ଜିହ୍ୱ ହୋଇଗଲେ । ସମଗ୍ର ଆମେରିକା ଏବଂ ସାରା ପୃଥିବୀରେ ବିଜୁଳି ଭଳି ତାଙ୍କର ଖ୍ୟାତି ବ୍ୟାପିଗଲା । ପ୍ରକୃତରେ ପାରମ୍ପରିକ ରୀତିରେ ପ୍ରତିନିଧି ହୋଇ ନ ଯାଇଥିଲେ ମଧ ମାତ୍ର ୩୦ ବର୍ଷ ବୟସରେ ସ୍ୱାମୀଜୀ ବିଶ୍ୱ-ବିଖ୍ୟାତ ହୋଇଗଲେ ଏବଂ ସନାତନ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମର ତତ୍ତ୍ୱ ତଥା ଦର୍ଶନ ଜ୍ଞାନୀ ଏବଂ ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କ ମଧରେ ପୁନଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଆମ ଧର୍ମର ଏବଂ ଭାରତ ବର୍ଷର ସମ୍ମାନ ବୃଦ୍ଧି ଏପରି ଘଟଣା ଆଧାତ୍ମିକ ଜଗତରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିରଳ ।

ଏହା କିପରି ହେଲା ? ଏଭଳି ଅଭୂତପୂର୍ବ ଘଟଣା କିପରି ଘଟିଲା ? ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଥିଲା ଯୁବକ ବୟସରେ ନାସ୍ତିକ ନରେନ୍ ସନାତନ ଧର୍ମର, ଅଦ୍ୱୈତ ବେଦାନ୍ତର ଜଣେ ଚଳନ୍ତି ବିଗ୍ରହ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଭେଟି, ତାଙ୍କଠାରୁ ଶିକ୍ଷା -ଦୀକ୍ଷା ପାଇ ଆସ୍ତିକ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇ, ହିନ୍ଦୁଧର୍ମର ସମସ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱର ସାରାଂଶ ବୁଝି ବେଦାନ୍ତ ଦର୍ଶନ ଓ ସନାତନର ଧର୍ମର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରବକ୍ତା ହୋଇସାରିଥିଲେ । ନରେନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଦ୍ୱନ୍ଦ, ସନ୍ଦେହ, ପ୍ରଶ୍ନ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଜୀବନ, କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଦେଖି ତଥା ଶିକ୍ଷା-ଦୀକ୍ଷାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଧ୍ୱଂସ ପାଇଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଶିକ୍ଷିତ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ମହାନ୍ ସନାତନ ଧର୍ମର ସାରତତ୍ତ୍ୱରଏକ ଚଳନ୍ତି ବିଗ୍ରହ ଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କୁ ଭାଷଣ ବା ପ୍ରବଚନ ନଦେଇ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଈଶ୍ୱରାନୁଭୂତି ଦେଇଥିଲେ ଯାହାପରେ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଜୀବନରେ ବିରାଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଥିଲା । ତାଙ୍କ ମନରେ ବା ଜୀବନରେ ଆଉ ଶଙ୍କା ବା ସନ୍ଦେହର ଅବକାଶ ରହିଲା ନାହିଁ । ସେ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କର ପଟ୍ଟଶିଷ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ଏବଂ

ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମ ପୁନଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଉ ବୋଲି ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ।

ବାସ୍ତବରେ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଭଗବାନ୍ ବୁଦ୍ଧ ଓ ଆଦି ଶଙ୍କରଙ୍କର ଯେପରିକି ଜଣେ ମିଳିତ ବିଗ୍ରହ ଥିଲେ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଜୀବନରେ ଯେପରି ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ହୃଦୟ ଓ ଶଙ୍କରଙ୍କର ଜ୍ଞାନର (ମସ୍ତିଷ୍କ) ସମନ୍ୱୟ ଘଟି ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂତନ ଅବତାର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ବୁଦ୍ଧଙ୍କର କରୁଣା, ଅହିଂସା ମନୋଭାବ ଓ ଜ୍ଞାନ-ଦୀପ୍ତ ଜୀବନ ଦର୍ଶନ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ଜୀବନରେ ଯେପରି ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ସେହିପରି ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ଶଙ୍କରଙ୍କର ବୈରାଗ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ତର୍କ-ଆଧାରିତ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଜ୍ଞାନ ଓ ଦର୍ଶନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିଲା । ଭାରତରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଇତିହାସରେ ବୁଦ୍ଧ ଓ ଶଙ୍କରଙ୍କ ଭଳି ଆଦର୍ଶ ଦୁଇ ଅବତାରଙ୍କର ଏକ ବିରଳ ସମନ୍ୱୟ ଘଟିଥିଲା । ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ସର୍ବଦା ଅନୁକରଣୀୟ ମହାନ୍ ଜୀବନରେ ।

ଚିରନ୍ତନ ବେଦାନ୍ତର ବାର୍ତ୍ତାକୁ ସ୍ୱାମୀଜୀ ତାଙ୍କର ଆଧୁନିକ, ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ତର୍କ-ଆଧାରିତ ଢଙ୍ଗରେ ସବୁଠାରେ ପରିବେଷଣ କରି ବିଶେଷ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇଥିଲେ । ବେଦାନ୍ତ ଏବଂ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମର ସାରତତ୍ତ୍ୱ ଯେ କେବଳ ଏକ ଭାବନା ବା ଚିନ୍ତାଧାରା ନୁହେଁ ବରଂ ଏହା ଆମ ଜୀବନରେ ପ୍ରତିକ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଏକଥା ସ୍ୱାମୀଜୀ ସରଳ ଭାଷାରେ ବୁଝାଇ ଦେଉଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସାଧାରଣ ଲୋକମାନଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ମ୍ୟାକ୍ସମୁଲାର୍ ଓ ରକଫେଲର୍‌ଙ୍କ ଭଳି ବିଶ୍ୱ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଥିଲା ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଉଚ୍ଚାରଣ ଓ ଆଚରଣରେ କିଛି ବି ପାର୍ଥକ୍ୟ ନ ଥିଲା । ସେ ତାଙ୍କ ଗୁରୁ ପରମହଂସ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଦେଖି, ଅତି ନିକଟରୁ ତାଙ୍କର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନକୁ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା କରି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ବେଦାନ୍ତ, ଦର୍ଶନ କେବଳ ଏକ ତଥ୍ୟ ବା ତତ୍ତ୍ୱ ନୁହେଁ ବରଂ ବାସ୍ତବ ଜୀବନରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଏବଂ ଉପାଦେୟ ତାଙ୍କର ଗୁରୁ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସ ନିଶ୍ଚିତଭାବେ ଅଦ୍ୱୈତ ବେଦାନ୍ତର ଚଳନ୍ତି, ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ବିଗ୍ରହ ଥିଲେ ।

ସ୍ୱାମୀଜୀ ସାରା ଜଗତକୁ କ'ଣ ବାର୍ତ୍ତା ଦେଇଥିଲେ ? ସେ କହୁଥିଲେ ଯେ ଆମେ କେବଳ ଶରୀର ସର୍ବସ୍ୱ ନୋହୁଁ । ଆମ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଦିବ୍ୟ ଶକ୍ତି, ଚିରନ୍ତନ ଆତ୍ମା ଲୁକ୍କାୟିତ ହୋଇ ରହିଛି । ସେ ଶାଶ୍ୱତ ଶକ୍ତି ଓ ସ୍ଥିତିକୁ ପ୍ରକଟିତ କରିବା ଆମ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଆମ୍ଭେମାନେ ସମସ୍ତେ "ଅମୃତସ୍ୟ ପୁତ୍ରାଃ" । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ସେ ବେଦାନ୍ତର ସାରତତ୍ତ୍ୱକୁ ସରଳ ଭାଷାରେ ବୁଝାଇ କହୁଥିଲେ କି ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ଏକ ମହାନ୍ ଐକ୍ୟ ସୂତ୍ରରେ ବନ୍ଧା । ପରମେଶ୍ୱରହିଁ ଏକମାତ୍ର ସ୍ରଷ୍ଟା ଏବଂ ସେ ଅଣୁ-ପରମାଣୁଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେଲେ ହେଁ ସର୍ବତ୍ର ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ପରଂବ୍ରହ୍ମ, ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ଛଡା ଅନ୍ୟ କିଛି ସ୍ଥିତି ନାହିଁ । ପ୍ରକଟତାରେ ବା ପ୍ରକାଶ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ହେଲେହେଁ ମୂଳ ଉପାଦାନରେ ସମସ୍ତେ ଏକ । ଏହି କଥାରେ ସେ ଋଗବେଦର ମହାବାକ୍ୟ "ଏକଂ ସଦ୍ ବି ପ୍ରାଃ ବହୁଧାଃ ବଦନ୍ତିର" ସନ୍ଦେଶକୁ କେବଳ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ କରୁଥିଲେ ।

ସବୁଠାରୁ ପ୍ରଧାନ କଥା ହେଉଛି ସ୍ୱାମୀଜୀ ପରୋପକାର ଏବଂ ସେବାକୁ ଅତି ଉଚ୍ଚସ୍ଥାନ ଦେଇଥିଲେ, ସମାଜରେ ଦୁଃଖୀ, ଦରିଦ୍ର, ଅବହେଳିତ ଲୋକଙ୍କର ସେବାକରିବା ପରମ ଧର୍ମ ବୋଲି ସେ ବାରମ୍ବାର

ଘୋଷଣା କରି 'ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ' ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ସେବା କରିବା ଧାର୍ମିକ ଜୀବନର ଏକ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଅଙ୍ଗ ବୋଲି ସ୍ୱାମୀଜୀ ବଜ୍ର ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱରରେ ଘୋଷଣା କରି କହିଥିଲେ, "They alone live who live for others; They rest of mankind is more dead than alive". ଏହି ଅମୂଲ୍ୟ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସନ୍ଦେଶ ପାଇଁ ଆଜି ମଧ୍ୟ ସାରା ପୃଥିବୀରେ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ ସର୍ବତ୍ର ସେବା ଏବଂ ପରୋପକାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ସର୍ବଦା ନିୟୋଜିତ, "ମଦାତ୍ମା ସର୍ବଭୂତାତ୍ମା" ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଜୀବନର ମୂଳ ମନ୍ତ୍ର ଥିଲା ।

ଶେଷରେ ସ୍ୱାମୀଜୀ ବାରମ୍ବାର ଘୋଷଣା କରୁଥିଲେ ଯେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ବାସ୍ତବ ଜୀବନଠାରୁ ଭିନ୍ନ ନୁହେଁ, ଚରିତ୍ରବାନ୍, ଶୁଦ୍ଧ, ସ୍ନେହୀ, ସମ୍ବେଦନାଶୀଳ ମନୁଷ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ହିଁ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ବୋଲି ସେ ବାରମ୍ବାର କହୁଥିଲେ । ଭଲ ମଣିଷ ଗଢିଲେ ସମାଜ ସୁସ୍ଥ ଏବଂ ସବଳ ହୋଇ ପାରିବ । ତେଣୁ ଉତ୍ତମ ମନୁଷ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ଏକମାତ୍ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ଦେଶାତ୍ମବୋଧର ତୁଳନା ନାହିଁ । ସେ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧନ କରି କହୁଥିଲେ ଯେ ଆମର ପ୍ରଥମ ଏବଂ ପ୍ରଧାନ ଦେବତା ହେଉଛନ୍ତି ଆମର ଦେଶ ଭାରତମାତା, ଦେଶର ପରାଧୀନତାରେ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ସ୍ୱାମୀଜୀ ୧୮୯୭ ମସିହାରେ ଭବିଷ୍ୟବାଣୀ କରି କହିଥିଲେ ଯେ "ପଚାଶ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ", ତାହାହିଁ ହେଲା ଠିକ୍ ୫୦ବର୍ଷ ପରେ ୧୯୪୭ ମସିହାରେ ଆମର ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କଲା ।

ତେଣୁ ସବୁଦୃଷ୍ଟିରୁ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଜଣେ ଅନନ୍ୟ ସାଧାରଣ, ମାନବବାଦୀ, ପ୍ରଜ୍ଞାବାନ୍, ପ୍ରଚଣ୍ଡ ବୈରାଗୀ ଓ ମହାନ୍ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ହୃଦୟ ଦରିଦ୍ର ଦେଶବାସୀ ଓ ମାନବ ଜାତି ପାଇଁ କାନ୍ଦି ଉଠୁଥିଲା । ସେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାକୁ ସମାଜ ସେବାର ଏକ ମାଧ୍ୟମ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା କେବେହେଲେ ମାନବିକତାଠାରୁ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ବାରମ୍ବାର କହୁଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ଆଦର୍ଶକୁ ନିଜ ଜୀବନରେ ପାଳନ କରିଥିଲେ ।

ଭାରତର ପ୍ରାଚୀନ ପାଞ୍ଚ ହଜାର ବର୍ଷର ଗୌରବମୟ ପରମ୍ପରାରେ ଆଧୁନିକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଯୁଗରେ ସେ ନିଶ୍ଚିତଭାବେ ଭାରତର ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ଓ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରତିନିଧି ଥିଲେ । ଏଥିରେ ତିଳେ ମାତ୍ର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଓ ମାନବତାବାଦ

ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ଜେନା

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ଧର୍ମ ଓ ଜୀବନଦର୍ଶନ ଥିଲା ମାନବକୈନ୍ଦ୍ରିକ । ମଣିଷ ଥିଲା ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଜୀବନର, ଚିନ୍ତା ଓ ଚେତନାର, ଧର୍ମ ଓ ଦର୍ଶନର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ । ମଣିଷ ପାଇଁ ଥିଲା ତାଙ୍କର ଅପରିସୀମ ପ୍ରେମ । ମଣିଷର ସେବା, ମଣିଷର କଲ୍ୟାଣ, ମଣିଷର ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ସେ ତାଙ୍କ ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଥିଲେ ବସ୍ତୁତଃ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଧର୍ମ ଥିଲା ମାନବଧର୍ମ, ଯାହାର ଆଧୁନିକ ପରିଭାଷା ହେଉଛି 'ମାନବତାବାଦ' (Humanism) । ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଥିଲେ ମାନବତାବାଦର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ, ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାଧକ ଓ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ରୂପକାର ।

ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ମଣିଷ ରକ୍ତମାଂସରେ ଗଢା କ୍ଷୁଦ୍ର ଜୀବମାତ୍ର ନୁହେଁ । ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ମଣିଷ ହିଁ ସ୍ୱୟଂ ଈଶ୍ୱର । ସ୍ୱାମୀଜୀ ଦୃଢ ଓ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାଷାରେ କହୁଥିଲେ, "ଆମେମାନେ ଶରୀର, ଏହା ସବୁଠାରୁ ବଡ ମିଥ୍ୟା କଥା । ଆମେମାନେ ଶରୀର ନୋହୁଁ ବା କେବେ ନଥିଲୁ । ବାସ୍ତବରେ ଆମେ ଈଶ୍ୱର ।" ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ, "ତୁମେ ଯଦି ଈଶ୍ୱର ନହୁଅ, ତେବେ ଈଶ୍ୱର କେବେ ନାହାନ୍ତି ବା ନଥିଲେ ।" E.P. Sturdy ଙ୍କୁ ଲିଖିତ ତାଙ୍କର ବିଖ୍ୟାତ ଉକ୍ତି, "ଆମେମାନେ ସେହି ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସେବକ, ଯାହାକୁ ଅଜ୍ଞ ଲୋକମାନେ 'ମଣିଷ' ବୋଲି କହନ୍ତି ।" ମଣିଷର ସ୍ୱରୂପ ସମ୍ପର୍କରେ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବେଦାନ୍ତଭିତ୍ତିକ । ଉପନିଷଦ୍ କହେ – "ଅହଂ ବ୍ରହ୍ମାସ୍ମି" (ମୁଁ ବ୍ରହ୍ମ), "ତତ୍ତ୍ୱମସି" (ତୁମେ ବ୍ରହ୍ମ) ଅର୍ଥାତ୍ ମୁଁ ସେହି ଈଶ୍ୱର, ତୁମେ ସେହି ଈଶ୍ୱର । ଉପନିଷଦ୍‌ର ସେହି ମହାନ ଉକ୍ତି – "ଜୀବ ବ୍ରହ୍ମୈବ ନାପରଃ" (ଜୀବ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମ, ଜୀବ ବ୍ରହ୍ମଠାରୁ ଅଭିନ୍ନ) । ବସ୍ତୁତଃ ଏହା ହିଁ ବେଦାନ୍ତର ମୂଳ ମନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବେଦାନ୍ତଭିତ୍ତିକ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ପୋଥିଗତ ନଥିଲା କିମ୍ବା ପାଣ୍ଡିତ୍ୟର କଥା ନଥିଲା । ଏହା ଥିଲା ତାଙ୍କ ଭଳି ଦିବ୍ୟଦ୍ରଷ୍ଟା ଋଷିର ଉପଲବ୍ଧ ସତ୍ୟ । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ, "ମୁଁ ଏତେ ତପସ୍ୟା କରି ଏହି ସାର କଥା ବୁଝିଛି ଯେ, ଜୀବ ଜୀବ ମଧ୍ୟରେ ଈଶ୍ୱର ଅଧିଷ୍ଠାନ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ତାହା ଛଡା ଈଶ୍ୱର ଫିଶ୍ୱର ଆଉ କିଛି ନାହିଁ" । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ, "Each soul is potentially divine" (ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ ଦେବତ୍ୱ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ରହିଛି) । ଏହି ଦେବତ୍ୱ ହିଁ ମଣିଷର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରୂପ । ମଣିଷ ଏହି ଅବ୍ୟକ୍ତ ଈଶ୍ୱର । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ପରିଭାଷାରେ ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱ ଓ ଦେବତ୍ୱ ଏହି ଦୁଇଟି ସମାର୍ଥକ ଶବ୍ଦ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ମଣିଷ କ୍ଷୁଦ୍ର ନୁହେଁ, ହୀନ ନୁହେଁ, ଦୁର୍ବଳ ନୁହେଁ, ପାପୀ ନୁହେଁ । ମଣିଷ ଭିତରେ ରହିଛି ଅସୀମ ଶକ୍ତି, ଅନନ୍ତ ସମ୍ଭାବନା । ମଣିଷକୁ ପାପୀ କହିବା ହିଁ ପାପ, ମଣିଷକୁ ଦୁର୍ବଳ କହିବା ହିଁ ପାପ । ଚିକାଗୋ ଧର୍ମ ମହାସଭାରେ ସ୍ୱାମୀଜୀ ଉଦ୍‌ଘୋଷିତ କରିଥିଲେ ମଣିଷର ଏହି ଦିବ୍ୟ ସ୍ୱରୂପ ଉଦାତ୍ତ କଣ୍ଠରେ – "ଅମୃତର ସନ୍ତାନ ତୁମେମାନେ, ଅମୃତର ଅଧିକାରୀ, ପବିତ୍ର, ପୂର୍ଣ୍ଣ ତୁମର ସ୍ୱରୂପ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟଭୂମିର ଦେବତା ତୁମେମାନେ । ତୁମେମାନେ ପାପୀ ? ମଣିଷକୁ ପାପୀ କହିବା ହିଁ ପାପ । ମଣିଷର ଯଥାର୍ଥ ସ୍ୱରୂପ ଉପରେ ଏହା ଏକ ମିଥ୍ୟା କଳଙ୍କାରୋପ । ସିଂହ ସ୍ୱରୂପ ତୁମେମାନେ ।

ଭ୍ରାନ୍ତି ବଶତଃ ନିଜକୁ ମେଷ ତୁଲ୍ୟ ମନେ କରୁଛ । ଏହି ଭ୍ରାନ୍ତିର ଜାଲ ଛିନ୍ନ କରିଦିଅ । ଅମରଆତ୍ମା ତୁମେମାନେ । ମୁକ୍ତ ଶାଶ୍ୱତ, ଆନନ୍ଦ ତୁମର ସ୍ୱରୂପ ।" ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମାନବତାବାଦର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ମଣିଷର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରୂପର ଉନ୍ମୋଚନ । ମଣିଷର ସ୍ୱରୂପ ନଜାଣି, ମଣିଷର ଜାଗରଣ, ଉତ୍ତରଣ, କଲ୍ୟାଣ ସାଧନାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ନିରର୍ଥକ ଓ ଅବାସ୍ତବ । ଏହି ଅର୍ଥରେ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମାନବତାବାଦ ଓ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ମାନବତାବାଦ ମଧ୍ୟରେ ମୌଳିକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ମାନବତାବାଦ ମଣିଷର ଜୈବସତ୍ତାରେ ବିଶ୍ୱାସୀ । ଏହା ବିଶ୍ୱାସ କରେ ଯେ, ମଣିଷ ହିଁ ଦେହ ଆଉ ବୁଦ୍ଧିର ସମଷ୍ଟି । ଏହି ମାନବତାବାଦ ବିଶ୍ୱାସ କରେନା ମଣିଷ ଏକ ଦିବ୍ୟସତ୍ତା, ଏକ ଆତ୍ମିକସତ୍ତା । ତେଣୁ ଏହା ଦୈହିକ ଓ ବୌଦ୍ଧିକ ବିକାଶରେ ହିଁ ସୀମାବଦ୍ଧ । ଏହି ମାନବତାବାଦରେ ମଣିଷ ଆତ୍ମିକ ବିକାଶର କୌଣସି ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ନାହିଁ ବା ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । ଅପରନ୍ତୁ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମାନବତାବାଦର ମୂଳ ମନ୍ତ୍ର ହେଲା – "ମଣିଷର ଆତ୍ମିକ ବିକାଶ" । ସଂକ୍ଷେପରେ କହିଲେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟର ମାନବତାବାଦ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲା ନରକୁ ନରୋତ୍ତମ କରିବା କିନ୍ତୁ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ମାନବତାବାଦର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲା ନରକୁ ନାରାୟଣରେ ପରିଣତ କରିବା, ଜୀବକୁ ଶିବତ୍ୱରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବା ।

ସ୍ୱାମୀଜୀ ମଣିଷକୁ ଈଶ୍ୱର କରିବାକୁ, ଜୀବକୁ ଶିବତ୍ୱରେ, ନରକୁ ନାରାୟଣରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଆହ୍ୱାନ ଥିଲା – " Let us be Gods and then help others to be Gods" (ଆସ ଆମେ ପ୍ରଥମେ ଈଶ୍ୱର ହେବା ଓ ପରେ ଅନ୍ୟକୁ ଈଶ୍ୱର ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା) । ସଂକ୍ଷେପରେ ତାଙ୍କର ଆହ୍ୱାନ ଥିଲା, " Be and make" । କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ଈଶ୍ୱର ହେବ କିପରି ? ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ ଧର୍ମ ଦ୍ୱାରା । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମତରେ ଧର୍ମ ହେଉଛି ସେହି ବିଜ୍ଞାନ ଯାହା ମଣିଷକୁ ଈଶ୍ୱର କରେ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଧର୍ମର ସଂଜ୍ଞା (definition), ହେଲା – **"Religion is manifestation of divinity already in man"** (ମଣିଷର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଦେବତ୍ୱର ପରିପ୍ରକାଶ ହିଁ ଧର୍ମ) । ସ୍ୱାମୀଜୀ ଭଗିନୀ ନିବେଦିତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଚିଠିରେ ଲେଖିଥିଲେ – "ମୋର ଆଦର୍ଶକୁ ବସ୍ତୁତଃ ଅତି ସଂକ୍ଷେପରେ କୁହାଯାଇପାରେ, ତାହା ହେଉଛି – ମଣିଷ ନିକଟରେ ତାହାର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଦେବତ୍ୱ ବାର୍ତ୍ତା ପହଞ୍ଚାଇଦେବା ଓ ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ର, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେହି ଦେବତ୍ୱର ବିକାଶର ପନ୍ଥା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ।" ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ଏହି ଆଦର୍ଶର ପ୍ରଥମ ଦିଗ ହେଲା ମଣିଷ ଯେ ସ୍ୱରୂପତଃ ଈଶ୍ୱର, ମଣିଷ ଯେ ଏକ ଆତ୍ମିକସତ୍ତା (spiritual entity), ଦିବ୍ୟସତ୍ତା (divine self), ଏହି ବାର୍ତ୍ତା ମଣିଷ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚାଇଦେବାକୁ ହେବ । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ ଏହି ଆଦର୍ଶର ଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ପ୍ରଧାନ ଦିଗ ହେଲା ମଣିଷ ଯେପରି ତାର ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ, ତାର ଆଚରଣ ଓ ବ୍ୟବହାରରେ ଏହି ଦେବତ୍ୱର ପ୍ରକାଶ ଓ ବିକାଶ ଘଟାଇପାରିବ ତାହା ତାକୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବା । ମଣିଷର ସ୍ୱରୂପର ଉନ୍ମୋଚନ ହେଲେ, ମଣିଷର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଦେବତ୍ୱର ବିକାଶ ଘଟିଲେ କଣ ଫଳ ହୁଏ ତାହାର ଉତ୍ତରରେ ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ, "Teach yourselves, teach everyone his/her real nature, call upon the sleeping soul and see how it awakes. Power will

come, glory will come, goodness will come, purity will come, everything that is excellent will come, when this sleeping soul is roused to self-conscious activity" (ତୁମେ ନିଜକୁ ଓ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିଜର ସ୍ୱରୂପ ସମ୍ପର୍କରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଅ । ଘୋର ମହାନିଦ୍ରାରେ ଅଭିଭୂତ ଜୀବାତ୍ମାର ନିଦ୍ରା ଭଙ୍ଗ କର । ଆତ୍ମା ପ୍ରବୃଦ୍ଧ ହେଲେ ଶକ୍ତି ଆସିବ, ମହିମା ଆସିବ, ସାଧୁତ୍ୱ ଆସିବ, ପବିତ୍ରତା ଆସିବ - ଯାହାକିଛି ଭଲ ସବୁ ଆସିବ) । ସଂକ୍ଷେପରେ କହିଲେ ମଣିଷର ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଦେବତ୍ୱର ପରିପ୍ରକାଶ ହେଲେ ମଣିଷ ହୋଇଯାଏ ଦେବତା, ମଣିଷ ଜୀବନ ହୋଇଯାଏ ଦିବ୍ୟଜୀବନ । ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ଏକ ବିଖ୍ୟାତ ଉକ୍ତି ଯାହା ସେ ତାଙ୍କର "ଭାରତୀୟ ଜୀବନରେ ବେଦାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା" ଶୀର୍ଷକ ବକ୍ତୃତାରେ କହିଥିଲେ, "ଯଦି ଜଣେ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ନିଜକୁ ଆତ୍ମା ବୋଲି ମନେକରେ, ତେବେ ସେ ଜଣେ ଭଲ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ହେବ । ଜଣେ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ଯଦି ନିଜକୁ ଆତ୍ମା ବୋଲି ମନେକରେ, ସେ ଜଣେ ଭଲ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ହେବ । ଜଣେ ଆଇନଜୀବୀ ଯଦି ନିଜକୁ ଆତ୍ମା ବୋଲି ମନେକରେ, ସେ ଜଣେ ଭଲ ଆଇନଜୀବୀ ହେବ ।" ଏହାର ସାର ମର୍ମ ହେଲା ମଣିଷ ଯଦି ତାର ଦିବ୍ୟ ସ୍ୱରୂପକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରେ ଓ ଏହି ଦିବ୍ୟ ସ୍ୱରୂପକୁ ତାର ଜୀବନରେ ପରିପ୍ରକାଶ କରେ ତାହେଲେ ତାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱରେ, ତାର ଚିନ୍ତା-ଚେତନାରେ ଓ ତାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆସେ ଅଦ୍ଭୁତ ପରିବର୍ତ୍ତନ (transformation) । ସେଥିପାଇଁ ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ, "Manifest divinity within you and everything will be harmoniously arranged around it" (ତୁମର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଦେବତ୍ୱ ବିକଶିତ କର, ଆଉ ସବୁକିଛି ଏହାର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ସୁସମଞ୍ଜସ୍ୟ ଭାବରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବ) । ମଣିଷର ଦିବ୍ୟ ସ୍ୱରୂପର ଉନ୍ମୋଚନ ଓ ତାର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଦେବତ୍ୱର ପରିପ୍ରକାଶ ହେଉଛି ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମାନବତାବାଦର ମୂଳ ମନ୍ତ୍ର ।

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ମଣିଷ ହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ ଦେବତା । ମଣିଷର ସେବା ଓ ମଣିଷକୁ ଭଲ ପାଇବା ହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ ଧର୍ମ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମତରେ ମଣିଷରୂପୀ ଜୀବନ୍ତ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ମନ୍ଦିର, ମସ୍‌ଜିଦ୍, ଗୀର୍ଜାରେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଅନ୍ୱେଷଣ କରିବା ନିର୍ବୋଧତା ଛଡା କିଛି ନୁହେଁ । ସ୍ୱାମୀଜୀ ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ଆଲାସିଙ୍ଗାଙ୍କୁ ଏକ ପତ୍ରରେ ଲେଖିଥିଲେ – "ତୁମେମାନେ କଣ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଭଲପାଅ ? ତେବେ ପଚାରେ, ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଅନ୍ୱେଷଣରେ କେଉଁଠାକୁ ଯାଉଛ ? ଦରିଦ୍ର ଦୁଃଖୀ, ଦୁର୍ବଳ ମଣିଷ କଣ ତୁମର ଈଶ୍ୱର ନୁହଁନ୍ତି ? ଗଙ୍ଗା କୂଳରେ ବାସ କରି କୂଅ ଖୋଳୁଛ କାହିଁକି ? ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ଏହି ଭାବଟି ପରିସ୍ଫୁଟ ହୋଇଛି ତାଙ୍କର ଏକ ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ କବିତା ପଂକ୍ତିରେ –

"ବହୁ ରୂପେ ସମ୍ମୁଖେ ତୁମର ଛାଡି କାହିଁ ଖୋଜୁଛ ଈଶ୍ୱର
ଜୀବେ ପ୍ରେମ କରେ ଯେଉଁ ଜନ ସେଇ ଜନ ସେବିଛି ଈଶ୍ୱର ।"

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ କହୁଥିଲେ, "ସେବା କହିଲେ ମୋର ଭାବଟା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେବା ନୁହେଁ, ଶିବ ଜ୍ଞାନରେ ଜୀବର ପୂଜା ।" ମଣିଷକୁ ଦେବତାର ଆସନରେ ବସାଇ ସେବା ମାଧ୍ୟମରେ ତାର ଉପାସନା । ମଣିଷର ଏହି ସେବା ଦୟା ବା ଅନୁକମ୍ପା ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ନୁହେଁ । କାରଣ ସେବ୍ୟ ଏଠାରେ ନର ନୁହେଁ, ସ୍ୱୟଂ ନାରାୟଣ । ଏଠାରେ ଦୟା କିମ୍ବା ଅନୁକମ୍ପାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିପାରେ ନାହିଁ । ଏହି ସେବାରେ ଅଛି ସେବ୍ୟ ପ୍ରତି ସେବକର କୃତଜ୍ଞତାବୋଧ । କାରଣ ଏହି ସେବା ଦ୍ୱାରା ସେ ପାଇଥାଏ ନରରୂପୀ ନାରାୟଣଙ୍କୁ ସେବା କରିବାର ଏକ ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ, "ନିଜକୁ ବଡ ମନେ କରନା । ତୁମେ ଧନ୍ୟ, ଯେ ସେବା କରିବାର ସୁଯୋଗ ତୁମେ ପାଇଛ । ପୂଜା ରୂପରେ ଏହା କର **(do it only as a.worship)** ।" ସ୍ୱାମୀଜୀ ତାଙ୍କର ଜଣେ ଗୁରୁଭାଇଙ୍କୁ ଲେଖିଥିଲେ, "ଜାଣେ ନାହିଁ ତୁମେ ଧର୍ମ କହିଲେ କଣ ବୁଝ ? ଠାକୁର କହୁଥିଲେ – ଖାଲି ପେଟରେ ଧର୍ମ ହୁଏ ନାହିଁ । ମୋ ନିକଟରେ ଧର୍ମର ଅର୍ଥ ଦରିଦ୍ର, ଅସହାୟ, ଦୁଃଖୀ ମଣିଷର ସେବା କରିବା, ସେମାନଙ୍କ ନିର୍ଜୀବ ହୃଦୟରେ ପ୍ରାଣସଂଞ୍ଚାର କରିବା । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ମଣିଷ ମରି ପଡୁଛି, ମଠ ମନ୍ଦିର ନେଇ କଣ ହେବ ଭାଇ । ଯଦି ଭଲ ଚାହଁତ ଘଣ୍ଟା ଫଣ୍ଟା ସବୁ ଗଙ୍ଗାରେ ବିସର୍ଜ୍ଜନ କରି ସାକ୍ଷାତ ଜୀବନ୍ତ ନରରୂପୀ ନାରାୟଣଙ୍କ ପୂଜା କର । ତାର ପୂଜାର ଅର୍ଥ ସେବା । ଏହା ହିଁ ପ୍ରକୃତ କର୍ମ – ଘଣ୍ଟା ବଜାଇବା, ଚାମର ବୁଲାଇବା ନୁହେଁ ।" ମଣିଷର ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି, ଧର୍ମ ନାମରେ ଯେଉଁ ଭଣ୍ଡାମି, ଶୋଷଣ ଓ ଅତ୍ୟାଚାର ଚାଲିଛି, ସେଥିରେ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇ ସ୍ୱାମୀଜୀ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ ଆଲ୍ଲାସିଙ୍ଗାଙ୍କୁ ଲେଖିଥିଲେ, "ଯେଉଁ ଧର୍ମ ବା ଯେଉଁ ଈଶ୍ୱର ବିଧବାର ଆଖି ଲୁହ ପୋଛିପାରେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅନାଥର ମୁହଁରେ ଦୁଇଟା ଅନ୍ନ ଦେଇପାରେ ନାହିଁ, ମୁଁ ସେହି ଧର୍ମ ବା ସେହି ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ କରେ ନାହଁ ।"

ସ୍ୱାମୀଜୀ ମଣିଷକୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ଅତି ନିବିଡ ଭାବରେ । ତାଙ୍କ ଭଲ ପାଇବା ଥିଲା ସୁଗଭୀର, ଐକାନ୍ତିକ, ଅନିର୍ବଚନୀୟ । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ, **"I have fallen love with man"** (ମୁଁ ମଣିଷର ପ୍ରେମରେ ପଡି ଯାଇଛି) । ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାମୀଜୀ ମଣିଷକୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ରକ୍ତମାଂସରେ ଗଢା ମଣିଷ ବୋଲି ନୁହେଁ, ମଣିଷ ଈଶ୍ୱର ବୋଲି । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ, "ମଣିଷ ଯଥାର୍ଥ ଭଲପାଇ ପାରିବ, ଯେତେବେଳେ ସେ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିବ ତାର ଭଲପାଇବାର ବସ୍ତୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଜୀବ ନୁହେଁ, ସେ ହେଉଛି ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନ । ସ୍ତ୍ରୀ ତାର ସ୍ୱାମୀକୁ ଅଧିକ ଭଲପାଇବ, ଯଦି ସେ ଉପଲବ୍ଧି କରେ ତାର ସ୍ୱାମୀ ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନ । ମା ତାର ସନ୍ତାନକୁ ଆହୁରି ଭଲପାଇବ, ଯଦି ସେ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରେ ତାର ସନ୍ତାନ ସ୍ୱୟଂ ଈଶ୍ୱର ବୋଲି । ଜଣେ ତାର ଶତ୍ରୁକୁ ଭଲପାଇ ପାରିବ, ଯଦି ସେ ଜାଣିପାରେ ତାର ଶତ୍ରୁ ହେଉଛି ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନ ।" ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ, "ତୁମେ ହିଁ ମୁଁ, ମୁଁ ହିଁ ତୁମେ" । ଏହି ଏକାତ୍ମତାରୁ ପ୍ରେମର ଜନ୍ମ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପ୍ରେମ ଏକ ଭାବାବେଗ ନୁହେଁ । ଏହା ଏକାତ୍ମତା ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ, ନିପୀଡିତ, ମୂର୍ଖ, ଦରିଦ୍ରମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଭଲପାଏ। ସେମାନଙ୍କ ଦୁଃଖ ଓ ବେଦନାକୁ କେତେ ତୀବ୍ର ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରେ ତାହା

ଭଗବାନ ଜାଣନ୍ତି।" ସ୍ୱାମୀଜୀ ଥିଲେ ଦୁଃଖୀ, ଦରିଦ୍ର, ଘୃଣିତ, ନିଷ୍ପେଷିତ ମଣିଷର ଦରଦୀ ବନ୍ଧୁ। ସେମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାର ବିମୋଚନ ପାଇଁ ବରିନେଇଥିଲେ ମାନବ କଲ୍ୟାଣର କଠିନ ବ୍ରତ । ଏହି ବ୍ରତର ଦୁରୂହ କୁଶଦଣ୍ଡର ଭାର ସାରାଜୀବନ ବହନ କରିଥିଲେ ନିଜ ସ୍କନ୍ଧରେ । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ, "ନିଖିଳ ଆତ୍ମାର ସମଷ୍ଟି ସ୍ୱରୂପ ଯେଉଁ ଭଗବାନ ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛନ୍ତି ଓ ଯେଉଁ ଭଗବାନଙ୍କ ଅସ୍ତିତ୍ୱରେ ମୁଁ ଏକମାତ୍ର ବିଶ୍ୱାସୀ, ସେହିମାନଙ୍କ ପୂଜା ଲାଗି ମୁଁ ଥରକୁ ଥର ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରେ ଓ ସହସ୍ର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗକରେ । ସର୍ବୋପରି ମୋର ସର୍ବାଧିକ ଉପାସ୍ୟ ମୋର ପାପୀ ନାରାୟଣ, ମୋର ତାପୀ ନାରାୟଣ, ମୋର ଦରିଦ୍ର ନାରାୟଣ ।" ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ, "ମୁଁ ଭକ୍ତି ବା ମୁକ୍ତିର ଧାର ଧାରେନା ଅନ୍ୟର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ମୁଁ ଶତସହସ୍ର ନରକକୁ ଯାଇପାରେ – ଏହା ହିଁ ମୋର ଧର୍ମ ।"

ପ୍ରତିଟି ମଣିଷର ଅପରିସୀମ ମହିମା ସମ୍ପର୍କରେ ସ୍ୱାମୀଜୀ ଥିଲେ ଗଭୀର ଭାବରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାଶୀଳ । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ, "ମଣିଷର ସ୍ୱରୂପର ମହତ୍ୱ କେବେ ଭୁଲ ନାହିଁ । ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରକାଶ ମଣିଷ ଭିତରେ । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ, "ମଣିଷ ସେହି ଅନନ୍ତ ସମୁଦ୍ର, ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଓ ବୁଦ୍ଧଗଣ ତା ଉପରେ ତରଙ୍ଗ ମାତ୍ର ।" ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମତରେ ସକଳ ମଣିଷ ଦିବ୍ୟସତ୍ତାସମ୍ପନ୍ନ । କାହା ମଧ୍ୟରେ ତାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ ଘଟିଛି ଓ କାହା ମଧ୍ୟରେ ତାହା ସୁପ୍ତ ଅଛି । ସ୍ୱାମୀଜୀ ଏହି ଭାବଟିକୁ ବୁଝାଇବାକୁ ଯାଇ କହୁଥିଲେ, "ମୋ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶ ହୁଏତ କମ, ତୁମ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶ ହୁଏତ ବେଶୀ, କିନ୍ତୁ ଆମେ ଉଭୟ ଏକ ବସ୍ତୁ ତୁମେ ଓ ମୁଁ ସେହି ଈଶ୍ୱର ନାମକ ଅନନ୍ତ ସାଗରର ଦୁଇଟି କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଂଶ ।" କିନ୍ତୁ ଏହି ଆପାତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଯୋଗୁ ଜଣେ ମଣିଷ ଅପର ଦ୍ୱାରା ଶୋଷିତ ହେବ, ନିପୀଡିତ ହେବ, ଘୃଣିତ ହେବ, ଜଣେ ଅପରର ଦାସତ୍ୱ ବହନ କରିବ – ଏହା ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଅସହ୍ୟ ଥିଲା । ବିଶ୍ୱର ସର୍ବତ୍ର ଶୋଷିତ, ଘୃଣିତ ନରନାରୀଙ୍କ ମର୍ଯାଦା ରଖିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ହୃଦୟ ଅଗ୍ନିମୟ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ମଣିଷ ଦ୍ୱାରା ତିଆରି ପ୍ରତିଟି ଶୃଙ୍ଖଳ, ପ୍ରତିଟି ବନ୍ଧନ ସେ ଭାଙ୍ଗି ଚୂର୍ମାର୍ କରିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ, " Freedom, O freedom, O freedom is the song of the soul" (ମୁକ୍ତି, ହଁ ମୁକ୍ତି, ହଁ ମୁକ୍ତି, ହଁ ମୁକ୍ତି ହିଁ ଆତ୍ମାର ସଙ୍ଗୀତ), "Freedom is its (self's) nature, its birthright" (ମୁକ୍ତି ହିଁ ମଣିଷର ସ୍ୱଭାବ, ମୁକ୍ତି ହିଁ ଏହାର ଜନ୍ମଗତ ଅଧିକାର), "Freedom is the goal" (ମୁକ୍ତି ହିଁ ଜୀବନର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ) । ବିଶ୍ୱର ସମସ୍ତ ଶୋଷିତ, ନିପୀଡିତ ନରନାରୀଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ଅଗ୍ନିମୟ ଆହ୍ୱାନ ଥିଲା – "ଜାତି, ଜନ୍ମ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଅଜ୍ଞ, ଦୁର୍ବଳ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନରନାରୀ, ଶିଶୁ ଶୁଣନ୍ତୁ ଓ ଶିଖନ୍ତୁ ଯେ କି ଶକ୍ତିମାନ, କି ଦୁର୍ବଳ, କି ଉଚ୍ଚ, କି ନୀଚ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେହି ଅସୀମ ଆତ୍ମା ରହିଛି । ସୁତରାଂ ମହାନ ଓ ମହତ ହେବାର ଅସୀମ ସମ୍ଭାବନା ଓ ଅସୀମ ଶକ୍ତି ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଛି । ସମସ୍ତଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରେ କୁହ – ଉତିଷ୍ଠତ, ଜାଗ୍ରତ, ପ୍ରାପ୍ୟ ବରାନ୍ ନିବୋଧତ । ଉଠ, ଜାଗ, ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ନକରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷାନ୍ତ ହୁଅ ନାହିଁ । **"Arise, awake, and stop not till the goal is reached"** । ନିଜକୁ ଦୁର୍ବଳ ଭାବି ଯେଉଁ ମୋହରେ ଆଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ରହିଛ,

ତାକୁ ଦୂର କରିଦିଅ । କେହି ପ୍ରକୃତରେ ଦୁର୍ବଳ ନୁହେଁ । ଆତ୍ମା ଅନନ୍ତ, ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ । ଉଠ ନିଜକୁ ପ୍ରକାଶ କର । ତୁମ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଭଗବାନ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଘୋଷଣା କର । ତାହା ଅସ୍ୱୀକାର କରନାହିଁ ।"

ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମାନବତାବାଦ ଏକ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ମତବାଦ ନୁହେଁ । ଏହା ଏକ ଜୀବନଧର୍ମୀ, ମାନବଧର୍ମୀ, ଅନନ୍ୟ ଜୀବନଦର୍ଶନ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମାନବତାବାଦର ବ୍ୟାପ୍ତି ଓ ଗଭୀରତା ମୂଲ୍ୟାୟନ କରିବା ଏକ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ବ୍ୟାପାର । ମଣିଷର ଜାଗରଣ, ଉତ୍ତରଣ ଓ ସାର୍ବିକ କଲ୍ୟାଣ ଓ ବିକାଶ ସାଧନ ଏହି ମାନବତାବାଦର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ । "ବହୁ ଜନ ହିତାୟ, ବହୁ ଜନ ସୁଖାୟ" – ଏହାର ମୂଳ ମନ୍ତ୍ର ।

ସଭାପତି,

ରାମକୃଷ୍ଣ ବିବେକାନନ୍ଦ ସଂଘ, ଯାଜପୁର,

ମୋ-୯୪୩୭୬୦୩୦୬୦

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଓ ବେଦାନ୍ତ

ଡକ୍ଟର ଅମୂଲ୍ୟ ମହାପାତ୍ର

ବିବେକାନନ୍ଦ ନିମ୍ନମ ଚିତ୍ତଂ ବିବେକନୈକ ବିନୋଦଶୀଳମ୍ ।
ବିବେକଭାସା କମନୀୟକାନ୍ତିଂ ବିବେକିନଂ ତଂ ସତତଂ ନମାମି ॥

(ବିବେକାନନ୍ଦ ପଞ୍ଚକମ୍)

ଅର୍ଥାତ୍ ବିବେକ ସମ୍ଭୂତ ଆନନ୍ଦରେ ଯାହାର ଚିତ୍ତ ନିମଗ୍ନ, ଯିଏ ବିବେକ ଦାନରେ ଆନନ୍ଦିତ, ବିବେକଜ୍ୟୋତିରେ ଯେ ରମଣୀୟ ରୂପଶାଳୀ, ସେହି ବିବେକୀଙ୍କୁ ଆମେ ସର୍ବଦା ନମସ୍କାର କରୁଅଛୁ ।

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଜଣେ ମହାନ୍ ହିନ୍ଦୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଥିଲେ । ସେ ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମ, ହିନ୍ଦୁ ଦର୍ଶନ ଓ ହିନ୍ଦୁ ସନ୍ନ୍ୟାସ ଜୀବନକୁ ନୂତନ ଭାବରେ ପ୍ରାଣବନ୍ତ ଓ ପୁନଃ ସ୍ଥାପନ କରି ଭାରତ ଇତିହାସରେ ସୁନାମ ରଖିଯାଇଛନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ସମସ୍ତ ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଦିଗ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ରଖିଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ମୁଖ୍ୟତଃ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନର ବିକାଶ ପ୍ରତି ସେ ଅଧିକ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ । ସେହି ଆତ୍ମଜ୍ଞାନର ଉତ୍ସ ଥିଲା, 'ବେଦାନ୍ତ' । ବେଦାନ୍ତ ଶବ୍ଦଟି କେବଳ 'ବେଦର ଅନ୍ତ'କୁ ବୁଝାଏ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଏହା ସହିତ ଉପନିଷଦ, ବ୍ରହ୍ମସୂତ୍ର ଓ ଭଗବଦ୍ ଗୀତାର ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟରେ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ । ଏହି ବେଦାନ୍ତ ଶବ୍ଦର ବ୍ୟାପକତା ଓ ବିଭିନ୍ନତା ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି ବ୍ରହ୍ମ, ଈଶ୍ୱର, ଜୀବନ, ଆତ୍ମା, ମାୟା, ପୃଥିବୀ ପ୍ରଭୃତି ଅନେକ କିଛି ବିଷୟ ।ସେହିପରି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଅଦ୍ୱୈତ ବେଦାନ୍ତ ଓ ରାମାନୁଜାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ବିଶିଷ୍ଟାଦ୍ୱୈତ ପ୍ରଭୃତି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମତ ସହିତ ବାଦ ବିବାଦ ଦେଖିବାରୁ ମିଳିଥାଏ । ଏହାର ଏକ ସମନ୍ୱୟ କରି ଯେଉଁ ବେଦାନ୍ତ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଆଜିର ଯୁଗରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ ତାହାର ନାମ ହେଲା – 'ନବବେଦାନ୍ତ ବା କର୍ମପରିଣତ ବେଦାନ୍ତ' (ପ୍ରାକ୍‌ଟିକାଲ ବେଦାନ୍ତ)

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ବେଦାନ୍ତର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ହେଲା ସେ ଜଗତକୁ ମିଥ୍ୟା ବା ଅସତ୍ୟ ବୋଲି ମନେ କରି ଏହାକୁ ତ୍ୟାଗକରି ନିର୍ଜନରେ ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ତପସ୍ୟା କରିବା ଅପେକ୍ଷା ବରଂ ଆମ ଘରିଦିଗରେ ରହିଥିବା ଜୀବନ୍ତ ଈଶ୍ୱର (ନର ହିଁ ନାରାୟଣ)ଙ୍କ ସେବା କରିବା ଅଧିକ ଶ୍ରେୟ ଅଟେ । ତେଣୁ ଏହି ପାପୀ ନାରାୟଣ, ତାପୀନାରାୟଣ ଓ ଦରିଦ୍ରନାରାୟଣଙ୍କ ସେବା କରିବା ପାଇଁ ବାରମ୍ବାର ସଂସାରରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସ୍ୱାମୀଜୀ ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲେ ।

ଅଦ୍ୱୈତବାଦୀ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଯେତେବେଳେ ଜ୍ଞାନ ସହିତ କର୍ମର ସମନ୍ୱୟ କରି ତାହାକୁ ବ୍ୟବହାରିକ ଜୀବନରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଜଗତର କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଉଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଶ୍ରୀ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଶ୍ରୀରାମାନୁଜ ପ୍ରଭୃତି ବେଦାନ୍ତବାଦୀମାନେ କର୍ମପ୍ରତି ଉଦାସୀନ ହୋଇ ଜ୍ଞାନ ଓ ଭକ୍ତିପ୍ରତି ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଯାଇଛନ୍ତି । କର୍ମ ବ୍ୟତୀତ ମନୁଷ୍ୟ ଏହି ଜଗତରେ ବଞ୍ଚିରହିବା ଅସମ୍ଭବ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଗୀତାରେ କହିଛନ୍ତି– "ନହି କଶ୍ଚିତ୍ କ୍ଷଣମପି ଜାତୁତିଷ୍ଠତ୍ୟ କର୍ମକୃତ । ଅର୍ଥାତ୍ କେହି କେବେହେଲେ କ୍ଷଣକାଳ ମଧ୍ୟ କର୍ମ ନକରି ରହିପାରେ ନାହିଁ । ଆମେ ସମସ୍ତେ କର୍ମକରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ଗୀତାରେ କେବଳ ବେଦାନ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱର ବର୍ଣ୍ଣନ ଓ ପ୍ରତିପାଦନ କରାଯାଇନାହିଁ, ବରଂ ତାହାର ବ୍ୟବହରିକ ଉପଯୋଗ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ଗୀତାରେ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଜଗତକୁ ଅନିତ୍ୟ ବା ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର କୌଣସିଠାରେ

ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଶଙ୍କରଙ୍କ ପରି ଅସତ୍ୟ ବୋଲି କହିନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ମନେହୁଏ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଗୀତାର ଅଦ୍ୱୈତବାଦକୁ ତାଙ୍କ ଜୀବନ ଦର୍ଶନରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିଅଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ପ୍ରସ୍ଥାନତ୍ରୟୀ ଯଥା- ଉପନିଷଦ, ଗୀତା ଓ ବ୍ରହ୍ମସୂତ୍ର ଯେ ବେଦାନ୍ତର ମୂଳଗ୍ରନ୍ଥ ତାହା ସ୍ୱାମୀଜୀ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଯାଇଛନ୍ତି ।

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ମତରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଦ୍ୱୈତବାଦକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବାର ସମୟ ଆସିଛି । ଏହାକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ୱର୍ଗରୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ନେଇ ଆସିବାକୁ ହେବ । ଅଦ୍ୱୈତବାଦର ରହସ୍ୟ ଏହି ଯେ- ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏକ ସମସ୍ତେ ହିଁ ଈଶ୍ୱର । ନିମ୍ନତମ କୀଟ ଏବଂ ଉଚ୍ଚତମ ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସେହି ଏକ ଈଶ୍ୱରୀୟ ସତ୍ତାହିଁ ବିଦ୍ୟମାନ । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ନିଜଭଳି ଭଲପାଅ, କାରଣ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ହିଁ ଏକ, ଏକମ୍ ସତ୍, ଏକବ୍ରହ୍ମ । ଏକ ଆତ୍ମା । ସବୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରକାଶ । ଆତ୍ମା ଶୁଦ୍ଧ, ବୁଦ୍ଧ, ମୁକ୍ତ ଓ ନିରଞ୍ଜନ । ତେଣୁ ମୁକ୍ତିପାଇଁ ସାଧନା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ ।

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ବେଦାନ୍ତକୁ ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ଦର୍ଶନ ଭାବରେ ପରିଣତ କରିବାପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସଙ୍କର ବୈଦାନ୍ତିକ ଚିନ୍ତା ଓ ଚେତନା ତାଙ୍କ ଭାବନାର ମୂଳଉତ୍ସ । ସ୍ୱାମୀଜୀ କେବଳ ବେଦାନ୍ତର ପ୍ରଚଳିତ ଭାଷା ଓ ଟୀକାକୁ ଗ୍ରହଣ ନକରି ତାହାକୁ କିପରି ମାନବ ଜୀବନର ବ୍ୟବହାରିକ ଧର୍ମ ଓ ଦର୍ଶନ ହୋଇପାରିବ ସେଥିପାଇଁ ଉପନିଷଦର ଚିରନ୍ତନ ସତ୍ୟକୁ ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ ସହଜ, ସରଳ ଓ ବୋଧଗମ୍ୟ କରିପାରିଛନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀଜୀ ତାଙ୍କ ଦର୍ଶନରେ 'ମାୟା' ଓ 'ବ୍ରହ୍ମ' ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ ନକରି ତାହା ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବା ଦିବ୍ୟସତ୍ତା ଯେ ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପ ତାହା ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ସେ ଅଦ୍ୱୈତବାଦ ଏକ ନେତିବାଚକ ଦର୍ଶନରୁ ମୁକ୍ତ କରି ତାହାକୁ ଏକ ଇତିବାଚକ ଦର୍ଶନରେ ରୂପାନ୍ତର କରିଯାଇଛନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରିବ ଯେ ତାର ସ୍ୱରୂପ ହିଁ ଏକ ଦିବ୍ୟ ସତ୍ତା ତେଣୁ ସାହସ, ଦମ୍ଭ ଓ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ଜୀବନରେ ସମସ୍ୟା ଗୁଡିକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ତାହାର ସମାଧାନର ମାର୍ଗ ବାହାର କରିପାରିବ । ତେଣୁ ସେ କହୁଥିଲେ ଆଗେଇଚାଲ । ଅନନ୍ତ ଶକ୍ତି, ଅସୀମ ସାହସ ଓ ଅଶେଷଧୈର୍ଯ୍ୟ ଆମ ଭିତରେ ରହିଛି, ତେଣୁ ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇ ପାରିବା ସେ ଉପନିଷଦର ବାଣୀକୁ ବାରମ୍ବାର କହୁଥିଲେ ଉତ୍ତିଷ୍ଠତ, ଜାଗ୍ରତ, ପ୍ରାପ୍ୟ ବରାନ୍ ନିବୋଧତ ଅର୍ଥାତ୍ ଉଠ, ଜାଗ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଯାଅ ।

ସ୍ୱାମୀଜୀ ତାଙ୍କର ଅଗ୍ନିବାଣୀରେ କହୁଥିଲେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଉପନିଷଦର ଶବ୍ଦ । 'ଅଭୀଃ' 'ଅଭୀଃ' ଅର୍ଥାତ୍- ଭୟ କରନାହିଁ । ଅଦ୍ୱୈତବାଦ ଅନୁସାରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ସେହି ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ରହ୍ମସ୍ୱରୂପ । ତେଣୁ ଆମେ ଆମର ସ୍ୱରୂପକୁ ମନେ ପକାଇ ନିଜକୁ ସିଂହପରି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇ ଶକ୍ତିର ସଦୁପଯୋଗ କରିବାକୁ ହେବ । ଭୟ, ଦୁର୍ବଳତା, ପାପ ଓ ମୃତ୍ୟୁ ଏହା ଅଦ୍ୱୈତ ବେଦାନ୍ତକୁ ଓ ନିଜର ଜୀବନକୁ ଶୈଳୀକୁ ବିରୋଧ କରେ । ତେଣୁ ଆମକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ, ବୀର୍ଯ୍ୟଶାଳୀ ଓ ତେଜସ୍ୱୀ ହୋଇ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ହେବ । ତାହେଲେ ଆମେ ଜୀବନର ଆଦର୍ଶ ଯଥା – ତ୍ୟାଗ ଓ ସେବାକୁ ପାଥେୟ କରିପାରିବା ।

'ଶିବଜ୍ଞାନେ ଜୀବସେବା' ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ଠାକୁର ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସଙ୍କର ଉପଦେଶ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଥିଲା । ତେଣୁ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ, ନାରାୟଣ ସେବାରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିଥିଲେ । ସେ କହୁଥିଲେ 'ଶିବଜ୍ଞାନେ ଜୀବସେବା' କରିବା ଆମର ଧର୍ମ । ଗରୀବ, ଦୁଃଖୀ ଓ ଅସହାୟ ଲୋକମାନଙ୍କର

ସେବା ନିମନ୍ତେ ଆମ ମନରେ ତ୍ୟାଗ ଓ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ଭାବ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । "ଜୀବ ହିଁ ଶିବ" ଏହି ଭାବ ଆସିଲେ ଆମେ ସର୍ବତ୍ର ବ୍ରହ୍ମ ଦର୍ଶନ କରପାରିବା ଏବଂ ବେଦାନ୍ତର ସର୍ବଂ ଖଲ୍ୱିଦଂ ବ୍ରହ୍ମ' ବା ଆତ୍ମବତ୍ ସର୍ବ ଭୂତେଷୁ' ଭାବ ସହଜରେ ଅନୁଭବ ହୋଇ ପାରିବ । ଆମେ ଯେତେବେଳେ ନିଜକୁ ପ୍ରଥମେ ବ୍ରହ୍ମ ବା ଈଶ୍ୱର ବୋଲି ମନେ କରିବା ସେତେବେଳେ ଆମ ମନରୁ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା, ସ୍ୱାର୍ଥ, ହିଂସା, ପରଶ୍ରୀକାତରତା, ଗର୍ବ ପ୍ରଭୃତି ଆସୁରୀକ ଗୁଣ ଦୂର ହୋଇପାରିବ । ଏହାପରେ ଆମେ ସମାଜରେ ଅନ୍ୟାୟ, ଅନୀତି ଓ ଦୁର୍ନୀତି ପରି ମନ୍ଦଗୁଣର ଆଶ୍ରୟ ନେବୁନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭଗବାନ ଭାବରେ ଦେଖିବୁ । ସେତେବେଳେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଆଉ ମନ୍ଦିରରେ ରହୁଥିବା କାଠ, ପଥର ଓ ବିଭିନ୍ନ ଧାତୁର ମୂର୍ତ୍ତି ପୂଜାରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ନଦେଇ ଜୀବନ୍ତ ଦେବତା ଯେ ସ୍ୱୟଂ ଜୀବ ସେଥିପ୍ରତି ସେବା, ପ୍ରେମ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଭକ୍ତି ମାଧମରେ ଉପାସନା କରିବୁ । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ -

> ବହୁରୂପେ ସମ୍ମୁଖେ ତୁମର, ଛାଡି କାହୁଁ ଖୋଜୁଛ ଈଶ୍ୱର
> ଜୀବପ୍ରେମ କରେ ଯେଉଁ ଜନ, ସେହିଜନ ସେବଇ ଈଶ୍ୱର ॥

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କୁ ଆମେରିକାରେ ଜଣେ ପଚାରିଥିଲେ, ଏହି ବ୍ୟାବହାରିକ ବେଦାନ୍ତ କିପରି ସମାଜର ମଙ୍ଗଳ କରିପାରିବ ? ତା ଉତ୍ତରରେ ସ୍ୱାମୀଜୀ କହିଥିଲେ-ଯଦି ଜଣେ ଧୀବର ଭାବିବ ସେ ଜଣେ ଆତ୍ମା, ତାହେଲେ ସେ ଭଲ ଧୀବର ହୋଇପାରିବ, ଯଦି ଜଣେ ଛାତ୍ର ଭାବିବ ସେ ଜଣେ ଆତ୍ମା, ତାହେଲେ ସେ ଜଣେ ଭଲ ଛାତ୍ର ହୋଇପାରିବ, ଯଦି ଜଣେ ଓକିଲ ଭାବିବ ଯେ ମୁଁ ଜଣେ ଆତ୍ମା, ତାହେଲେ ସେ ଜଣେ ଭଲ ଓକିଲ ହୋଇପାରିବ ।

ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ 'ଚେତନାର ଜାଗ୍ରତ' ପାଇଁ ଯେଉଁ ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ତାହାହିଁ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ୧୫୦ତମ ଜୟନ୍ତୀ ବର୍ଷରେ ବୈଦାନ୍ତିକ ଆହ୍ୱାନ-ଦିବ୍ୟମାନବ ହୁଅ ।

ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ସତସଙ୍ଗ
ବିବେକାନନ୍ଦ ମାର୍ଗ, କୋରାପୁଟ - ୭୬୪୦୨୦
ମୋ :- ୮୯୦୮୭୮୮୧୪୧

ଯୁଗାବତାର୍ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କର୍ ନରେନ୍ ଓ ତାଙ୍କର୍ ଯୁବସମାଜକୁ ଅବଦାନ

ଡକ୍ଟର ପ୍ରଭାତୀ ମିତ୍ର (ଅଧ୍ୟାପିକା ବୋସ, କଟକ)

ତ୍ରେତୟାରେ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାପରରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପରି ଅତିଆଧୁନିକ ଯୁଗରେ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ମଧ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟ ଦେହ ଧରି ଧରାପୃଷ୍ଠରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ । ମନୁଷ୍ୟପରି ଆଚରଣ, ହସ, କାନ୍ଦ, କ୍ଷୁଧା-ତୃଷ୍ଣା, ପଡିଯାଇ ହାତଭାଙ୍ଗିବା ଓ ଶେଷରେ ଗଳାରେ କର୍କଟ-ସବୁକିଛି ମନୁଷ୍ୟପରି, ମାତ୍ର-ଜ୍ଞାନୀଶ୍ୱର ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅବତାରରେ ଆମେ ଦେଖୁ ସାଧୁମାନଙ୍କୁ ପରିତ୍ରାଣ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ଅସୁରନିଧନ, ବା ଦୁଷ୍କୃତି ନାଶନ ଓ ଧର୍ମସଂସ୍ଥାପନ କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କର ବିଶେଷ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ – ଜ୍ଞାନୀ, ମୂର୍ଖ, ଦରିଦ୍ର, ଧନୀ, ମୋଚି, ମେହେନ୍ତର, ପାପୀ-ତାପୀ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭଗବତ୍ ପ୍ରେମର ସଞ୍ଚରଣ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମତରେ ସେ ହେଉଛନ୍ତି 'ଚିର ଉନ୍ମଦ ପ୍ରେମପାଥାର' । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭଗବତ୍ ପ୍ରେମ ସଞ୍ଚରଣ କରିଦେବା ନିମନ୍ତେ ବିଶେଷ ଉତ୍ସାହୀ ଓ କରିନପାରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ବେଦନା ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି ।

ତାଙ୍କର ବାଣୀ 'ଶିବଜ୍ଞାନେ ଜୀବସେବା' ଅର୍ଥାତ୍- "ଜୀବ ମଧ୍ୟେ ଶିବ" କଥାଟିକୁ ଲୋକଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ତୋଳି ଧରିଥିଲେ ଯାହାକୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଚିନ୍ତାଧାରାରେ ଏହି ଗୂଢତତ୍ତ୍ୱଟିକୁ ମୂଳମନ୍ତ୍ର ଧରି ବହୁପ୍ରକାର ସମସ୍ୟା ଦେଶ ତଥା ବିଦେଶରେ ସମାଧାନ କରିଦେଇ ପାରିଥିଲେ, ବିଶେଷ କରି ତାଙ୍କର ଅନ୍ତରର ସୂକ୍ଷ୍ମଦୃଷ୍ଟି ଯୁବ ସମାଜ ଉପରକୁ ନିକ୍ଷେପ କରି ସମଗ୍ର ଭାରତମାତାର କିପରି ପୁର୍ନଜାଗରଣ ହୋଇପାରିବ ସେଥିପ୍ରତି ବିଶେଷ ଯତ୍ନବାନ ହୋଇଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବ ଯନ୍ତ୍ରୀ ଓ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଯନ୍ତ୍ର । ତେବେ ଯନ୍ତ୍ରୀ ହିସାବରେ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣଦେବ, ଯନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାମୀବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କୁ ସମାଧିସ୍ଥ ଅବସ୍ଥାରୁ ଅର୍ଥାତ୍ ମୁଦ୍ରିତ ଚକ୍ଷୁରେ ଦିବ୍ୟାନନ୍ଦରେ ତରଳିଯିବାର ସାଧନାରୁ ଚକ୍ଷୁ ଉନ୍ମୀଳିତକରି ସର୍ବତ୍ର ବ୍ରହ୍ମଦର୍ଶନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଶିଖାଇ ଦେଇଥିଲେ, ଏବଂ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ପରି ଜଣେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀଙ୍କୁ ଏପରି ଭାବରେ ପ୍ରେମରସରେ ନିମଜ୍ଜିତ କରିଦେଇଥିଲେ ଯେ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଖୁବ ସହଜ ଭାବରେ ସଭା-ସମିତିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଲୋକଙ୍କ ଘରେ ଘରେ ବ୍ୟଷ୍ଟିତଥା ସମଷ୍ଟି ଜୀବନରେ ଉପୁଜୁଥିବା ଜୀବନର ସମସ୍ୟା ଗୁଡିକ ବିଚାର କରି ସମାଧାନ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନହିଁ ସମାଜତନ୍ତ୍ରର ସାମାଜିକରୂପ ଯେଉଁଥିରେ ରାଜନୀତି ବା ଅର୍ଥନୀତି ନାହିଁ । କେବଳ ଭରି ରହିଛି ମର୍ମନୀତି, ଧର୍ମନୀତି, ଆତ୍ମନୀତି ତଥା ମୋକ୍ଷନୀତି । ଏହା ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ସମ୍ଭବପର ହୋଇଛି । କାରଣ ସେ ଈଶପ୍ରେମ ସଂବହନର ଏକ ଭଙ୍ଗୀ ସଦୃଶ୍ୟ, ଏହାହିଁ ହେଉଛି ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଆଧୁନିକତା । କେବଳ ନିଜ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଯନ୍ତ୍ର-ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଆବଦ୍ଧ ନରହୁ ସେଥି ନିମନ୍ତେ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ଯତ୍ନଶୀଳ ହୋଇଥିଲେ ଅର୍ଥାତ- ଏହି ଜୀବ-ଶିବ ତତ୍ତ୍ୱର ପ୍ରଚାର ଅନ୍ତରୁ ଅନନ୍ତ, କ୍ଷୁଦ୍ରରୁ ଭୂମା ଗୃହରୁ ବିଶ୍ୱ ଓ 'ମୁଁ'କୁ 'ତୁମେ' ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉର୍ତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ କରାଇଦେବାର ଅଗ୍ନିଦୀକ୍ଷା ସ୍ୱାମିଜୀ

ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କରି ଭାଷାରେ 'ଚିରଉନ୍ମଦ ପ୍ରେମପାଥାର'ର ତରଙ୍ଗ ତାଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ଏପରି ଭାବରେ ଆନ୍ଦୋଳିତ କରିଥିଲା ଯେ ସେ ପାଖରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରି ମଧ୍ୟ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶ ନିମନ୍ତେ ପରମଦୟାଳୁ ସାଜି ବିଜାତି ମାନଙ୍କୁ ଏକାନ୍ତ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥ ଭାବରେ 'ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ'ର କଥା ଶୁଣାଇ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୁପ୍ତଆତ୍ମାଙ୍କୁ ଜାଗ୍ରତ କରିଥିଲେ ବିଶ୍ୱମାନବର ମହାସୌଭାଗ୍ୟ ଯେ ବିବେକାନନ୍ଦ 'ଫକୀର' ଙ୍କ ଠାରୁ ଯେଉଁ ପ୍ରେମ ପାଇଥିଲେ ତାହାକୁ ଜଗତବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଣ୍ଟି ଦେଇଥିଲେ କାରଣ ସେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ଏହି ଈଶପ୍ରେମ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଗଣ୍ଡିରେ ଆବଦ୍ଧ ରହିବାର ସାମଗ୍ରୀ ନୁହେଁ । ଏହାର ପ୍ରବାହ ହେଲେ ଯାଇ ବିଶ୍ୱମାନବର କଲ୍ୟାଣ ହୋଇପାରିବ । ଏ ବିଶ୍ୱରେ ସବୁକିଛି ତରଙ୍ଗ, କୌଣସି କିଛି କଠିନ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ପ୍ରତି ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ସଦ୍‌ଭାବନାର ତରଙ୍ଗ ପ୍ରବାହିତ ହେଲେ ଯାଇ ମନୁଷ୍ୟର ମନ ସତ୍‌ଚିନ୍ତା ପଛରେ ଅଗ୍ରସର ହେବ ।

ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଏକତଥ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନର ଅସଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଭଗବତ ଲାଭ ଏବଂ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମତରେ ମନୁଷ୍ୟ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରିବ, ଯଦି ସେ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ହୋଇ ମାନବ କଲ୍ୟାଣର୍ଥେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ତାର ଜ୍ଞାନ ହେବ, ଅର୍ଥାତ୍ ଈଶ୍ୱର ହିଁ ବସ୍ତୁ ଆଉ ସବୁ ଅବସ୍ତୁ । ଧର୍ମୀୟ ଜଗତରେ ଯେଉଁ ତିନିଜଣ ମହାମନିଷୀ ଦେଖାଯାନ୍ତି ଯଥାବୁଦ୍ଧ, ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ଓ ସ୍ୱାମୀବିବେକାନନ୍ଦ - ସେଥିରେ ଦେଖାଯାଏ ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କର ହୃଦୟବତ୍ତା, ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ନେଇ ସ୍ୱାମୀଜୀ ଧରାପୃଷ୍ଠକୁ ଆସିଥିଲେ ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଯଦି ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟକରିବା ତେବେ ଦେଖିବା ସ୍ୱାମୀଜୀ ବାରମ୍ବାର କର୍ମ ମାଧ୍ୟମରେ 'ମୋକ୍ଷ' ବା ଆତ୍ମାର ମୁକ୍ତି ସମ୍ଭବ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହନ୍ତି ଜନ୍ମ ଯେପରି ସତ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ସତ୍ୟ ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ ଯେତେବେଳେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ସେତେବେଳେ ଚିନ୍ତା କରି ଲାଭ କ'ଣ-ପରର କଲ୍ୟାଣାର୍ଥେ କର୍ମ କରି ଗୋଟିଏ ଦାଗ ରଖିଯାଅ । କିନ୍ତୁ କର୍ମ ଯେପରି ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ଭାବେ ହୁଏ । ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ଓ ସ୍ୱାମୀବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ମତରେ କର୍ମର 'ସଂଜ୍ଞା'ଭିନ୍ନ ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଦୁହେଁ ବିଭିନ୍ନ ଦିଗରୁ ଉପସ୍ଥାପନା କରିଛନ୍ତି । ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ମତରେ କର୍ମ ଓ ଜ୍ଞାନର ସଂଯୋଗକରଣ ଠିକ୍ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାମୀବିବେକାନନ୍ଦ କହନ୍ତି ବାସ୍ତବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଭୟ କର୍ମ ଓ ଜ୍ଞାନର ବିକଳ୍ପର ସଂଯୋଗଦ୍ୱାରା ମୁକ୍ତିଲାଭ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ- ସେ ସରଳ ଭାବରେ ବୁଝାଇଛନ୍ତି ଭଗବାନଙ୍କ ଆଡକୁ ମନରଖି ଭକ୍ତି ଭାବ ଲାଭ କରି ଅର୍ଥାତ୍- ଈଶ୍ୱର ହିଁ ସତ୍ୟ ଓ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେହି ଏକ ବ୍ରହ୍ମ ବିରାଜିତ ଜାଣି ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ଭାବେ କର୍ମ କରିଯାଅ ଯାହାକି ତୁମକୁ ମୁକ୍ତିର ପଥ ଦେଖାଇବ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଭଗବତ୍ ଗୀତାରେ ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯିଏ ମୋତେ ପୂଜା କରେ ଓ ତାର କର୍ମ କରିବାରେ କୌଣସି ହେଳା ନକରେ ଓ କର୍ମଫଳରେ ଆଶାରଖେ ନାହିଁ, ସେ ମୋର ଖୁବ୍‌ନିକଟତମ, ତେବେ ସ୍ୱାମୀଜୀ ଏହି କର୍ମଯୋଗକୁ ବହୁ ଭାବରେ ବିସ୍ତୃତ କରିଛନ୍ତି ।

ଦେଖାଯାଏ ସବୁ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ତଥା ମାତା, ପିତା, ଗୁରୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଚୌର୍ଯ୍ୟବୃତ୍ତି ଅବଲମ୍ବନ କରନାହିଁ, ସତ୍ୟକଥା କହ । ଅସଦାଚରଣ କରନାହିଁ, କିନ୍ତୁ କେହି କେବେହେଲେ କହନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ କ'ଣ କଲେ ମିଥ୍ୟା କଥା କହିବା ବା ଅସଦାଚରଣ ପ୍ରତି ମନଯିବନାହିଁ ।

ଏହି କଥାଟି ସ୍ୱାମୀବିବେକାନନ୍ଦ ଖୁବସୁନ୍ଦର ଭାବେ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି । "ନିଃସ୍ୱାର୍ଥ କର୍ମ ମାଧ୍ୟମରେ ମୁକ୍ତି ଲାଭ" । ଏହି ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ଭାବପୋଷଣ କରି କାର୍ଯ୍ୟକରିବା ଏତେ ସହଜ ନୁହେଁ । ସାଧାରଣ ଭାବେ ଦେଖାଯାଉଛି ଆଜିର ଯୁବପୀଢ଼ି ତାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ଅସୁରକ୍ଷିତ ଜାଣିପାରି ହିଂସାତ୍ମକ ଆଚରଣକୁ ଆଦରି ନେଉଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ 'ଭୟ' ଦିନକୁ ଦିନ ଦୁର୍ବଳ କରିପକାଉଛି । ସେମାନେ ଭଲ ମନ୍ଦ ବା ଭୁଲ ଠିକ୍ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଜାଣିପାରୁନାହାନ୍ତି ଏବଂ କ୍ରୋଧର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାରରେ ଲିପ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ତାହାର ପ୍ରଥମକାରଣ ଅବିକଶିତ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଦ୍ୱିତୀୟ କାରଣଟି ହେଲା ବସ୍ତୁବାଦୀ ଜଗତରେ ପ୍ରତିଟି ମନୁଷ୍ୟ ଅପର ମନୁଷ୍ୟ ସହ ସଂପର୍କ ରଖିବାକୁ ପସନ୍ଦ ନକରି ବସ୍ତୁ ବା ଯନ୍ତ୍ର ଯଥା ଟିଭି, ମୋବାଇଲ, ଲ୍ୟାପ୍‌ଟପ ଅଥବା କମ୍ପୁଟର ସହ ସଂପର୍କ ରଖିବା ନିମନ୍ତେ ପସନ୍ଦ କରି ରାତାରାତି ଧନୀ ହେବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛନ୍ତି ।

ଅପରପକ୍ଷରେ ଦେଖାଯାଉଛି ପ୍ରତି ପିତାମାତା ଓ ଶିକ୍ଷକମାନେ ମଧ୍ୟ ପିଲାଟିଏ କିପରି ପାଠପଢ଼ି ଡାକ୍ତର, ଇଂଜିନିୟର ଓକିଲ ବା ଆଇଏସ ଅଫିସର ହେବ ସେ ବିଷୟରେ ଯତ୍ନଶୀଳ ହୋଇ ସେ କିପରି ଖାଇବ, କିପରି ଚାଲିବ, କିପରି ଖେଳିବ ଓ ଜୀବନକୁ ଉପଭୋଗ କରିବ ସେସବୁ ଶିଖାଉଛି କିନ୍ତୁ କିପରି ଗୋଟିଏ ଭଲ ମଣିଷଟିଏ ହୋଇ ଅନ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ସୁଚିନ୍ତା କରିବ, ତାହା ଶିଖାଉ ନାହାନ୍ତି ।

ପ୍ରତି ସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଏହା ଜାଣିବା ଉଚିତ୍-ଯେ ଚିନ୍ତା ଅଥବା ଭାବନାରୁ ଅନୁଭବ ସୃଷ୍ଟି, ଅନୁଭବରୁ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ, ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ କାର୍ଯ୍ୟ, କାର୍ଯ୍ୟରୁ ଅଭ୍ୟାସ ଓ ଅଭ୍ୟାସରୁ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ସୃଷ୍ଟି, ସ୍ୱାମୀଜୀ କହନ୍ତି ଏହା ଏକ କ୍ରମଧାରା ଅର୍ଥାତ୍ ଆମେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଅନ୍ୟ ପ୍ରତି ଭାବନା ପୋଷଣ କରିବା, ସେହିପରି ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ଅନୁଭବ କରିବା ଭାବନା ଦୁଇ ପ୍ରକାରର (୧) ସକାରାତ୍ମକ, (୨) ନକାରାତ୍ମକ । ଯଦି ଆମେ କାହାପ୍ରତି ନକାରାତ୍ମକ (Negative thought) ପ୍ରତିପୋଷଣ କରୁ ତେବେ ଅନ୍ୟର କ୍ଷତି ହେଉବା ନହେଉ ନିଜର ବହୁତ କ୍ଷତି ହୁଏ । ତେଣୁ ଅନ୍ୟପ୍ରତି ସକାରାତ୍ମକ ଭାବନା ପୋଷଣ କରିବା ଏକ ଉତ୍ତମ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ପରିଚୟ ହେବ ।

ଏହି ସକାରାତ୍ମକ ଭାବନା ଅନ୍ୟପ୍ରତି ପୋଷଣ କରିବା ଅଥବା ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ହୋଇ ଅପରର କଲ୍ୟାଣ ସାଧନରେ ବ୍ରତୀହେବା ଏହା । ଏତେ ସହଜ ନୁହେଁ, ଏଥି ନିମନ୍ତେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଆଜିର ଯୁବସମାଜ ଟିକିଏ ସମସ୍ୟାରେ ବିଚଳିତ ହୋଇପଡୁଛନ୍ତି । ନିଜକୁ ନିଃସଙ୍ଗ ମନେ କରି

ମାନସିକ ଭାରସାମ୍ୟ ହରାଇବସି ନିଜର କ୍ଷତି କରିବା ସହ ସ୍ଥଳ ବିଶେଷରେ ଅପରର ମଧ୍ୟ କ୍ଷତି କରିବାକୁ ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦେଉନାହିଁ । ତେବେ ଗୋଟିଏ କଥା ଯୁବପିଢୀଙ୍କର ଭଲଭାବରେ ଜାଣିବା ଦରକାର ଜୀବନ ଓ ସମସ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ ଜୀବନ ହିଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ, କାରଣ ଏହି ଜୀବନରେ ଭଗବତଲାଭ କରିହେବ । କାରଣ ଏହା ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ, ସମସ୍ୟା ଆସିବ ଏବଂ ଯିବ । ତେଣୁ ସମସ୍ୟା ଆସିଲେ ବିଚଳିତ ନହୋଇ ଏହାର ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ସହଜ ସରଳଚିତ୍ତରେ ସ୍ୱୀକାର କରିବ ଓ ଏହାକୁ ଆପଣାର କରିନେଇ ତାର ଗଭୀରତାକୁ ମାପିବ ଓ ତାକୁ ସାମନା କରିବା ନିମନ୍ତେ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବ ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଆଜିର ଯୁବପୀଢିଙ୍କୁ ଯୋଗାସନ, ପ୍ରାଣାୟାମ, ଜପ, ଧ୍ୟାନ ନିୟମିତ ଭାବରେ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଏଠାରେ ପର୍ବତ୍ରତା ସ୍ୱରୂପିଣୀ ମା ସାରଦା ଦେବୀ କହନ୍ତି ଏକାଦି କ୍ରମେ ଧ୍ୟାନ-ଜପ କରିଲେ ମନ ଶାନ୍ତ ହୁଏ ଓ ସକାରାତ୍ମକ ଭାବନା ଆସେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ମଧ୍ୟ ବାରମ୍ବାର କଥାମୃତରେ କହିଛନ୍ତି । ଧ୍ୟାନ-ଜପ କରିବା ଭଲ ଓ ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମରେ ନିଜର ମନକୁ ଅର୍ପଣ କରିବା ଦରକାର ଧ୍ୟାନ ଜମିଗଲେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗୁଡିକ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ବନ୍ଦ କରିଦିଅନ୍ତି ଓ ମନ ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ହୁଏ ଏବଂ ନିଜେ କେବଳ ଦେହ ନୋହୁ ଆମେ ଆତ୍ମା ତାହା ଉପଲବ୍ଧି କରିହୁଏ ।

ତେଣୁ ଏହି ସବୁ ପ୍ରକାର କଥାକୁ ଆଖି ସାମନାରେ ରଖି ସ୍ୱାମୀଜୀ କହନ୍ତି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା ନିହାତି ଜରୁରୀ ଏଥିନିମନ୍ତେ ଜପ-ଧ୍ୟାନରେ ଆବଶ୍ୟକ ଏପରି କରିବା ଦ୍ୱାରା ଆମ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଆତ୍ମା ତା'ର ଦିବ୍ୟତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଜାଣିପାରେ । ଏଥିନିମନ୍ତେ ବହିଃର୍ଜଗତର କୌଣସି ସାହାଯ୍ୟ ଦରକାର ହୁଏ ନାହିଁ । ଧ୍ୟାନ କରିବା ପଛରେ ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ହେଲା ମନୁଷ୍ୟର ମନହିଁ ଧ୍ୟାନରେ ଲିପ୍ତହୁଏ । ଆମର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ଏହା ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଯେଉଁଠାରେ କି ଆତ୍ମଚିନ୍ତନ ହୋଇପାରେ ।

ତେଣୁ ସ୍ୱାମୀଜୀ ବାରମ୍ବାର କହୁଛନ୍ତି- ତୁମେ ଅଯଥା କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ସମୟ ନଷ୍ଟ କରନାହିଁ । ମନକୁ ଶାନ୍ତ ରଖି ଜପ-ଧ୍ୟାନ କର । ଏଥିରେ ତୁମ ମନ ମଧ୍ୟରେ ସକାରତ୍ମକ ଭାବନା ବା (Positive thought) ଉଦ୍ରେକ ହେବ ।

ଆଜିର ସମାଜରେ ଯେଉଁପରି ଘଟଣାମାନ ଆମର ପରିସ୍ଥିତି ଓ ପରିବେଶରେ ଘଟୁଛି ତାହା ଖବର କାଗଜ ଦୂରଦର୍ଶନ ମାଧ୍ୟମରେ ଆମ ନିକଟକୁ ଆସୁଛି ଓ ମନକୁ ନକାରାତ୍ମକ (Negative thought)ର କମ୍ପନ ତଥା ଭାବନାରେ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଦେଉଛି । ଏହି ସବୁ ସୂଚନା ମସ୍ତିଷ୍କର ସମଗ୍ର କୋଷକୁ ଅକ୍ତିଆର କରି ନେଉଛି ଓ ସ୍ନାୟୁ ମାଧ୍ୟମରେ ସମଗ୍ର ଶରୀରକୁ ସେହିବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରେରଣ କରିଦେବା ଦ୍ୱାରା ମନ ଆର୍ବର୍ଜ୍ଜନାପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିନ୍ତାଧାରାରେ କରାଗତ ହେଉଛି । ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି ଆମେ ଏହି ପରିବେଶରେ ସକାରାତ୍ମକ ଚିନ୍ତା ବା ଉତ୍ତମ ଚିନ୍ତା କିପରି କରିପାରିବ ? ଆମେ ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ବା ପରିବେଶକୁ ବଦଳାଇ ଦେଇପାରିବା ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ନିଜର ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ତ ବଦଳାଇ ଦେଇପାରିବା, କାରଣ ମାନବ ଚେତନା ଏକ ପରମାଣୁ

(atom) ସଦୃଶ୍ୟ ଗୋଟିଏ ପରମାଣୁର ନାଭିକେନ୍ଦ୍ର ବା (nucleus) ରେ ରହିଥାଏ ପ୍ରୋଟନ- ପଜିଟିଭ ଚାର୍ଜ ଓ ନ୍ୟୁଟ୍ରନ-ଶୁନ୍ୟଚାର୍ଜ ଏବଂ ନାଭିକେନ୍ଦ୍ରର ପରିଧିରେ ରହିଥାଏ ଇଲେକଟ୍ରନ-ନେଗେଟିଭ ଚାର୍ଜ, ସାମାନ୍ୟ ଶକ୍ତି ବା (energy) ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ଯେପରି ପରମାଣୁରୁ ଇଲେକଟ୍ରନ ବାହାରିଯାଇ ପଜିଟିଭ ଚାର୍ଜ ରହିଯାଏ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ମାନବଚେତନାର କେନ୍ଦ୍ରରେ ସକାରାତ୍ମକ ଭାବନା ତଥା ସଦଗୁଣ ଓ ବାହ୍ୟସ୍ତରରେ ନକାରାତ୍ମକ ଭାବନା ଭରିରହିଥାଏ ସାମାନ୍ୟ ଶକ୍ତି ତଥା କ୍ରମାଗତ ଯୋଗାସନ, ପ୍ରାଣାୟାମ, ଜପ, ଧ୍ୟାନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ମନୁଷ୍ୟ ମନରୁ ନକାରାତ୍ମକ ଭାବନା ଚାଲିଯାଏ ଓ ମନ ସକାରାତ୍ମକ ଭାବନାରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ । ଏହି ସକାରାତ୍ମକ ଭାବନା ଅନ୍ୟପ୍ରତି ପୋଷଣ କରିଲେ ମନୁଷ୍ୟ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ହୁଏ ଓ ମନୁଷ୍ୟ ମନରେ ଶକ୍ତିର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ଘଟିଥାଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ତରରେ ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଜନ୍ମନିଏ । ଯଦି ଏପରି ସ୍ୱଭାବର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଏକତ୍ରିତ ହୁଅନ୍ତି ତେବେ ଦେଶ ଓ ଜାତିର ପୁନର୍ଗଠନ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ।

ତେଣୁ ଆଜିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁବକ ଯୁବତୀ ଯଦି ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ପ୍ରଦର୍ଶିତ ଏହି ପଥକୁ ବରଣ କରିନେଇ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱକୁ ପ୍ରସାର କରନ୍ତି ତେବେ ଭାରତ ମାତା ତାର ଗତଗୌରବ ମୃତ ଗୌରବ ତଥା ହୃତଗୌରବ ନିଷ୍ଠୟ ଫେରି ପାଇବ ଓ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ମୁକ୍ତି ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେବ ।

ଅଧ୍ୟାପିକା, ଗଣିତ ଓ ବିଜ୍ଞାନ ବିଭାଗ
ଭୁବନାନନ୍ଦ ଓଡିଶା ସ୍କୁଲ ଅଫ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ, କଟକ

ଭିକାରୀ ସମ୍ରାଟ

ଚୌଧୁରୀ ବିଷ୍ଣୁପ୍ରସାଦ ନନ୍ଦ

ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧି ଭିତରେ ଗୁପ୍ତଭାବରେ ବୁଡ଼ି ରହିବାର ସ୍ୱପ୍ନକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେଲେ ଠାକୁର ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ଆଉ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ସାରା ଦୁନିଆ ଭିତରକୁ । ଆଖି ବନ୍ଦକରି ଅନ୍ତର ଭିତରେ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିବାର ଆନନ୍ଦକୁ ଖୋଲା ଆଖିରେ ସବୁଠାରେ ସବୁଥିରେ ଦେଖିବାର ବାଟ ଦେଖାଇ ଦେଲେ । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ତାଙ୍କର ମହାନ୍ , ଯେଉଁ ମହାର୍ଘ ସମ୍ପତ୍ତି ସିଏ ସଂଗ୍ରହ କରିଛନ୍ତି, ତାହା ପୃଥିବୀର ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଉ । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଶାନ୍ତ ବେଷ୍ଟନୀ ଭିତରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ନ କରି ତାଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଜାଳିଦେଲେ ପ୍ରେମର ନିଆଁ । ଅସାଧାରଣକୁ ଖୋଲି ଧରିଲେ ସାଧାରଣଙ୍କ ପାଖରେ । ପୂଜ୍ୟକୁ କଲେ ପୂଜାରୀ, ସମ୍ରାଟକୁ କରିଦେଲେ ଭିକାରୀ ।

ଲୋକ କଲ୍ୟାଣ କରିବା ଆଗ୍ରହରେ ପାଗଳଙ୍କ ପରି, ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନକୁ କାନିରେ ବାନ୍ଧିଦେଇ 'ଯାହା ଇଚ୍ଛା ତାହା' କରେଇ ନେଲେ ଠାକୁର । ତାହାନହେଲେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଏତେ ସହଜରେ ଲୋକଙ୍କ ଘରେ ଘରେ, ସଭା-ସମିତିରେ, ଜନ ସାଧାରଣଙ୍କ ସାଂସାରିକ ଚିନ୍ତାରେ ଏମିତି ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିବା ଦେଖାଯାଆନ୍ତି କି ? ଏହା କ'ଣ 'ଯାହା ଇଚ୍ଛା ତାହା' ହେବା ପରି କଥାଟିଏ ନୁହେଁ କି ?

ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ସମାଜ ତନ୍ତ୍ର ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନର ଗୋଟିଏ ସାମାଜିକ ରୂପ । ଏଥିରେ ରାଜନୀତି ନାହିଁ କି ଅର୍ଥନୀତି ନାହିଁ, ଅଛି କେବଳ ମର୍ମନୀତି, ଧର୍ମନୀତି, ଆତ୍ମନୀତି ଏବଂ ମୋକ୍ଷନୀତି । ଈଶ୍ୱରପ୍ରେମ ବୋହି ନେବାର ଇଏ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଭଙ୍ଗୀ । ଏହା ହେଉଛି ଠାକୁରଙ୍କର ଆଧୁନିକତା, ଶୃଙ୍ଖଳା ସାଧକଟିଏ ନହବାର ନିଦର୍ଶନ ।

ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ସମାଜ ଦର୍ଶନରେ ବ୍ୟଷ୍ଟି ସମଷ୍ଟି, ସବୁ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନରେ ଭିତ୍ତି ସ୍ଥାପନ ହୋଇଛି ଜୀବ-ଶିବତ୍ୱ ଉପରେ । ତେଣୁ ଅରଣ୍ୟର ବେଦାନ୍ତକୁ ଲୋକାଳୟ ଭିତରକୁ ଟାଣି ଆଣିଲେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ସଲୀଳ ଅଳକାନନ୍ଦାପରି । ପୂର୍ବାପୂର୍ବ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ମୂଳାଧାର, ପ୍ରାଣାନ୍ତକ ବେଦାନ୍ତକୁ ଗଢ଼ି ତୋଳିଲେ ସୁସ୍ୱାଦୁ ସଂଜୀବନୀ ସୁଧା ପରି ।

'ସବୁ ଶକ୍ତି ଭରିରହିଛି ତୁମରି ଭିତରେ' । ସବୁର ସମାଧାନ ମଧ୍ୟ ସେହି ଶକ୍ତି ଭିତରେ । ଆଉ ସେହି ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟ ତୁମ ନିଜର, ନିଜସ୍ୱ ସାରା ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡଟା ଖଣ୍ଡଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଚୂରମାର୍ ହୋଇଗଲେ ସୁଦ୍ଧା ସେ ଶକ୍ତିକୁ ତୁମ ଭିତରୁ କେହି ଅଲଗା କରି ପାରିବ ନାହିଁ । କାରଣ ଏ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡଟା କେବଳ ଶକ୍ତିର ନାଟକ । କାହିଁକି କାନ୍ଦୁଛ ? ଋହିଁ ଦେଖ, ଉଠି ଠିଆ ହୁଅ, ଆକାଶ କମ୍ପେଇ ବଜ୍ର ନିର୍ଘୋଷ କଣ୍ଠରେ କୁହ ଉତ୍ତିଷତ, ଜାଗ୍ରତ, ପାପ୍ୟ, ବରାନ୍ନିବୋଧତ ଉଠ, ଜାଗ; ଚରୈବେତି, ଚରୈବେତି ।

କ୍ଲୈବ୍ୟଂ ମା ସ୍ମ ଗମଃ ପାର୍ଥ ! ନୈତତ୍ତ୍ୱୟ୍ୟୁପପଦ୍ୟତେ
କ୍ଷୁଦ୍ରଂ ହୃଦୟଦୌର୍ବଲ୍ୟଂ ତ୍ୟକ୍ତ୍ୱୋତ୍ତିଷ୍ଠ ପରନ୍ତପ ॥

ଏହା କ'ଣ ତୁମକୁ ସାଜେ ? ତୁମେ ସର୍ବଶକ୍ତିଧର ହୋଇ ତୁମର ଏ କ୍ଲୀବତ୍ୱ କ'ଣ ପାଇଁ ?

ଛିଣ୍ଡେଇ ଫିଙ୍ଗିଦିଅ ଏ କ୍ଳୀବତାକୁ, ଏ ଦୁର୍ବଳତାକୁ । ବୀର ତୁମେ, ହୁଅ ଶତ୍ରୁଜୟୀ, ବାହାରେ, ଭିତରେ ସବୁଠାରେ । ପିଞ୍ଜରାବଦ୍ଧ କେଶରୀ, ପିଞ୍ଜରା ଭାଙ୍ଗି ବାହାରି ପଡ ମହା ଅରଣ୍ୟ ଭିତରକୁ- ଝାମ୍ପିପଡ ରଣକ୍ଷେତ୍ରକୁ ବାହାରି ଆସ ଅଜ୍ଞାନ କାରାକକ୍ଷର ଦ୍ୱାର ଭାଙ୍ଗି ଆତ୍ମ ଅନୁଭୂତିରେ ମହା ଆନନ୍ଦ ବଳୟକୁ । ଏହି ମୁକ୍ତିର ଆହ୍ୱାନଟି ସମସ୍ତ ଜଗତର ଚେତନାକୁ ଜାଗ୍ରତ କରିଦେବାପରି । ଭଗବତ ପ୍ରେମର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରକାଶ ଆଉ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ? ସେଇଥି ପାଇଁ ତ ଈଶ୍ୱରପ୍ରେମରୁ ଏହି ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଧାରାଟିକୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ବେଦାନ୍ତର ଚରମ ବାଣୀ ବୋଲି ପ୍ରଚାର କରିଦେଇଗଲେ ।

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ସେହି ମହିମାମୟବାଣୀ ଉପରେ, ପୂଜ୍ୟପାଦ ହରିମହାରାଜ କୁହନ୍ତି- 'ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର କଥା ପଦକରେ ମଲାମଣିଷ ମଧ୍ୟ ଉଠିବସିବ । ତାଙ୍କ ସେହି କଥାରେ ରହିଛି ସଂଜୀବନୀ ଶକ୍ତି । ତାଙ୍କ ବାଣୀ ଶୁଣିଲେ ଦେହମନ ପ୍ରାଣରେ ଗୋଟାଏ ନୂଆ ଶକ୍ତି ସଂଚରିତ ହୋଇଉଠେ ।'

ଭାରତର ଆଧୁନିକ ଇତିହାସରେ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ବାଣୀ ହିଁ ଶକ୍ତି ଜାଗରଣର ପ୍ରକୃତ ପ୍ରମାଣ ।

ତାଙ୍କ କଥାଗୁଡିକରେ ଏତେ ଶକ୍ତି ଆସିଲା କେଉଁଠାରୁ ? ଏହି ଯେଉଁ ଶେଷ ରୋଗଶଯ୍ୟାରେ ଶୋଇ.... "ଆଜି ଚଡେ ସବୁ ଦେଇ ଫକିର ହୋଇ ବାଣୀ କହିଥିଲେ... ।" ଏହି ସତ୍ୟଟି ଭିତରେ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ବାଣୀ ସବୁ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କର ପୁନରାବିର୍ଭାବ, ଶବ୍ଦଶକ୍ତି ରୂପରେ ପ୍ରାଣ ପ୍ରକାଶ ଆଉ ପ୍ରେମର ସୁଡୁଲି ।

ପୃଥିବୀର ସବୁ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଯଦି ଗୋଟିଏ ଲୋକ ଦେହରେ ଠୁଳ ହୋଇଯା'ନ୍ତା । ତେବେ ବି ତାର କାମନା, ବାସନା, ଅଭାବ-ଅସୁବିଧା କେବେବି କମି ଯାଆନ୍ତା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷର ଦେହମନ ଉଡାଳରେ ଯିଏ ଲୁଚି ରହିଛନ୍ତି, ବ୍ୟଷ୍ଟି ଭିତରେ ତାଙ୍କୁ ଯଦି ଧରି ହୁଅନ୍ତା, ତାହାର ଅଭାବ ଆଉ କିଛି ରୁହନ୍ତା ନାହିଁ । କେତେ ସହଜ ଆଉ ସରଳ ଏହି ସମାଧାନଟି । କେତେ ବୁଲେଇ ବୁଲେଇ ଏହି କଥାଟିକୁ ଆମେ କହୁଛେ । ଭାରତର ଶାଶ୍ୱତ ବାଣୀଟି କିନ୍ତୁ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଲାଭପାଇଁ ନୁହେଁ-ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଲାଭ ପାଇଁ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଲାଭର ବାଟଟି ଯିଏ ଦେଇଛନ୍ତି, ସିଏ ସାମାନ୍ୟ ଦାତାଠାରୁ ବଡ ଉପକାରୀ । ସେହି କୌଶଳଟିକୁ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଘରେ ଘରେ ପହୁଞ୍ଚାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ, ଆରେ, ତୁମ ଦ୍ୱାରକୁ କିଏ ଆସିଛି, ଥରେ ଚାହିଁ ଦେଖରେ, ପାଇଯିବା ଅଧିକାର ବାଦର ନିୟମ ବେନିୟମ ସବୁ ହଟେଇ ଦେଇ ସବୁ ଶାସ୍ତ୍ରର ସବୁ ବେଦାନ୍ତର ସାର କଥା, ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଭରିଦେଲେ । ସେଇଥି ପାଇଁ ତ ସିଏ ପରମଦୟାଳୁ । ଆଜିର ଆଧୁନିକ ଯୁଗରେ ପୃଥିବୀରେ ସବୁ ମଣିଷଙ୍କର ଏତେ ଉପକାର ଆଉ କିଏ କରିଛି ।

ସ୍ୱା- କେ.ସି.ସାହୁ , ପ୍ଲ-୪୬୯୮
ଆଦିମାତା କଲୋନୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୦୭
ମୋ-୯୪୩୯୮୩୧୩୩୭

କଳ୍ପତରୁଙ୍କ ସେବାଦର୍ଶନ

ଶ୍ରୀ ପର୍ଶୁରାମ ଦ୍ୱିବେଦୀ

ଠାକୁର ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସ ଦେବ ତାଙ୍କର ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନ ବୈରାଗ୍ୟ ଓ ଭକ୍ତିର ମହତ୍ତ୍ୱ ଶିକ୍ଷାଦେଇ ସନ୍ନ୍ୟାସ ଜୀବନଯାପନ କରି ଈଶ୍ୱର ଉପଲବ୍ଧିର ଓ ସର୍ବ ଶେଷରେ ଈଶ୍ୱର ଦର୍ଶନର ବାଟ ଦେଖାଇ ଦେଇଥିଲେ । ହେଲେ ତାଙ୍କର ଗୃହୀ ଶିଷ୍ୟ ଓ ଅନୁରାଗୀମାନଙ୍କୁ ନିଜେ କଳ୍ପତରୁ ହୋଇ ମନଇଚ୍ଛା ବରନେଇ ଯିବାର ସୁଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ଯାହାକି ସାଧକ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦୁଃଷ୍ପ୍ରାପ୍ୟ ଥିଲା । ତୃତୀୟ ବରଦାନଟି ଥିଲା ଉଭୟ ଗୃହୀ ଓ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପ୍ରତି । ତାହାଥିଲା ସେବାଦର୍ଶ । କେବଳ ନିଜପାଇଁ କର୍ମ ନକରି ଫଳାକାଙ୍‌କ୍ଷା ତ୍ୟାଗକରି ପରାର୍ଥେ ଯେଉଁ କର୍ମ କରାଯାଏ ତାହା ଧର୍ମରେ ପରିଣତ ହୋଇ ମୋକ୍ଷର ଦ୍ୱାର ଉନ୍ମୋଚନ କରେ । ଘରେ ନିଜ ଖାଇବା ପାଇଁ ପରିବା କାଟିବା ଓ ବେସର ବାଟିବା କର୍ମ ନାମରେ ଅବହିତ ହେଉଥିବା ବେଳେ ମଠରେ ମନ୍ଦିରରେ ବା ସାମୂହିକ ଯାଗ, ଯଜ୍ଞାଦିରେ ପରପାଇଁ, ସମୂହ ପାଇଁ ସେବା ମନୋବୃତ୍ତିରେ କରାଯାଉଥିବା ସେହି କର୍ମଗୁଡ଼ିକ ଧର୍ମରେ ପରଣତ ହୋଇଯାଏ ଓ କର୍ମଫଳରେ ଆଶା ବା ଆକାଙ୍‌କ୍ଷା ରହିତ ହେବା ଯୋଗୁଁ ତାହା ମୋକ୍ଷର ମାର୍ଗ ବା ମୁକ୍ତିର ମାର୍ଗ ହୋଇଯାଏ । ଏହାହିଁ ଠାକୁର ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସ ଦେବଙ୍କର ଶେଷ ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବେଦାନ୍ତିକ ଶିକ୍ଷା । ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ୍ ଗୀତାର କର୍ମଯୋଗର ତାହାହିଁ ଶେଷ ନିଃଷ୍କର୍ଷ । କଥାଟି ଏତିକିରେ ସରିନାହିଁ । ତାକୁ ଆଉ କେତେପାଦ ଆଗେଇ ଦେବାପାଇଁ ଦିନେ ଚୈତନ୍ୟ ଭାଗବତ ପାଠ ସମୟରେ "ନାମେରୁଚି ଜୀବେଦୟା" କଥାଟି ଶୁଣି ଠାକୁରେ ଚମକି ପଡି କହିଉଠିଲେ । ତୁମ କିଏରେ ଜୀବକୁ ଦୟା କରିବାକୁ ? ସଂଶୋଧନ କରି କହିଲେ "ନାମେରୁଚି-ଜୀବେସେବା" ସେତିକିରେ କଥାଟି ନ ଅଟକି ସେବା କିପରି ହେବା ଦରକାର ତାକୁ ପରିସ୍ଫୁଟ କରିବାକୁ କହିଲେ "ଶିବଜ୍ଞାନେ ଜୀବସେବା" । ଶିବଙ୍କୁ ଯେପରି ଶୌଚ, ପବିତ୍ର, ଦେବଜ୍ଞାନରେ ଭକ୍ତି ସହକାରେ ପୂଜା କରାଯାଏ ଠିକ୍ ସେହିପରି ସେବାକୁ ପବିତ୍ର, ସଭକ୍ତି ଓ ଦେବଜ୍ଞାନରେ କଲେ ହିଁ ଜୀବଜ୍ଞାନେ ଶିବ ସେବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ । ଭିକାରୀକୁ ଦୂରରୁ ଟଙ୍କାଟିଏ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ରୋଗୀର ମୁହଁରେ ଔଷଧ ବଟିକାଟି ପୂରାଇଦେଇ, ଦାଣ୍ଡରେ ପତ୍ରପକାଇ ମୁଠାଏ ଖାଦ୍ୟ କୁଢ଼ାଇ ଦେଇ ସେବା କରାଯାଏ ନା, ଏସବୁ କାମରେ ମନ, ମୂନ, ଚୈତନ୍ୟ ଓ ଶିବଜ୍ଞାନ ରଖି ପାରିଲେ ସେସବୁ ସେବା ତୁମର ପୂଜାରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଇ ଅମୃତ ଫଳଦିଏ । ତୁମର ଫଳ ଆଶା ନଥିଲେବି 'ଦେବା ନେବା' ନ୍ୟାୟରେ ଅମୃତ ମୟ ଫଳ ମିଳିବାଟା ସୁନିଶ୍ଚିତ । ଏଥିପାଇଁ ଦରକାର ମନର ପରିବର୍ତ୍ତନ, ସାଧନା ଓ ଗୁରୁଉପଦେଶ । ଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀକୁ ଯିଏ ଠିକ୍ ଭାବେ ଶୁଣିଛି ଓ ପାଳନ କରିଛି ସିଏ ସେହି ଅମୃତଫଳର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଛି ।

ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଯେ, କି ଠାକୁର ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସଙ୍କର ସବୁଠାରୁ ପ୍ରିୟ ଶିଷ୍ୟଥିଲେ ସେ ତାଙ୍କୁ ମୁକ୍ତିର ମାର୍ଗ ନଦେଖାଇ; ବରଂ ବାରଣ କରି ତାଙ୍କୁ ସେବା ମାର୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଥିଲେ । ଯାହାର

ଫଳଶ୍ରୁତି ହେଉଛି ସାରାବିଶ୍ୱରେ ବ୍ୟାପ୍ତ 'ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ' । ଏହି ମିଶନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି "ଆତ୍ମନଂହିତାୟଚ ଜଗତ୍ ହିତାୟ" । ଜଗତର ହିତ ବା ସେବା ପାଇଁ ନିଜକୁ ବଞ୍ଚାଇରଖ ବା ନିଜ କାମ କର । ନିଜେ ଭଲରେ ରହିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଅପରର ସେବା ସୁଷ୍ଠୁରୂପେ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ।

ଚିର ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ବିଶ୍ୱନାଥ ମହାରାଜ ଯାହାଙ୍କର ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ନାମଥିଲ 'ସ୍ୱାମୀ ଭକ୍ତ୍ୟାନନ୍ଦ' ସେ ଏହି ଲେଖକକୁ କେତେବାର ଟିକାତାଳ ସ୍ଥିତ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ସେବାଶ୍ରମକୁ ନେଇଯାଇ ଖୁବ୍ କ୍ଷୁଦ୍ର ପରିସରରେ ସେଠାରେ ସ୍ୱାମୀ ଭାଗବତାନନ୍ଦ ପୁରୀଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ଗଢି ଉଠିଥିବା ସେବା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଦେଖାଇଥିଲେ ଓ ପରିଚିତ କରାଇଦେଇ ମୋତେ ଧନ୍ୟ କରିଦେଇଥିଲେ । ସେହି କ୍ଷୁଦ୍ର ବୀଜ ଆଜି ଅଙ୍କୁରୀ, ପଲ୍ଲବିତ ଓ ଫଳପୁଷ୍ପ ବିମଣ୍ଡିତ ହୋଇ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଶୋଭା ବର୍ଦ୍ଧନ କରୁଅଛି ଓ ଆହୁରି ବର୍ଦ୍ଧନମୁଖୀ ସ୍ୱାମୀ ଭାଗବତାନନ୍ଦ ପୁରୀ ଛାତ୍ରାବାସ, ବିଦ୍ୟାଳୟ, ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ପାଠାଗାର ଇତ୍ୟାଦି କରିସାରି ଏବେ ଭାଗବତଟୁଙ୍ଗୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ପୁରୋଧା ହୋଇଛନ୍ତି । ଏସବୁ ସେହି ପରମକାରୁଣିକ ଠାକୁର ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସ ଦେବଙ୍କ କଳ୍ପତରୁ ଦୃଷ୍ଟି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ । ଯେଉଁ ଦେବପ୍ରାଣ ଯୁବକମାନେ ସେହିଠାରୁ ପ୍ରେରଣାପାଇ ସେହି ଅନୁଷ୍ଠାନର ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ଉନ୍ନତିପାଇଁ ଲାଗିପଡିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଠାକୁରଙ୍କର ନିଶ୍ଚିତ କୃପାଦୃଷ୍ଟି ରହିଅଛି ଓ ରହିବ ମଧ୍ୟ । ଭାଗବତାନନ୍ଦ ପୁରୀ ନିଜ ବେଶପୋଷକ ବା ଚଳିଚଳନ, ଖାଦ୍ୟପେୟ ବସବାସର ଉନ୍ନତିକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ନ ଦେଇ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ବହୁ ଶିଶୁ, କିଶୋର, ଯୁବକ ଓ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଅଭୂତପୂର୍ବ ଉନ୍ନତି ସାଧନର କାରଣ ହୋଇଛନ୍ତି । ଅଧିକ ଜନସହ ଯୋଗ ମିଳିଲେ ସେହି ଆଶ୍ରମ ଶିବଜ୍ଞାନରେ ଅଧିକ ଜୀବସେବା, ଧର୍ମପଥରେ ଅବଶ୍ୟ ଆଗେଇଯିବ, ଏଥିରେ ତିଳେମାତ୍ର ସନ୍ଦେହର ଅବକାଶ ନାହିଁ; କାରଣ ଯାହା କ୍ଷୁଦ୍ର ବୀଜରୁ ବୃକ୍ଷଟିଏ ହେଲାଣି ତାହା ଫଳଫୁଲ ବିମଣ୍ଡିତ ହୋଇ ସେହି ଦୀନଜନର ଠାକୁର ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସ ଦେବଙ୍କର ଦୟାରୁ କାୟା ଓ ବଂଶବିସ୍ତାର କରିବ ।

ବିମାନଘାଟୀ ଅଞ୍ଚଳ, ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୭୫୧୦୨୦
ମୋ - ୯୪୩୭୭୬୪୦୮୮

ଭାରତ ଭାବନା ଓ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ

ଡକ୍ଟର ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ରଥ

ଭାରତବର୍ଷକୁ ମାଟି, ଗୋଡି ଓ ପଥରରେ ଗଢା ଏକ ଭୂଖଣ୍ଡ ମାତ୍ର ବୋଲି ନଭାବି ଜୀବନ୍ତ ଦେବୀ ଭାବରେ ଯେଉଁମାନେ ବିଚାର କରିଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଅନ୍ୟତମ । ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲା ୧୮୬୩ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ମାସ ୧୨ତାରିଖରେ କଲିକତା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଶିମୁଳିଆ ଗ୍ରାମରେ । ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନାମ ଥିଲା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦତ୍ତ ଓ ମାତାଙ୍କ ନାମ ଥିଲା ଶ୍ରୀମତୀ ଭୁବନେଶ୍ୱରୀ ଦେବୀ ।

ଆଦ୍ୟଯୌବନରୁ ଜୀବନର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାଣଭରି ସେ ଭଲ ପାଇଥିଲେ ଭାରତବର୍ଷକୁ । ଏପରି ଆତ୍ମୀୟତା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିରଳ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ଭାରତ ଚେତନା ସହ ଏକାତ୍ମ ହୋଇ ସେ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ରକ୍ତମାଂସରେ ଗଢା ଭାରତ ପ୍ରତିମା, ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଭାବନା, ଅବେଗ, ପ୍ରାଣସ୍ପନ୍ଦନର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ଥିଲା ଭାରତବର୍ଷ ସେ ଥରେ କହିଥିଲେ-

"ମୁଁ ହେଉଛି ଭାରତବର୍ଷର ଘନୀଭୂତ ରୂପ" ଭାରତର ମାଟି ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଥିଲା ସ୍ୱର୍ଗାଦପି ଗରୀୟସୀ ।

ବିଶ୍ୱଦରବାରରେ ଭାରତର ସ୍ଥାନ ନିରୂପଣ କରିଦେଲେ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ । ସେ ସଦର୍ପରେ ଉଦ୍‌ଘୋଷଣା କଲେ, ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ଚିକାଗୋଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ପ୍ରାୟ ସାତ ହଜାର ଶ୍ରୋତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ । ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ବାକ୍ୟରେ ଫୁଟି ଉଠିଲା ବିଶ୍ୱଭ୍ରାତୃତ୍ୱର ଲଳିତ ରାଗିଣୀ । ଏମାଟିର ସିଂହ ଶିଶୁକଣ୍ଠରେ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହେଲା, 'ଶୃଣ୍ୱନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱେ ଅମୃତସ୍ୟ ପୁତ୍ରାଃ'ର ଅନ୍ୟରୂପ 'ଆମେରିକାବାସୀ ଭଉଣୀ ଓ ଭାଇମାନେ' । ସେ ଶବ୍ଦ ଉଚ୍ଚାରଣରେ ଆନ୍ତରିକତାର ଯେଉଁ ଯାଦୁକରୀ ସ୍ପର୍ଶ ଥିଲା, ତାହା ଭାଷାରେ ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ । ଉପସ୍ଥିତ ଜନତାର ହୃଦୟରେ ଭରିଗଲା ଅପୂର୍ବ ପୁଲକ । ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ମିନିଟ ଧରି କରତାଳିରେ ପ୍ରକମ୍ପିତ ହେଲା ସଭାସ୍ଥଳ । ସତେ ଅବା ତାହାଥିଲା ଭାରତବର୍ଷର ଜୟଗାନ ପାଇଁ ପ୍ରୀତି ପୁଲକିତ ସହର୍ଷ ମୂର୍ଚ୍ଛନା ।

ପ୍ରାଚ୍ୟ ଓ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଂସ୍କୃତି ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟ ଚେତନାର ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଚାର କଲେ ସ୍ୱାମୀଜୀ ବାର୍ତ୍ତା ନୁହେଁ, ତାହାଥିଲା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟବାସୀଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଶତ ପ୍ରତିଧ୍ୱନି ତୋଳୁଥିବା ମନମୋହିନୀ ମଧୁର ସଂଗୀତ । ମତ ଅନୁସାରେ ପଥ, ଯେତେମତ ସେତେ ପଥ, ଏବଂ ସବୁ ପଥର ମିଳନ ସ୍ଥଳ ଏକ ଓ ଅଭିନ୍ନ, ଏକଥା ବୁଝାଇଦେଲେ ସ୍ୱାମୀଜୀ ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କୁ ଏକଇ ଭଗବାନ, ଭିନ୍ନ ମତ ଅନୁସାରେ କେବଳ ତାଙ୍କ ନାମଭିନ୍ନ । ଭିନ୍ନ ମତ ହିଁ ଭିନ୍ନ ପଥ । ପଥ ନେଇ ଅର୍ଥାତ ମତ ନେଇ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ କଳହ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରର୍ଥକ ବୋଲି ସେ ଚିକାଗୋଠାରେ ଘୋଷଣା କଲେ । ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱର ଧର୍ମକଳହ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଗଲା, ବିଶ୍ୱବାସୀ ବିସ୍ଫାରିତ ନେତ୍ରରେ ଉତକର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଶୁଣିଲେ ଏଇ ମନ୍ତ୍ରମୟୀ ବାଣୀ କହନ୍ତି ମୂର୍ଚ୍ଛନାକୁ, ସତେ ଅବା କିଏ ଦେବଦୂତ ସଂଜୀବନୀ ସୁଧା ଆଣି ବରଷିଗଲା ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ମାଟିରେ । କ୍ଷଣକ ପାଇଁ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ପ୍ରଶସ୍ତ ଧାର୍ମିକ ଅନୁଚିନ୍ତାର ବିଜୟ ଧ୍ୱଜା ବିଶ୍ୱ ଆକାଶରେ ଉତ୍ତୋଳିତ ହେଲା । "ଏକଂସଦ୍‌ବିପ୍ରାଃ

ବହୁଧା ବଦନ୍ତିର" ସାରସତ୍ତା ବିଜୟଶ୍ରୀ ବିମଣ୍ଡିତ ହେଲା ବିଶ୍ୱ ଦରବାରରେ । ଭାରତୀୟ ଚେତନା ସତେ ଅବା ବାଙ୍ମୟରୂପ ନେଲା ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ।

କେବଳ ଚିକାଗୋଠାରେ ନୁହେଁ ବିଶ୍ୱର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କେତେକ ଦେଶରେ ଏବଂ ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଅଭିଭାଷଣ ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ଉଦଘୋଷିତ ହେଲା ଭାରତର ମହିମା । ସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରାଚୀନତା ହେଉଛି ଭାରତର ଅନ୍ୟତମ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ଅନ୍ୟ ଦେଶମାନେ ଗଭୀର ଅନ୍ଧକାରରେ ନିମଗ୍ନ ଥିବାବେଳେ ଭାରତୀୟ ଦିଗବଳୟରେ ହସି ଉଠିଥିଲା ଉଷାର ଆଲୋକ । ସେହି ଆଲୋକରେ ବନ ଉପବନ ନଦୀନିର୍ଝର, ସାଗରଭୂଧର ଝଲସି ଉଠିଥିଲା ଅନୁପମ ଦିବ୍ୟଲାବଣ୍ୟରେ । ଜଡର ଗଭୀରତମ ଗଭୀରତାଠାରୁ ମନର ଉଚ୍ଚତମ ଉଚ୍ଚତା ଯାଏ ସର୍ବତ୍ର ଭରିଯାଇଥିଲା ଆଶାତୀତ ପ୍ରୀତିମୁଗ୍ଧ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଲହରୀ ।

କଲମ୍ବୋଠାରେ ଏଇ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସ୍ୱାମୀଜୀ କହିଥିଲେ -

" Her activities prevailed when even Greece didnot exist, when Rome was not thought of, when the very fathers of the modern Europeans lived in the forests and painted themselves blue".

ଅର୍ଥାତ୍ - ଯେତେବେଳେ ଗ୍ରୀସର ଜନ୍ମହୋଇନାହିଁ, ରୋମ କଥା କେହି ଭାବି ନାହିଁ, ବର୍ତ୍ତମାନର ଇଉରୋପୀୟମାନଙ୍କ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷଗଣ ବିଚିତ୍ର ଅଙ୍ଗରାଗରେ ରଞ୍ଜିତ ଅରଣ୍ୟବାସୀ ମାତ୍ରଥିଲେ, ସେହି ସୁଦୂର ଯୁଗରେ ମଧ୍ୟ ଭାରତ, ତାହାର ସଂସ୍କୃତିର ସାଧନାରେ କର୍ମ ମୁଖର ଥିଲା ।

ଅବଶ୍ୟ ଦୂର ଅତୀତରେ ଜଡକୁ ଯେତିକି ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା କଥା ସେତିକି ଗୁରୁତ୍ୱ ଭାରତ ଦେଇନାହିଁ । ଜଡ ଏକ ଶକ୍ତି, ତାହାର ଅବମାନନା ହିଁ ଶକ୍ତିରଅବମାନନା, ଆତ୍ମାର ସାଧନାରେ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ଭାରତ ଟିକିଏ ଏକଦିଗ୍‌ଦର୍ଶୀ ହୋଇଯାଇଛି । ସ୍ୱାମୀଜୀ ମୁକ୍ତ କଣ୍ଠରେ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ଜଡର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ, ଜଡର ମୂଲ୍ୟବୋଧକୁ । ଶାରୀରିକ ଶକ୍ତି ଉପରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ, "ହେ ମୋର ବନ୍ଧୁଗଣ, ତୁମେମାନେ ସବଳ ହୁଅ- ଏହାହିଁ ମୋର ତୁମମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଉପଦେଶ, ଗୀତା ପାଠ ଅପେକ୍ଷା ଫୁଟବଲ ଖେଳିଲେ ତୁମେମାନେ ସ୍ୱର୍ଗର ଅଧିକତର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବ । ଶରୀର ଶକ୍ତ ହେଲେ ତୁମେମାନେ ଗୀତା ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଭଲ ବୁଝିବ" ।

ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ଅନ୍ୟତମ ବରଣୀୟ ଉପାଦାନ ହେଉଛି ଅନ୍ୟର ଶୁଭକାମନା 'ସର୍ବେ ଭବନ୍ତୁ ସୁଖୀନଃ'ର ଅନୁଚିନ୍ତା ହେଉଛି ଭାରତ ଐତିହ୍ୟର ଅମ୍ଳାନ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ । ପରିବର୍ତ୍ତିତ ପରିବେଶରେ ଏହି ଅନୁଚିନ୍ତାର ସାମାନ୍ୟ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କୁ ମର୍ମାହତ କରିଛି । ପ୍ରାଚୀନ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ନିମନ୍ତେ ସେ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଛନ୍ତି ଭାରତବାସୀଙ୍କୁ । ଅତୀତର ଗର୍ଭରୁ ମୁକ୍ତାସଂଗ୍ରହ କରିବା ତାଙ୍କ ମତରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ପୃହଣୀୟ । ଧ୍ୱଂସ ନୁହେଁ ଗଠନମୂଳକ ମନୋବୃତ୍ତିକୁ ଅଭିନନ୍ଦନ କରି ସେ କହିଥିଲେ - "ଧ୍ୱଂସବାଦୀ ସଂସ୍କାରକମାନେ ଜଗତର କୌଣସି ଉପକାର କରନ୍ତି ନାହିଁ । କୌଣସି କିଛି ପୂରାପୂରି ଭାଙ୍ଗିଦିଅ ନାହିଁ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଧୂଳିସାତ କରନାହିଁ, ବରଂ ଗଠନ କର" ।

ଆଶାବାଦର ଜନ୍ମଭୂମି ଏଇ ଭାରତବର୍ଷରେ ହତାଶାର ହିମଶୀତଳ ପ୍ରବାହ ଅନୁଭବ କରି ସ୍ୱାମୀଜୀ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇଥିଲେ । ହତାଶ ଏକ ଅପଶକ୍ତି, ଯାହା ରାହୁପରି ଗ୍ରାସ କରିଯାଏ, ଚେତନାର ପୂର୍ଣ୍ଣଶଶିକୁ ଭାରତକୁ ଏହି ଅପଶକ୍ତିର ଆକ୍ରମଣରୁ ମୁକ୍ତ ରଖିବା ଉଚିତ । ସ୍ୱାମୀଜୀ ଆଶା ରଖିଛନ୍ତି ଯେ ଭାରତୀୟ ଜୀବନ କୁଞ୍ଜରେ ହସି ଉଠିବ ନୂଆପତ୍ର, ନୂଆଫୁଲ, ନୂଆ ଚେତନା ତଥା ନୂଆ ଉନ୍ମାଦନା । ତେଣୁ ସେ କହିଛନ୍ତି, "କୁହ, ଅସ୍ତି ଅସ୍ତି, ନାସ୍ତି ନାସ୍ତି କୁହ ନାହିଁ ।" ନାସ୍ତି ନାସ୍ତି କରି ଦେଶଟା ଗଲା, କ'ଣ ନାହିଁ ? କାହାର ନାହିଁ ? ଆମେ ସବୁକିଛି କରିପାରିବା ।" ଏହା କେବଳ କଥା ନୁହେଁ, ଏଥିରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶବ୍ଦ ମନ୍ତ୍ର ସଦୃଶ ଶକ୍ତିଶାଳୀ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶବ୍ଦର ଉଚ୍ଚାରଣ ଭିତରେ ରହିଛି ଅସୀମ ପ୍ରାଣଶକ୍ତି ଓ ଅଫୁରନ୍ତ ସାମର୍ଥ୍ୟ ।

ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିରେ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସର ମହତ୍ତ୍ୱ ଅତୀତରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଥିଲା । ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସବଳରେ ନଚିକେତା ଯାଇଥିଲେ ଯମଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବା ନିମନ୍ତେ । ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ହିଁ ଈଶ୍ୱର ବିଶ୍ୱାସର ଅନ୍ୟରୂପ । ଅହଂ ଓ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ଏକାକଥା ନୁହେଁ । ଉଭୟ ମଧ୍ୟରେ ଆକାଶ ପାତାଳ ପ୍ରଭେଦ ରହିଛି । ସ୍ୱାମୀଜୀ କହୁଥିଲେ ଯାହାର ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ ସେ ହିଁ ନାସ୍ତିକ । ତାଙ୍କ ମତରେ - "ନିଜ ଉପରୁ ଯେ ବିଶ୍ୱାସ ହରାଇଛି ସେ ତ ମୃତ୍ୟୁ ପଥରେ ଚାଲିଛି । ନିଜ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ, ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ- ଏହା ହିଁ ଉନ୍ନତି ଲାଭର ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ।"

ନାରୀଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର ଉପରେ ସ୍ୱାମୀଜୀ ଅଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ନାରୀଶିକ୍ଷା ହିଁ ସାମାଜିକ ପ୍ରଗତିର ମୂଳକଥା, ଅତୀତରେ ବହୁ ମହୀୟସୀ ମହିଳାଙ୍କ ପବିତ୍ର କ୍ରିୟାକଳାପରେ ଆମଦେଶର ଇତିହାସ ସମୃଦ୍ଧ । ସୁଦୂର ବୈଦିକ ଯୁଗରେ ନାରୀର ସ୍ଥାନ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚତାରେ ସୁରକ୍ଷିତ ଥିଲା । ମନୁସ୍ମୃତି ଅନୁସାରେ ଯେଉଁଠି ନାରୀର ସମ୍ମାନ ସୁରକ୍ଷିତ ହୁଏ, ସେଠାରେ ଦେବତାମାନେ ବାସ-ବିହାର କରିଥାନ୍ତି । ନାରୀଜାତିର ବିକାଶନିମିତ୍ତ ଶିକ୍ଷା ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ମାଧମ । ଶିକ୍ଷା କହିଲେ ଡିଗ୍ରୀକୁ ବୁଝାଏ ନାହିଁ, ଅନ୍ତର୍ଚେତନାର ଅଭିବୃଦ୍ଧିକୁ ବୁଝାଏ । ନାରୀତ୍ୱର ପୁଷ୍କଳ ବିକାଶ ହିଁ ପ୍ରକୃତରେ ନାରୀର ବିକାଶ । ପୁରୁଷର ସମକକ୍ଷ ହେବାର ଏକ ଉଭଟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ନାରୀବିକାଶର ମାପକାଠି ନୁହେଁ । ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ତ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷୀର ଦୁଇଟି ପକ୍ଷ । ଅତଏବ ମୂଳରୁ ଉଭୟେ ସମାନ ଗୁରୁତ୍ୱର ଅଧିକାରୀ । ନିଜକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଯିବା ହିଁ ନାରୀର ଭବିତବ୍ୟ । ଏଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଛି ଶୃଙ୍ଖଳା, ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ, ସର୍ବୋପରି ଆତ୍ମମର୍ଯ୍ୟାଦା ଅପରର ଅନ୍ଧାନୁସରଣ ନାରୀ ପ୍ରଗତିର ବାଧକ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମତରେ "ଭାରତର ନାରୀମାନଙ୍କୁ ଆଧୁନିକ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆମେ ଯଦି ସେମାନଙ୍କୁ ସୀତାଙ୍କ ଆଦର୍ଶରୁ ବିଚ୍ୟୁତ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରିବୁ, ତେବେ ଆମର ସକଳ ଉଦ୍ୟମ ବିଫଳ ହେବ" । ନାରୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରତି ସ୍ୱାମୀଜୀ ଗଭୀର ଶ୍ରଦ୍ଧା ପୋଷଣ କରିଥିଲେ । ସ୍ୱାଧୀନତା ହିଁ ସକଳ ଉନ୍ନତିର ଚାବିକାଠି । ସ୍ୱାଧୀନତା ଅପବ୍ୟବହୃତ ହେଲେ ତାହା ସ୍ୱେଚ୍ଛାଧୀନତାରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ସ୍ୱେଚ୍ଛାଧୀନତାର ବିଷ ବାଷ୍ପରେ ବ୍ୟକ୍ତି, ସମାଜ ଓ ପରିବେଶ କଳୁଷିତ ହୁଏ । ନାରୀର ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାଧୀନତା ଓ ସଚେତନତା ଉପରେ ଜାତିର ବିକାଶ ନିର୍ଭର କରେ ।

ନାରୀ ହୁଏ ଗୃହଲକ୍ଷ୍ମୀ, ତା' ସନ୍ତାନର ପ୍ରଥମ ଶିକ୍ଷୟତ୍ରୀ । ସେ ଭଲ କଥା ଶିଖାଇଲେ ପିଲାଟି ଭଲ କଥା ଶିଖେ । ଗୁରୁଜନଙ୍କୁ ସେ ସମ୍ମାନ ଦେଲେ ପିଲାଟି ତା'ଠାରୁ ଏହା ଅନାୟାସରେ ଶିଖିପାରେ । ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅବମାନନା କଲେ, ନିନ୍ଦାକଲେ ପିଲାଟି ତାହା ହିଁ ଶିଖେ । ସ୍ୱେଚ୍ଛାଧୀନତାକୁ ପ୍ରବଳ ବିରୋଧ କରିଛନ୍ତି ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ତାଙ୍କ କଥାରେ "ମୁଁ ତ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ, ସନ୍ନ୍ୟାସୀ କଦାପି ବିବାହ କରେ ନାହିଁ । ମନେ କରନ୍ତୁ, ମୁଁ ଯଦି ବିବାହ କରିଥାନ୍ତି, ଏବଂ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଯଦି ମୋ ମା'ଙ୍କର ଅସନ୍ତୋଷର କାରଣ ହୁଅନ୍ତା, ତାହାହେଲେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ ବିରକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ।"

ବିଶ୍ୱ ଚେତନା ସମୂହ ଏକାତ୍ମ ହେବା ଭାରତ ପାଇଁ ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ବିଦେଶୀ ସଂସ୍କୃତି ଆମ ପାଇଁ ଘୃଣାର ବିଷୟ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ବିଦେଶର ଭାବଧାରାର ଅନ୍ଧାନୁସରଣ ଆମର କାମ୍ୟ ନୁହେଁ । ବିଦେଶ ପ୍ରତି ଆନ୍ତରିକତା ଆମର ଆବଶ୍ୟକତାଠାରୁ କମ୍ ବା ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଅଧିକ ଯେପରି କ୍ଷତି କାରକ କମ୍ ମଧ୍ୟ ସେପରି ଅନିଷ୍ଟକର । ଏକ ଦିଗଦର୍ଶୀ ନହୋଇ ସଂପ୍ରସାରିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମତରେ, ସଂପ୍ରସାରଣ ହିଁ ଜୀବନ, ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା ହିଁ ମୃତ୍ୟୁ । ଯେଉଁ ଦିନଠାରୁ ଆମେ ଅନ୍ୟ ଜାତିକୁ ଘୃଣାକରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲୁ, ସେହିଦିନଠାରୁ ଧ୍ୱଂସ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ପୁନର୍ବାର ସଂପ୍ରସାରଣଶୀଳ ନହୋଇଛୁ, ଆମର ବିନାଶକୁ କେହି ଅଟକାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଅତଏବ ପୃଥିବୀର ସମସ୍ତ ଜାତି ସହିତ ଆମକୁ ମିଶିବାକୁ ପଡିବ" ।

ଅତଏବ ଶକ୍ତି, ଏହାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଜୀବନର ସ୍ଥିତି ଓ ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଅର୍ଥର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଅର୍ଥପାଇଁ ମଣିଷକୁ ଅବହେଳା କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ମଣିଷ ହେବା ଉଚିତ୍ ଅର୍ଥର ମାଲିକ, ଅର୍ଥର ଦାସ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଅର୍ଥଠାରୁ ମଣିଷ ବଡ, ମଣିଷକୁ ଆଦର କରିବା ଉଚିତ ବୋଲି ସ୍ୱାମୀଜୀ ବାରମ୍ବାର କହୁଥିଲେ ।

ଆଧୁନିକ ଭାରତୀୟ ଜୀବନଧାରାକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରି ସ୍ୱାମୀଜୀ ତହିଁରେ କେତେକ ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା ଦେଖିଥିଲେ । ଭାରତରେ ଆଧୁନିକ ସମୟରେ କର୍ମାନୁସାରେ ମଣିଷକୁ ସାନ କିମ୍ବା ବଡ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ । ଏହି ତାରତମ୍ୟ ଦେଖି ସ୍ୱାମୀଜୀ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ତାରତମ୍ୟକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ସେ ଅଶେଷ ପ୍ରୟାସ ଓ ପ୍ରଯତ୍ନ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ, "ତୁମ୍ଭେ ଗୋଟାଏ ଦେଶ ଶାସନ କରିପାରେ, ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଛିଣ୍ଡାଯୋତା ମରାମତି କରିପାରେ, କିନ୍ତୁ ତାହା ବୋଲି ତୁମ୍ଭେ ଆମ ଅପେକ୍ଷା ବଡ ହୋଇନପାର । ମୁଁ ଯୋତା ସିଲାଇ କରିବାରେ ପଟୁ, ତୁମେ ବେଦପାଠରେ ପଟୁ । ତାହାବୋଲି ତୁମେ ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ ଗୋଡ ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।"

ବିଭିନ୍ନ ଦିଗରୁ ବିଚାର କଲେ ଏହା ପ୍ରତିପାଦ୍ୟ ଯେ ଭାରତ ଭାବନା ଓ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ଚିନ୍ତା ଚେତନା ଏକ ଓ ଅଭିନ୍ନ । ସେ ଅନୁଭବ କରିଥିଲେ ଯେ ଭାରତର ବିକାଶରେ ବିଶ୍ୱର ବିକାଶ, ଭାରତର କଲ୍ୟାଣରେ ବିଶ୍ୱର କଲ୍ୟାଣ । ଭାରତରୁ ଚେତନାର ଆଲୋକ ବିଚ୍ଛୁରିତ ହେବ ଏବଂ ସେହି ଆଲୋକରେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ

ଆଲୋକିତ ହେବ । ବିଶ୍ୱକବି ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଥରେ ରୋମାରୋଲାଂଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ଯଦି ଭାରତବର୍ଷକୁ ଜାଣିବାକୁ ଚାହଁ, ତେବେ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କୁ ପଢ" । ଏ ଉକ୍ତି ଆଜି ଆମ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ବିଶ୍ୱଗ୍ରାମ (Gobal village) ଗଠନର ଚାବିକାଠି ରହିଛି ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିରେ ଭାରତର ସର୍ବାଙ୍ଗୀଣ ବିକାଶ କଳ୍ପେ କାର୍ଯ୍ୟ ହିଁ ବିଶ୍ୱସେବାର ଅନ୍ୟତମ ପରିଭାଷା । ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରମୟୀ ବାର୍ତ୍ତାକୁ ଆଜି ଆମେ ବାରମ୍ବାର ଆବୃତ୍ତି କରିବା ଓ ତାହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା ଯେ " ସଦର୍ପରେ କୁହ, ମୁଁ ଭାରତବାସୀ, ଭାରତବାସୀ ମୋର ଭାଇ, ମୂର୍ଖ ଭାରତବାସୀ, ଦରିଦ୍ର ଭାରତବାସୀ, ବ୍ରାହ୍ମଣ ଭାରତବାସୀ, ଚଣ୍ଡାଳ ଭାରତବାସୀ ମୋର ଭାଇ । କୁହ-ଭାରତବାସୀ ମୋର ପ୍ରାଣ, ଭାରତର ଦେବାଦେବୀ ମୋର ଈଶ୍ୱର, ଭାରତର ସମାଜ ମୋର ଶିଶୁଶଯ୍ୟା, ମୋର ଯୌବନର ଉପବନ, ମୋର ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟର ବାରାଣସୀ । କୁହ ଭାଇ, ଭାରତର ମୃତ୍ତିକା ମୋର ସ୍ୱର୍ଗ, ଭାରତର କଲ୍ୟାଣ ମୋର କଲ୍ୟାଣ ।"

ପ୍ରଫେସର ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ
ଉତ୍କଳବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ବାଣୀବିହାର

ରାମକୃଷ୍ଣ-ବିବେକାନନ୍ଦ ଭାବ ପ୍ରଚାର ପରିଷଦ

ଶ୍ରୀମତୀ ସବିତା ଦାଶ

ରାମକୃଷ୍ଣ-ବିବେକାନନ୍ଦ ଭାବ ପ୍ରଚାର ପରିଷଦ ବେଲୁଡ ମଠ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କର ମାନସ ପୁତ୍ର । ଏହି ମାନସ ପୁତ୍ରର ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା ହେଉଛି ତାଙ୍କ ଶରୀରର ଏକ ଅଙ୍ଗ । ଏହି ଭାବ ପ୍ରଚାର ପରିଷଦ କାହିଁକି ଗଠନ କରାଗଲା ? ଏହା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ? ଭାବ ପ୍ରଚାରରେ କେଉଁମାନେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ? ତାଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା କ'ଣ ? ଏହି ସବୁର ଉତ୍ତର ସ୍ୱାମୀ ଗହନାନନ୍ଦ ମହାରାଜ, ପୃଥିବୀ ବ୍ୟାପୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ମଠ ଓ ମିଶନର ସମ୍ପାଦକ ଥିଲାବେଳେ ଏକ ସଭାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ, ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ମା ସାରଦା ଦେବୀ ଏବଂ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ଭାବ ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନେ ପ୍ରଚାର କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଆଧିକାରୀକ ପୁରୁଷ, ପ୍ରଚାର କରିବେ । ଯେଉଁମାନେ ଗୃହସ୍ଥ ଧର୍ମ କରି ସଂସାରରେ ଅଛନ୍ତି, ସେମାନେ କ'ଣ କିଛି କରିବେ ନାହିଁ ? ସେମାନଙ୍କର ସାଧନ ଲବ୍ଧଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଅଭିଜ୍ଞତା କ'ଣ ଆଗାମୀ ଯୁବ ପୀଢ଼ି ପାଇଁ କିଛି ସାଇତି ରଖିବେନି ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି... । ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣର ଭାବ ଅନନ୍ତ । ବହୁ ଭାବର ଠାକୁର ସେ । ତାଙ୍କର ଭାବକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ସହଜ କଥା ନୁହେଁ । ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ତାଙ୍କର ଭାବକୁ ପ୍ରଚାର କରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ପାଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଭାବକୁ ସେ କେତେ ସତର୍କତା ସହ ଲୋକମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖିଛନ୍ତି । ସେ କହୁଛନ୍ତି, ଯାହା ଭଲ ତାହା ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କର । ଯାହା ଭୁଲ ବୋଲି ଭାବୁଛ, ତାହା ମୋର । ଏହା ତାଙ୍କର ଗୁରୁଙ୍କଠାରେ ବିନୟ ଭାବର ପରିଚୟ ମିଳେ । ଏଠାରେ ପୁଣି ଦେଖାଯାଉ, ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ଭାବକୁ କିଏ ପ୍ରଚାର କରିବ ? ତାଙ୍କର ଗୁରୁଭାଇମାନେ ତ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରଚାର କରିବେ । ତାଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେଉଁମାନେ ପ୍ରଚାର କରିବେ ? ପ୍ରଚାରକଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା କ'ଣ ? ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ନାମରେ ପୃଥିବୀରେ ଅନେକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଢି ଉଠିଛି । ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଗବେଷଣା କରି ଅନେକ ଜ୍ଞାନୀ ଗୁଣୀ ଲୋକ ଅନେକ ଉପାଧିରେ ଭୂଷିତ ହେଲେଣି । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଭାବ ପ୍ରଚାରରେ ଅଗ୍ରଣୀ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ଉପମା ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇପାରେ । ଭାବ ପ୍ରଚାର ପରିଷଦକୁ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷୀ ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଉ । ପକ୍ଷୀର ଦୁଇ ଡେଣା ହେଲେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଗୃହସ୍ଥାଧର୍ମୀ । ପକ୍ଷୀର ଜୀବନ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ । ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ଏହି ପରିଷଦର ପ୍ରାଣ । ତାଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଏହି ପରିଷଦ ରୂପକ ପକ୍ଷୀ ତା'ର ଦୁଇ ଡେଣା ସାହାଯ୍ୟରେ ଆକାଶରେ ମୁକ୍ତ ଭାବରେ ଉଡିଯିବ । ଆକାଶର ଏବଂ ମାଟିର ଶାନ୍ତ ପ୍ରଶାନ୍ତ ବଳୟରେ ଠାକୁର, ମା ଏବଂ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର କଥା ଗୁଣୁଗୁଣୁ କରି ଗାଇ ଯିବ । ସେହି ଗାନ କେତେ ଅତୃପ୍ତ ଆତ୍ମାକୁ ଶାନ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖାଯାଉ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହି ପରିଷଦ କ'ଣ କରିଛି, ଏହାର ପ୍ରଭାବ କେତେଦୂର କାୟା ବିସ୍ତାର କରିଛି । ଉପକୃତଙ୍କ ପାଇଁ ଉପକାରୀଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା କେତେ । ଉତ୍ତରରେ ଏହା କୁହାଯାଇ ପାରିବ, ପରିଷଦ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି । ଅନେକ ଗୁଡିଏ କାମ କରିବାକୁ ହେବ । ରାଜ୍ୟରେ ଏହାର

କାୟା ବିସ୍ତାର ହୋଇଛି । ବିସ୍ତାରଟି ଘନୀଭୂତ ଆକାର ଧାରଣ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଛି ।

ଘନୀଭୂତ ବାଦଲ ଅତି ଶୀଘ୍ର ଶାନ୍ତି ଜଳ ନେଇ ବର୍ଷାରେ ପରିଣତ ହେବ । ଏହି ଶାନ୍ତି ରୂପକ ବର୍ଷାଜଳ ସମସ୍ତେ ପାଇ ଆତ୍ମତୃପ୍ତି ଲାଭ କରିବେ । ଏଥିପାଇଁ ରାମକୃଷ୍ଣ-ବିବେକାନନ୍ଦ ଭାବ ପ୍ରଚାର ପରିଷଦର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଧନ୍ୟ ଏହି ଉତ୍କଳ ଦେଶ । ଏହି ପୁଣ୍ୟଭୂମି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ପତିତପାବନ ବାନା ଉଡାଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କହିଛି, ହେ ମୋର ସନ୍ତାନ ! ତୁମମାନଙ୍କର ଉତ୍କୃଷ୍ଟ କଳାରେ ଏହି କାଳିଆକୁ ଚିହ୍ନ । ତା'ପରେ ନିଜକୁ ଚିହ୍ନି ଏହି ବସୁଧାକୁ ସୁଧାମୟ କର । ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ଏବଂ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଏହି ଉତ୍କଳକୁ ଆସି ନଥିଲେ । ମା ସାରଦା ଦେବୀ ରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଫଟୋକୁ ଆଣି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ସହିତ ମିଶାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଧାମରେ କ୍ଷେତ୍ରବାସୀ ମଠରେ ରହି ଏହି ଉତ୍କଳକୁ ତାଙ୍କର ନିଜର କ୍ଷେତ୍ର କରି ଯାଇଛନ୍ତି । ନାହିଁ ନଥିଲା ଗରିବ ଏହି ରାଜ୍ୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ରାମକୃଷ୍ଣ-ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ଭାବ ଆନ୍ଦୋଳନ ଧାରା ଗାଢ ରୂପ ଧାରଣ କରି ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣକୁ ଆନନ୍ଦ ସଂଚାର କରିଛି । ଭୁବନେଶ୍ୱର, ପୁରୀ, ରାୟଗଡା ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭଦ୍ରକ କୋଠାରରେ ଭାବ ଆନ୍ଦୋଳନର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଭାଗକୁ ବ୍ୟାପୀ ଏକ ବିରାଟ ବଟବୃକ୍ଷରେ ପରିଣତ ହେଲାଣି । ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏହା ଏତେ ବଡ ହେବ ଯେ, ଅନେକ କେନ୍ଦ୍ର ଏହା ତଳେ ଛାଇ ପାଇ ଆନନ୍ଦ ବିଭୋର ହୋଇଯିବେ । ରାଜ୍ୟରେ ରାମକୃଷ୍ଣ ମଠ ଏବଂ ମିଶନର ଶାଖା ବ୍ୟତୀତ ଗୃହୀଭକ୍ତଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ଏହାର ଛୋଟ ବଡ କେନ୍ଦ୍ର ମିଳୁଛି । ଏମିତି କେନ୍ଦ୍ର ଅଛି, ସେମାନେ ପରିଷଦର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଅତି ଚମତ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ କୁହାଯାଇପାରେ ଠାକୁରଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ସେ ନିଜେ ହିଁ କରୁଛନ୍ତି । ମନେପଡେ ଥରେ ବଙ୍ଗର ବ୍ରାହ୍ମ ସମାଜର ନେତା କେଶବ ଚନ୍ଦ୍ର ସେନ୍, ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟ ତାଙ୍କର ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଠାକୁରେ ଏହା ଜାଣି କେଶବଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, ତୁମେ କୁଆଡେ ମୋର ନାମ ପତ୍ର ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶ କରୁଛ ? କେଶବ କହିଲେ, ହଁ ଆଜ୍ଞା "ଆପଣଙ୍କ କଥା ପ୍ରକାଶ ପାଇଲେ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କର ଉପକାର ହେବ ଏବଂ ତା ସହିତ ପ୍ରଚାର ମଧ୍ୟ ହେବ" । ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ କହିଲେ, "ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ପ୍ରଚାରରେ ଧାରା ନିଜେ ଜାଣେ ନାହିଁ ।" ଯେତେବେଳେ ଏଠାକାର ଭାବ ପ୍ରଚାର ହେବ ସ୍ୱୟଂ ହିମାଳୟ ମଧ୍ୟ ଏହାର ପ୍ରତିରୋଧ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ସତକୁ ସତ ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କର ମର ଶରୀର ଲୀନର ସାତ ବର୍ଷ ପରେ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ସାରା ବିଶ୍ୱ ତାଙ୍କର ଭାବକୁ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ ମଧ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀ ଛଳରେ ନିଜ ଫଟୋକୁ ନିଜେ ଫୁଲ ଦେଇ ଶ୍ରୀମାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ, ହଇହେ ! ଦେଖୁଛ, ଏହି ଛବି ଘରେ ଘରେ ପୂଜା ପାଇବ । ଏହି ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀ ବର୍ତ୍ତମାନ ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ଦକ୍ଷିଣେଶ୍ୱରର ଗଦାଧର ବର୍ତ୍ତମାନ ଘାନାଭଳି ମୁସଲମାନ ଭାଇମାନଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଭାବ ଆନ୍ଦୋଳନର ଭିତ୍ତି ପ୍ରସ୍ତର ସ୍ଥାପନ କଲେଣି । ଏହି ପ୍ରଚାର ସାରା ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରଚାର ହେବ । ଏହା ଧ୍ରୁବ ସତ୍ୟ । ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ, ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧିରେ ଅବସ୍ଥାନ ପାଇଁ

ବାରମ୍ବାର ଅନୁରୋଧ ଶୁଣିଲା ପରେ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କୁ ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧିରେ ଅବସ୍ଥାନ କରାଇଥିଲେ । ପରେ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କୁ କହିଲେ ଏହା ଠାରୁ ଉଚ୍ଚ ଅବସ୍ଥା ଅଛି, ତୁ ଏତେ ବଡ ଆଧାର ଏହି ସାମାନ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥପର ଆନନ୍ଦ ଅବସ୍ଥାରେ ଯେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ରହିବୁ, ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲଜ୍ଜାକର । "ମୁଁ ଭାବିଥିଲି, ତୁ ଗୋଟିଏ ବିରାଟ ବଟ ବୃକ୍ଷ ହେବୁ, ସେହି ବଟବୃକ୍ଷର ଛାଇରେ କେତେ ଲୋକେ ବସି ସାନ୍ତ୍ୱନା ଏବଂ ଶାଶ୍ୱତ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରିବେ" । ସେହି ବଟବୃକ୍ଷ ବଡ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କର ଜନ୍ମ ୧୫୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ତ୍ତି ଉପଲକ୍ଷେ ଠାକୁରଙ୍କର ଭାବ ପ୍ରସାର ହେଉଛି । ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଠାକୁରଙ୍କର ଏହି ଭାବ ପ୍ରଚାର ବଟବୃକ୍ଷ, ତା'ର ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ମେଲାଇ ଚାଲିଛି । ରାମକୃଷ୍ଣ ସଂଘର କଳେବର ବୃଦ୍ଧି ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ପରିଷଦର କଳେବର ନିଶ୍ଚୟ ବୃଦ୍ଧି ହେବ ଏବଂ ଠାକୁରଙ୍କ ଦିଆହୋଇଥିବା ବଚନ "ମୋର ଏହି ଫଟୋ ଘରେ ଘରେ ପୂଜା ପାଇବ" ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ବିହାର, ବାଲେଶ୍ୱର

"ମୁଁ ଏହି ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀକୁ ସଂଘବଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଛି । କେବଳ ସେହିମାନେ ନୁହଁନ୍ତି ଭାରତର ପ୍ରତି ନଗରରେ ଆହୁରି ଶତ ଶତ ଯୁବକ ମୋ ସହିତ ଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ।"

-ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ

Nationwide activities of 150th Birth Anniversary Celebrations of Swami Vivekananda

Swami Vishwatmananda

Swami Vivekananda, born on 12 January 1863, is one of the greatest spiritual leaders of the modern world. Through the lectures he delivered at the World Parliament of Religions held in Chicago in 1893 and the subsequent lecturing and teaching work for four and half years in the USA and England, he elevated the image of India to a high pedestal as a land of spirituality, harmony, and rich cultural heritage. What is now known to the world as modern Hinduism is shaped by the teachings of Sri Ramakrishna and Swami Vivekananda.

Swamiji was a great humanist who loved humanity in the East as well as in the West, and was foremost among the leaders to speak for the poor and downtrodden mass of India. In fact it was primarily with the aim of serving the poor and neglected masses of India that the Ramakrishna Mission was founded in 1897 in Kolkata.

The 150th anniversary of the birth of Swami Vivekananda falls in January 2013. It is an event of great importance not only to the members of the Ramakrishna Movement but also to the people of India and the World. The Trustees and Members of the Goveming Body of the Ramakrishna Math and Ramakrishna Mission in consultation with several experienced and senior monks decided to celebrate in a way befitting the traditions of the holy Order at regional, national and international levels from 2010 to 2014.

The Guiding Principles :

Swami Vivekananda believed and taught that the right type of action based on inculcation of higher human values what he called man-making and character-building education can alone bring about individual and collective well-being and emancipation from the shackles of ignorance and corruption in personal and social life. This is the guiding principles behind all the special projects.

Objectives of the Projects :

The main aims of the projects are:

a) to enlighten the people belonging to all walks of life, all sections of society, especially the youth, with Swamiji's life-giving message, his awakening, ennobling, energizing ideas (such as manifestation of the potential Divinity of the soul, faith in oneself);

b) to serve the poor and marginalized sections of the society in the spirit of work as worship;

c) to empower the women folk to help themselves;

d) to work for the all-round development of the children & welfare of mothers;

e) to establish social and religious harmony and peace

Salient features of the Projects

The actual 150th Birth Anniversary year will be celebrated from January 2013 to January 2014. However, service projects and programmes meant to commemorate the event were started in October 2010. These projects have been planned in such a way that their observance will reach the culmination in the 150th Birth Anniversary year (2013-2014). Some of the major projects may continue beyond 2013-2014.

The Celebration will provide an occasion for the whole world to pay homage to Swamiji instead of being a passing event; maximum care is being taken to create a significant *social impact and make a permanent dent on the society.*

The uniqueness of Swamiji's personality as a great spiritual leader of the present age, as Sri Ramakrishna's Messenger to the West and to the East, as a role model of the youth, Swamiji's contributions to Sanatan Dharma, to Indian culture, and to the world thought, his advocacy in the cause of the downtrodden masses and uplift of women, etc. have to be highlighted in the programmes of the Celebration.

The formal Opening Ceremony of the Celebration of Swamiji's 150th Birth Anniversary will be organized at Swamiji's Ancestral House on 18th January 2013 in Kolkata. The opening ceremony will be presided over by the President of India Sri Pranab Mukherjee The formal Concluding Ceremony of the Celebration will be organized at Belur Math in January 2014.

Implementing Partners:

The Branch centres of Ramakrishna Math & Ramakrishna Mission, Belur Math, Howrah located all over India and the non-affiliated centres which are members of Ramakrishna Vivekananda Bhav Prachar Parishad, will cooperate in implementing the service-oriented projects & in organizing the various value education programmes envisaged in the proposals of Central Executive Committee, Group 'A' & 'B' in accordance with the prevailing local conditions and traditions.

Involvement of Government of India

In view of the national importance of Swami Vivekananda's life and the universal nature of his message, the Central Government has formed a National Committee under the Chairmanship of the Hon'ble Prime Minister of India. The National Committee comprises several distinguished citizens and leaders and three monks of the Ramakrishna Order including the General Secretary. At the instance of the Prime Minister, the Scheme submitted by the Ramakrishna Mission was approved by the National Committee at its first meeting held at the Prime Minister's house on 20 May 2010.

The Scheme envisages an outlay of Rs. 100 crore. The amount will be utilized only for sustained value-education programmes and service-oriented projects approved by the Government of India. The National Committee at the Central Government has appointed a National Implementation Committee under the chairmanship of the Union Finance Minister. The latter committee includes, apart from some distinguished citizens, the General Secretary and an Assistant Secretary of the Mission.

Main Projects and Programmes

Recent surveys have shown that nearly 37 per cent of Indian population is below poverty line. The pitiable result of this condition is that millions of children suffer from malnutrition. Ramakrishna Mission has launched 4 massive service projects as its own modern contribution to remedy the above situation.

The summery of nationwide activities taken up by the Implementation Committee is given as below:

I. SERVICE PROJECTS

(A) GADADHAR ABHYUDAYA PRAKALPA: This is an integrated children welfare project which aims at the physical, mental, and intellectual development of the children. Total 174 project units in 23 states of India are working for more than 17500 beneficiciaries.

(B)VIVEKANANDA SWASTHYA PARISEVA PRAKALPA: This is a mother and child health care project which aims at remedying child malnutrition and providing preventive and curative medical care to pregnant mothers and lactating women. Total 126 project units in 22 states of India are working for more than 13000 beneficiaries.

(C) SARADA PALLI VIKAS PRAKALPA: This project aims at the welfare, education, and empowerment of women. Total 10 project units are working in 8 states for 1619 beneficiaries.

(D) SWAMI AKHANDANANDA SEVA PRAKALPA: This project aims at service to the marginalized people in 10 pockets of poverty. Total 10 project units are working in 6 states for 11135 beneficiaries.

II. CULTURAL ACTIVITIES:

i). State Level Seminar (in *6 States*) on 'Interfaith Religious Harmony' was conducted at Asansol (*Scholars-25; Participants-775*), Pune (*Scholars-15; Participants-150*), Agartala (*Scholars-12; Participants-750*), Vadodara (*Scholars-19; Participants-350*), Dehradun (*Scholars-13; Participants-525*), Morabadi (*Scholars-16; Participants-924*).

Total Participants: 3474

ii). Interfaith Dialogue (in 4 States) was organised at Madurai (*Scholars-5; Participants-2000*), Mumbai (*Scholars-10; Participants-500*), Ponnampet (*Scholars-8; Participants-650*), Portblair (*Scholars-11; Participants-365*).

Total Participants: 3515

III.YOUTH SERVICE ACTIVITIES:

1. Youth Counselling Cells:

Out of 10 proposed Counselling Cells 6 of them have been started at Lucknow, Vadodara, Rajkot, Hyderabad, Shillong and Howrah in 5 States.

2. Youth Convention/Camps:

State Level Youth Convention/Camp (in 5 States) was conducted by centres at Pune (*Participants-1500 students*), Coimbatore [Mission] (*1147 students),* Trivandrum (about *500 students),* Cherrapunjee (3864 *students from 133 institutions),* Vadodara (1,900 *students from 50 institutions),* Kalady *(1200 students).* Total Participants: 10,111

3. Youth Competitions:

a. State Level Youth Competitions (in 5 States) were held at Vijayavada (*Participants-36,251*), Pune (*Participants-205*), Trivandrum (*Participants-220*), Cherrapunjee (*Participants-3,864*), Chennai Math (*Participants-1, 40,000*), Bhuvaneshwar (*Participants-14,972*), Vadodara (*Participants-1,412 College Students & 54,840 School Students*), Kalady (Participants-470), Puri Mission (Total Participants in two times -4112). Total Participants: 1,56,346

b. Regional Level Youth Competitions were held at New Delhi (*Participants-2,697*), Lucknow (*Participants-2,376*), Ranchi (*Participants-235*). Total Participants: 5308

4. Value Education:

a. Printing of Value Education Books:

Total number of 15, 49,000 books have been printed for 182 titles in five languages under the Non-formal Value Education Programmes.

c. Sustained Graded Value Education Programmes (SGVEP- Type 'A' & 'B')

Programme Type	Undertaken	No. of states	No. of schools Institutions	No. of students
A.(Class room based)	1957 units	87892	544 schools	14
B. (Non-formal)	268 units	11444	178 institutions	12

Text books for graded value education from class five to nine and eleven in ten major languages of India are printed by our different printing centres.

b. Value Education for Professionals & Parents: Value Education for Professionals were organized by Lucknow centre and Sargachi. Value Education for Parents are organized in Contai, Baranagar Mission (West Bengal) and Thrissur (Kerala)

IV. ELECTRONIC MEDIA:

1. Audio DVDs on 'Personality Development' (Part-1) and 'Education as Viewed by Swami Vivekananda' with multimedia effect is completed.
2. A Documentary feature on 'A Poet, a Man, a Monk' on Swami Vivekananda's Teachings and Activities' in digital format by Nitish Mukerjee is nearing completion.
3. Swami Vivekananda's Teachings on Mobile Platform: SMS service by Airtel, Reliance, Idea and MTS reached *32,118 subscribers* till date.
4. Spreading Swami Vivekananda's Message through Internet (Websites): Domain Registration 1st phase- 30 websites.

V. PRINT MEDIA

1. Life and Teachings of Swami Vivekananda was printed in 23 languages viz. *English, Hindi, Bengali, Telugu, Tamil, Marathi, Malayalam, Gujarati, Odia, Kannada, Tulu, Konkani, Mythli, Kokborak, Adi, Nepali, Sanskrit, Manipuri, Santhali, Urdu, Assamme, Punjabi, Disha*. Total copies printed: 10,82,500.
2. Other 15 titles on Swami Vivekananda were printed in 10 languages viz. *English, Hindi, Bengali, Telugu, Tamil, Marathi, Malayalam, Gujarati, Odia, Kannada*. Total copies printed: 13,25,500. [1&2 Together Total copies printed =24, 07,500].

CONCLUSION

Apart from above major projects funded by Government of India, all our centres are celebrating the 150th birth anniversary of Swami Vivekananda independently or with the financial assistance received from Central Executive Committee, Group-B in various ways.

The overall response from the public in general and also the interest of the beneficiaries have been so satisfactory that now it is a matter of concern to us how and when to put an end to the project activities in compliance with the governments' assurance to finance the project up to 31st March 2012. We hope, the enthusiasm and the expectation of the community will draw sympathy from the benevolent and generous people as well as reputed companies who can kindle some hope in the heart of the poor beneficiaries by keeping the project alive even after the project period.

150th	Swami Vishwatmananda Coordinator 150th Birth Anniversary of Swami Vivekananda Belur Math, Howrah, West Bengal, Pin 711202

Swami Vivekananda's Attitude towards Other Religions

Swami Divyananda

The message of Swami Vivekananda was the message of Vedanta, a spiritual teaching that again and again saved India during periods of decline and crisis. The keynote of this message is: "Truth is one: Sages call it by various names." Its four cardinal points are non-duality of the Godhead, divinity of the soul, oneness of existence, and harmony of religions. Religion, in the light of Vedanta, is the manifestation of the divinity already in man. The central theme of Vedanta is harmony of religions. This spiritual harmony is to be realized by deepening our spiritual consciousness. Vedanta asks a Christian to be a true Christian, a Hindu a true Hindu, a Buddhist a true Buddhist, a Jew a true Jew. Moslem a true Moslem. 'The message was timely and powerful. America had received a rude shock from the Civil War and its aftermath. Science had already shaken the very roots of religious beliefs and dogmas, and the ideas of Darwin were challenging conventional American thought and religion. Americans were looking for a philosophy that could harmonize science with humanism and mystical experience, and Swami Vivekananda's words gave them hope for the fulfillment of their spiritual aspirations. The message was powerful not because of its-dialectical superiority or philosophical subtlety, but because of the personality of Swami. Vivekananda. The message was an ancient one, but it bore a fire of conviction that was new. One familiar with the life of Swami Vivekananda will recall that his Master, Sri Ramakrishna, saw in him the power and potentiality of a great world teacher. Before the Master passed away, he prophesied: "Narendra (Swami Vivekananda) will teach others .....Very soon he will shake the world by his intellectual and spiritual powers."

Swami Vivekananda indicated Vedanta is the future religion of mankind. With his prophetic vision, he predicted that modem science and education would break down the barriers between nations and prepare the ground for the fulfillment of the age-old dream of one united world. But one world is possible only when there is one common Soul that transcends the limitations of race, culture, and religious denominations. Swami Vivekananda presents before humanity the World-Soul of Vedanta, the non-dual, nameless and formless all-pervading Pure Spirit that alone can make the dream of one world a reality; He foresaw a new world order in which science and religion would cooperate, *mysticism would combine with humanism and spiritual harmony would replace religious dissension. His final words at the Chicago Parliament of Religions were. "Upon the banner of every religion will soon be written in spite of resistance 'Help and not Fight,' 'Assimilation and not Destruction,' 'Harmony and Peace and not Dissension.'" At a time when world peace is being maintained by continuous wars, divisiveness is glorified at the expense of unity, and the human soul is being buried beneath the debris of brutality, violence and hatred, the words of Swami Vivekananda give us assurance-an-assurance that we are not living the last days of our destiny and that the light of the Divine, shining in every heart, will triumph over the forces of darkness.*

In his historic speech at the Parliament of religion at Chicago *in 1893, Swami Vivekananda representing Hindu religion said:*

"I Thank you in the name of the most ancient order of monks in the world; I thank you in the name of the mother of religions, and I thank you in the name of the millions and millions of Hindu people of all classes and sects. My thanks, also, to some of the speakers on this platform who have told you that these men from far-off'nations may well claim the honor of bearing to the different lands the idea *of* toleration. I am proud to belong to a religion which has taught the-world both tolerance and universal acceptance. We believe not only in universal toleration, but we accept all religions to be true.... "

He told further: "I am proud to belong to a nation which has sheltered the persecuted and the refugees of all religions and all nations of the earth. I am proud to tell you that we have gathered in our bosom the purest remnant of the Israelites, & remnant which came to southern India and. took refuge with us in the very year in which their holy Temple was shattered to pieces by Roman tyranny. I am proud to belong to the religion which has sheltered and is still fostering the remnant of the grand Zoroastrian nation.

The present Convention, which is one of the most august assemblies ever held, is in itself a vindication, a declaration to. the world of the wonder full doctrine preached in the Gita. "Whosoever comes to me, through whatsoever form I reach him, they are all struggling through paths that in the end always lead to me." Sectarianism, bigotry and its horrible descendant, fanaticism, have possessed long this beautiful earth. It has filled the earth with violence, drenched it often and often with human blood, destroyed civilization and sent whole nations to despair. Had it not been for his horrible demon, human society would be far more advanced than it is now ? But its time has come, and fervently hope that the bell that tolled this morning in honor of this Convention may be the death knell to all fanaticism, to all persecutions with the sword or the pen, and to all uncharitable feelings between persons wending their way to the same goal.

This very speech of Swamiji itself speaks clearly his "attitude' towards other religions and philosophies. Now comes the question,what is religion? The definition of religion is not easy to find, there are many interpretations of what defines a religion but not one that can be said to be the most accurate.

In dictionaries, religion is defined as:

- any specific system of belief, worship, or conduct that prescribes certain responses to the existence (or non-existence) and character of God.
- a set of attitudes, beliefs, and practices pertaining to supernatural power.

In fact every developed world religion is two dimensional: **ethical-** religion as a socio-political expression *and* **spiritual** - religion *as a* path to the experience of God "The first consists of the do's and don'ts of the religion and the rules and regulations

about food, dress, marriage and other social disciplines besides myths and legends and cosmological theories. These constitute the socio-political constituents of the religion which finds a. place for it in the census registers and which demarcates it from other religions ... The second dimension consists of the truly spiritual part with its emphasis on personal morality, worship and adoration, and the disciplines designed to ensure the spiritual growth of man. These constitute the essential and, the invariable and the universal core of religion, while the former form its variable non-essential part, which is also relevant, but only when it does not choke the spirit of the later." (Swami Ranganathananda-Science and Religion). The various organized religions in the World are Christianity, Islam, Hinduism, Buddhism, Sikhism,Judaism, Confucianism, Jainism, Shinloism, Zoroastrianism *.and* Baha'i Faith *etc. Again in every religion there are number of sects. And every sect has its own beliefs'.and : views that often getting polluted with time, misinterpretation, fanaticism and dogmatism navigated away people from true paths of religions.*

Now usually one gets religion by birth unless he or she adopts a new one. So by birth Swamiji was Hindu and also his religious master Sri Ramakrishna Paramhamshadev was too Hindu by birth. But the uniqueness of Sri Ramakrishna is that his intense spiritual practices through various paths of religion led him to conclude that God is omnipotent and to realize God is the prime motto of human birth and one can realize God by earnestly following any path of any religion as all paths are true. It is wrong to make or to have a dogmatic view that 'my religion is true and other's are wrong' which is a very common practice in human society.

It is quite natural that being the prime disciple of Sri Ramakrishna who spoke strongly for the harmony of all religions preaching that all religions are true and service to man was the most effective worship of God, Swamiji's attitude towards other religions would be very liberal and in true spirit.

It is true that Swamiji spoke in the *Chicago Parliament of Religion* and in his subsequent lectures in America and England primarily on Hindu religion with special emphasis on the philosophy of *Advaita Vedanta* and *Yoga* - but he expressed his views and comments on other religions also.

Swamiji believed that there is no basic difference in the spiritual dimension of all religions and he had great regards for the spiritual Masters of different religions like Jesus Christ, Buddha, Muhammad, the great Guru Nanak and the other Sikh gurus who followed him, especially for Guru Gobind Singh, Mahavir Jain and others. What Swamiji commented and objected on misinterpreted ethnical practices of other religions.

It is a sad fact that often the disciples of various paths misinterpret the teachings of their masters to the extent of claiming theirs as the only Master. In doing so, they bring their teachers down to the level of ordinary men. An aspirant, they claim, in spite of high achievements, counts for nothing unless and until he is prepared to give all credit to their master.

In fact none of the great spiritual Masters like Jesus Christ or Lord Buddha or Mahavir Jain or Prophet Muhammad ever founded a new religion that bears their name. They all preached the same spiritual ideals to realize God. It is their followers who alienated themselves with a separate identity at a later time and thereby founding different religions like Christianity, Islam, Buddhism, Jainism or Sikhism etc.

Swamiji on Islam:

In a letter to his friend Mohammed Sarfaraz Husain of Naini Tal, Swamiji wrote, "....*On the other hand our experience is that if ever the followers of any religion approach to this equality in an appreciable degree on the plane of practical workday life - it may* be *quite unconscious generally' of the deeper meaning and the underlying principle of such conduct, which.the Hindus* as a *rule* so *clearly perceive - it is those of Islam and Islam alone. Therefore we are firmly persuaded that without the help of practical Islam, theories of Vedantism, however fine and wonderful they may be, are entirely valueless to the vast mass of mankind.*

While appreciating the spirit of brotherhood and fraternity embedded in Islam Swamiji said, "Take Mohammedanism.........As soon as a man becomes Mohammedan, the whole of Islam receives him as brother with open arms without making any distinction, which no other religion does. If one of your American Indians becomes a Mohammedan, the Sultan of Turkey would have no objection to dine with him. In this country, I have never yet seen a Church where the white man and the negro can kneel side by side to pray. Just think of tat. Islam makes its followers all equal - so that, you see, is the peculiar excellence of Mohammedanism......What Mohammedanism comes to preach to the world is this practical brotherhood of all belonging to their faith.

Swamiji on Jesus Christ and Christianity:

Swamiji considered Jesus as a great Teacher of Humanity. He commented on him *"He had 'no other occupation in life; no other thought 'except that one, that he was Spirit, He was a disembodied, unfettered, unbound Spirit. And not only so, but he, with his marvelous vision, had found that every man and woman, whether Jew or Gentile. whether rich or poor, whether saint or sinner, was the embodiment of the same undying Spirit* as *himself."* In his lecture on *Christ: the Messenger,* delivered at Los Angeles in 1900 he spoke highly on Jesus.

It is well-known that on Christmas Eve in 1986 Swamiji and some of his brother disciples were so influenced after a discussion made by Swamiji on the life and teachings of Christ and' his disciples that on that very moment they all took vow to renounce the worldly life to dedicate their life for the service of mankind which indeed they did.

But as regards to Christianity, Swamiji commented as *"although good and glorious in many respects, has been imperfectly understood and is* as *understood hitherto, found to be insufficient".* .

According to Swamiji, the central message of Christianity can be put forth in the following manner: "With the Christians, the central idea that has been preached by them is the same: 'Watch and pray, for the .kingdom of Heaven is at hand' - which means, purify your minds and be ready! And that spirit never dies. You recollect that the Christians are, even in the darkest days, even in the most superstitious Christian countries, always trying to prepare themselves for the coming of the Lord, by trying to help others, building hospitals, and so on. So long as the Christians keep to the ideal, their religion lives.

Swamiji had strong objection against the works of Christian Missionaries in India. Swamiji said, *"It is not true that I* am *against any religion. It is equally untrue that I am hostile to the Christian Missionaries in India. But I protest against, certain of their methods of raising money in America. What is meant by those pictures in the school- books for children where the Hindu mother is painted as throwing her children to the crocodiles in the Ganga? The mother is black, but the baby is painted white, to aroilse more sympathy, and to get more money ..... "* Swamiji spoke at length in this aspect, He criticized the then new missionaries because he had high regard for Jesus Christ.

Swamiji on Buddhism, Jainism and Sikhism:

Swamiji had great reverence for Lord Buddha. In his early youth he had even a vision with resemblance of Lord Buddha.During the period of last life of his Master he along with two of his brother disciples went to Bodhgaya - Lord Buddha's place *of tapashya* for meditation and *Sadhana.*

Swamiji considered Buddha as the first great reformer the world has seen and as a *yogi, acting entirely without motive and the history of humanity shows him to have been the greatest man ever born; beyond compassion, the greatest combination of heart and brain that ever existed, the greatest soul-power that has ever been manifested.*

Swamiji highly appreciated his attitude of sacrificing oven himself for the life of a small goat. While speaking on Buddhism Swamiji said that at the age of eighty before his last breath he was found counseling a visitor who came from a distant place. The disciples were not allowing him to come in front of Buddha He *opined that it was not a story but it actually happened and Swamiji also saw the same thing to happen in the life of Sri Ramakrishna.*

Swamiji viewed Jainism in its true perceptiveness and objectivity. He opined that Jainism was a great religion which put forth the concept of Ahimsa and Truth as its main principles.

Writing about Sri Guru Nanak Dev Ji, Swamiji wrote: Guru Nanak was born in the sacred land of India. He gave a message of love and peace *of* the whole world and preached the same through his teachings. lie was full of affection for everyone and his arms were always , outstretched *as* if to embrace the whole world. There was no difference between *a* Hindu and a Muslim for him. He -was the Guru of all human races.

Swamiji was greatly influenced by the wonderful custom of propagation of consecrated water administered in Khalsa that whenever he used to write a letter to anyone; he used to give a high place to the ovation written by Sri Guru Gobind Singh Ji, "Wahe Guruji Ka Khalsa, Wahe Guruji Ki Fa teh".

Swamiji on Universal Religion:

In an article on "The Ideal of a Universal Religion" Swamiji said, "Religion expresses itself at three levels, the philosophical, the mythological or historical, and the ritualistic. Each of these three levels is marked by the same conflict of opposites, often taking positions of violent extremes. The greatest harm comes from the fanatic. We may not doubt the sincerity of the fanatic but often he has the irresponsibility of a lunatic. The fanatic is the greatest enemy of mankind. "

"If I am sure of anything, it is this humanity, which is common to all .... So it *is with the universal religion, which runs through all the various religions of the world in the form of God; it must and does, exist through eternity. 'I am the thread that runs through all these pearls ... '(Gita) and each pearl is* a *religion or even* a *sect thereof, only the majority of mankind is entirely unconscious of it.....* "

"Suppose we all go with vessels in our hands to draw water from the lake. One has a cup, a jar, another a bucket, and so *forth, and we all fill our vessels. The water* in each case *takes the form of the vessel carried by each of us, but in every case, water, - and nothing but water is in the vessel ... God is. like that water filling these different each vessel, the vision* of *God comes in the form* of *the vessel. Yet He is one..........* "

It is true that Swamiji was himself a Hindu monk and his master Sri Ramakrishna was both master and disciple realized the true meaning of religion. Sri Ramakrishna even made experiment with his *sadhana* in true Christian and Islam way apart from various paths practiced by different Hindu sects and had experienced the same realization of.God and so finally he proclaimed that;

God alone is existent (the material), rest all in the universe are non-existent (non-material). The Ultimate Reality is one; but ii is personal as well as impersonal and is indicated by different names (such as God, Ishvar, Alah et *c.)* in different religions just as same water is called by different names like Water, Jal, Pani or Aqua),

The goal of human life is to realize God or the Ultimate Reality which alone can give man supreme fulfillment and everlasting peace. This is the essence of all religions. He is born in vain who, having attained the human birth, so difficult to get, does not attempt to realize God in this very life.

Swamiji defined religion as ***"the manifestation of the Divinity already in man".,,..*** *"Religion is realization; not talk, not doctrine, nor theories, however beautiful they may be. It is being and becoming, not hearing or acknowledging; it is the whole soul becoming changed into what it believes. "... "My ideal, indeed, can be put into 'a*

few words, and thai is: to preach unto mankind their divinity and how to make it manifest in every movement of life. "

Swamiji strongly advocated his master's philosophy of harmonization of all religions. He said: *"We want to lead mankind to the place where there is neither the Vedas, nor the Bible, nor the Koran; yet this to be done by harmonizing the Vedas, the Bible and the Koran.. Mankind ought to be taught that religions are the varied expressions of THE RELIGION which is ONENESS so that each may choose the path that suits him best."*

We can conclude by quoting from Swamiji's 'The ideal of a Universal Religion': "Our watchword, then, will be acceptance, and not exclusion. Not only toleration, for so called toleration is often blasphemy, and I do not believe in it. I believe in acceptance. Why should I tolerate? Toleration means that I think that you are wrong and I am just allowing you to live. Is it not a blasphemy to think that you and I are allowing others to live? I accept all religions that were in the past, and worship with them all; I worship God with every one of them, in whatever form they worship Him. I shall go to the mosque of the Mohammedan; I shall enter the Christians' Church and kneel before the crucifix; I shall enter the Buddhistic temple, where I shall take refuge in Buddha and in his Law. I shall go into the forest and sit down in meditation with the Hindus, who is trying to see the Light which enlightens the heart of every one. "Not only shall I do all these, but I shall keep my heart open for all that may come in the future. Is God's book finished? Or is it still a continuous revelation going on? It is a marvelous book- these spiritual revelations of the world. The Bible, the Vedas, the Koran, and all other sacred books are but so many pages, and an infinite number of pages remain yet to be unfolded. I would leave it open for all of them. We stand in the present, but open ourselves to the infinite future. We take in all that has been in the past, enjoy the light of the present, and open every window of the heart for all that will come in the future. Salutation to all the prophets of the past, to all the great ones of the present, and to all that are to come in future."

Secretary
Ramakrishna Mission
Saradapitha, Belur Math
Howarh

Spirituality the Urgent need of present Age

Swami Srikrishnananda

The first and foremost advice of Indian Philosophy is त्यागे नैकेन अमृतत्वमानशुः to attain अमृतत्वम् the eternal bliss the only means is renunciation.

In Sri Bhagabad Gita Lord Srikrishna said अनित्यम सुखं लोकमिमं प्राप्य भजस्व माम्

Arjun! Coming to this unreal world you too only think Me, worship Me.

Sri Ramakrishna Deva said: The aim of human life is to attain God only.

If so, then the question arises how to lead human life? The life should be directed in order to serve others. A s Lord Srikrishna said in Bhagavad Gita संनियम्ये इन्द्रीयग्रामं सर्वत्र समबुद्धयः ते प्राप्नूबन्ति मामेब सर्वभूतहिते रताः Realising God in every Jiba who dedicated their lives to the service of human-kind he also attains Me.

Swami Vivekananda said - "The life is short, the vanities of the world are transient, they alone live who live for others, the rest are more dead than alive."

So from the Srimad Bhagavad Gita, from the message of Bhagawan Sri Ramakrishna Deva and from the guidance of Swami Vivekananda we come to conclusion that the human life is to attain God certainly but with the means of serving human-kind with spiritual ideal. Now the question arises how to make it practical in life?

A platform of Sadhana is to be made strongly ....

1. First question is, do we feel heartfelt urge for attaining our inner self ? Sri Ramakrishna Said to Narendranath, "If you want I can show you too."
2. 2nd question comes: Are we ready to face the all hindrances which would come to the path of our Sadhana?
3. 3rd question arises : Are we really determined to reach the goal ?
4. 4th question arises : Are we ready to renounce all the worldly pleasures from our life for the shake of the God ?
5. 5th question arises : Do we really feel that our Gurushakti would be showered on us ?

Being firm as well as courteous we have to have these mottos in our life.

The ideal of the well armed solders is to manifest inner divinity in human life. Swamiji said, "Each soul is potentially divine. The goal is to manifest this Divinity within, by controlling nature, external and internal. Do this either by work, or worship or psychic control, or philosophy - by one or more or all of these and be free. This is the whole of religion. Doctrines, or dogmas, or rituals or books or temple or forms are but secondary details."

Ramakrishna Vivekananda Bhava Prachar Parishad under Ramakrishna Mission, Belur Math taken up its motto to preach this Idea of Swamiji to the world.

In a brief words, Swamiji has declared the theory of work which is totally spiritualized. He says, "Indeed My ideal can be put into few words that is to preach unto mankind their divinity and how to make it manifest in every movement of their life !

The idea of Swami Vivekananda is to upgrade the brute to man and from man to God. As each soul is potentially divine. So the inherent divinity is to be manifested by work, worship psychic, philosophy by any means is to be proved that God only exists. Nothing else. Only we have to unveil the cover, that is delusion, that is Maya. It is only possible by one who is thinking continuous the existence of Brahma, the all pervading Brahma, We say, 'I am Brahman,' it does not give any concrete idea rather it is a mixed idea, the sense of body, may be gross or subtle & the slight imagination on Brahma. Swamiji wanted some modification in theory as well as practical. He says, " What we want are western science coupled with Vedanta, Brahmacharya as guiding Motto and also Sraddha and faith in ones own self." Most enthusiastic message of Swami Vivekananda is, "Never say No, Never say I can not, for you are infinite. Even time & space are as nothing compared with your nature. You can do anything and everything, you are almighty."

Again He says, "You are the children of God, the sharers of immortal bliss, the holy and perfect beings, the divinities on earth. The old religion used to say he was an atheist who did not believe in God, but the new religion says he is an atheist who does not believe in himself."

As Srimad Bagavad Gita says क्षीणेपूण्ये मर्त्यलोकम् विशन्ति - (गीता:९.२१)

When the store of punya is exhausted the owner has to come to this earth in order to get punya again. So, this world or this human body is the ground from where we have to proceed upwards. Swamiji said, " This human body is the greatest body in the universe and a human being the greatest being. Man is higher than all animals, than all angels, none is greater than man."

Keeping this idea in our mind we have to build up our spiritual life, Sri Shankaracharya in his Vivek Chudamani says, दुर्लभं त्रय मे बैतत् देबानु ग्रह हेतुकम्, मनुष्यत्वं

मुमुक्षुत्वं महापुरुषसंश्रय: (विबेक चूडामणि - ३)

Three things are rare to get, it can be gained only by the blessing of God. The human life, desire of emancipation and shelter of Maha Purusha. Most of us certainly came under two, if not 3rd one, but we are blessed enough for having human life. Swamiji says, " Blessed are we that we are given the privilege of working for Him, not of helping Him." We would seriously think this, meditate on this and have confidence that we really blessed in coming with contact of such holy duty of Sri Ramakrishna. So in the conclusion I may say that when we become chosen instrument in His hand of Sri Ramakrishna. We should perform the noble duty entrusted us perfectly. The result is at the hand of God. The only idea of Ramakrishna Vivekananda Bhava Prachar can be preached and can be put in our life, Sri Ramakrishna says शिवज्ञाने जीवसेवा Vivekananda say आत्मनो मोक्षार्थ जगद्धिताय च

The liberation of own self as well welfare to the world can be done simultaneously. That was the central idea of Swamiji.

Ramakrishna Math, Puri
President, Odisha Ramakrishna
Vivekananda Bhava Prachar Parisad

Swami Vivekananda on Krishna Tattwa

Indira Krishnakumar

"Ekam Sad Viprah Bahudha Vadanti". Truth is One. The knowledgeable narrate it as many. It is described as many because it defies the power of description. It is beyond mind and words.

This is applicable not merely to the Truth of Existence Knowledge. Bliss, but also to the principle embodied by ideal men, 'Adarsha Purushas", like Shri. Rama and Shri Krishna. Sunrays pass through the droplets of water in the clouds and emerge as seven wondrous colours to form a rainbow. The white radiance and the rainbow colours appear different when viewed from different angles. It may be described as many whereas, in truth, it is one.

Sri Krishna's personality is of myriad hues. People find it extremely difficult to unravel the baffling aspects of that many - sided personality. We adore him as the Krishna who sang the Song Immortal in the battlefield of Kurukshetra. But is he the same as the one who dallied with the damsels of Vrindavan, some ask in disbelief.

Swami Vivekananda explained to us that incredible, mind – boggling personality of Krishna with the characteristic clarity and freshness of vision with which he approaches our epic and legendary heroes and themes. Swamiji was able to see the Krishna Tatwa, the Krishna spirit with as much clarity as the historical and legendary aspects of Krishna given in the physical descriptions. The phenomenon of Krishna can be understood in the right perspective only if the mind is trained to capture the spirit of Krishna which is nothing but the white radiance of Truth extolled by the Vedas. Swamiji untiringly reminded us that Krishna is venerable not because he gave authority to the Vedas, but on the other hand Vedas lent authority to him. According to Swamiji underlying whatever Krishna did and said was the unbroken presence of the spirit he embodied.

In the Kurukshetra amidst the din and noise of the impending Mahabharata war Krishna advised Arjuna on the secret of action. Total non-attachment even while engaged in intense activity is what Krishna exhorted. Swamiji lost no opportunity to remind us of the crux of Krishna's teachings. Going through the vast body of the Vivekananda literature one is awe-struck to notice the numerableness of the occasions when Swamiji quoted from Krishna and spoke about him. Whether Swamiji was driving home a point on samesightedness, action in inaction, conquest of the mind and senses to sublimate nature, or the striving for liberation or any such theoretical subject Swamiji reverted to the Krishna theme. Swamiji reminded us that Veda Vyasa, the author of Bhagavata, was not content with describing Krishna merely as an incarnation. While other incarnations are parts of the Lord, Krishna was the Supreme Lord Himself. " Krishnastu Bhagavan Swayam". And it is that Krishna who taught us to see the manifestation of that Supreme

Lord (Krishna Himself) in all that we see. Swamiji said, 'Ay, if there is anything in the Gita that I like it is these two verses, coming out strong as the very gist, the very essence of Krishna's teaching – "He who sees the Supreme Lord, dwelling alike in all beings, the Imperishable in things that perish, he sees indeed. For seeing the Lord as the same, everywhere present, he does not destroy Self by Self, and thus he goes to the highest goal" '. Elsewhere Swamiji pointed out that the glory of Sri Krishna is that he has been the best preacher of our eternal religion and the best commentator on the Vedanta that ever lived in India. Shri Krishna is the best teacher we ever had. According to Swamiji Krishna, the preacher of Gita, was all his life the embodiment of that Song Celestial; he was the great illustration of non - attachment. Swamiji repeatedly said that Krishna can never be understood until we have studied Gita, for he was the embodiment of his own teaching.

This is the point on which many people stagger as they analyse Sri Krishna's life. How can the Krishna who danced with the Gopis in Vrindavan in the total abandon of the 'rasaleela' be credited with the accolade that he lived the life he taught in Gita?.

To understand Krishna of the rasaleela episode one has to carefully read and deeply imbibe Swamiji's words. The epitome of non-attachment and the personification of renunciation that we see in Bhagavat Gita was ever the same even when he danced with the Gopis in Vrindavan. Words came from Swamiji in torrents when he spoke of Krishna's Vrindavan days. Swamiji's said, 'He the leader of India, at whose words kings came down from their thrones, never wants to be a king. He is the simple Krishna ever the same who played with the Gopis. Ah, the most marvelous passage of his life, the most difficult to understand, and which none ought to attempt to understand until he has become perfectly chaste and pure, that most marvelous expansion of love, allegorised and expressed in that beautiful play at Vrindavan, which none can understand but he who has become mad with love, drunk deep of the cup of love! Who can understand the throes of the Love of Goips – the very ideal of love, love that wants nothing, love that does not even care for heaven, love that does not care for anything in this world or the world to come...... The only thing they understood was infinite Love, that was all.....'. Swamiji went on to say that the Gopis understood Krishna only as the blue boy of Vrindavan. Krishna the King of Kings was to them a shepherd and a shepherd forever.

Swamiji was probably the first person who understood the historicity of Krishna's intent while he indulged in the 'rasa nritya'. Swamiji said, 'A great landmark in the history of religions is here, the ideal of love for love's sake, duty for duty's sake and it for the first time fell from the lips of the greatest of incarnations Krishna, and for the first time in the history of humanity, upon the soil of India. The religions of fear and of temptations were gone forever, and in spite of the fear of hell and temptations of enjoyment in heaven, came the grandest of ideals, love for love's sake, duty for duty's sake, work for work's sake'.

In the foot prints left by Krishna in the sands of Vrindavan Swamiji found the marks of a great epoch-maker. It is this freshness of vision that draws our admiration for Swamiji. He was fully aware that there would have been many historical discrepancies in the life story of Krishna and some of the reasons for this could have been the interpolations in the accounts given about Krishna's life by his admirers. He warned us against missing the truth because of our habit of wasting our time upon little details, instead of taking up the larger frame work and catching the essence of life. Swamiji's attention was riveted on the bold, tremendous departure Krishna made from the trodden path. Swamiji said, ' Taking the life of any other sage or prophet, we find that the prophet is only the evolution of what had gone before him, we find that that prophet is only preaching the ideas that had been scattered about his own country even in his own times. But here, I challenge anyone to show whether these things, these ideals – work for work's sake, love for love's sake, duty for duty's sake, were not original ideas with Krishna..... They could not have been borrowed from anybody else. They were not floating about in the atmosphere when Krishna was born. But Lord Krishna was the first preacher of this; his disciple Vyasa took it up and preached it unto the mankind. This is the highest idea to picture. The highest thing we can get out of him is Gopijanavallaba, the beloved of the Gopis of Vrindavan. When that madness comes in your brain, when you understand the blessed Gopis, then you will understand what love is .... love for love's sake... That is the goal. When you have got that you have got everything'.

Swamiji knew that it was very difficult for people to understand the love of Gopis. He was very sarcastic about those who doctor our ideas for the sake of foreigners. He said 'Many of our people think that Krishna as the lover of Gopis is rather uncanny, and the Europeans do not like it much. Dr. So-and-so does not like it. Certainly, then, the Gopis have to go. Without the sanction of the Europeans how can Krishna live? He cannot!'. He was unsparing in his criticism of the natives who could not stomach the idea of the Krishna of the Bhagavat Gita having danced with the Gopis. He came down vehemently on this. To quote Swamiji. 'There are not wanting fools even in the midst of us, who cannot understand the marvelous significance of that marvelous of all episodes. There are, let me repeat, impure fools, even born of our blood, who try to shrink from that as if something impure. To them I have only to say, first make your selves pure; and you must remember that he who tells the history of the love of Gopis is none else but Shuka Deva....the eternally pure Shuka.... Ay, forget first the love of gold, and name and fame and this little trumpery world of ours. Then, only then you will understand the love of Gopis. .... People with ideas of sex, and of money, and of fame, bubbling up every minute in the heart, daring to criticise and understand the love of Gopis! ..... Even the Gita, the great philosophy itself does not compare with that madness, for, in the Gita, the disciple is taught slowly how to walk towards the goal, but here in the madness of enjoyment, the drunkenness of love, the disciples and teachers and the teachings and books and all these things have become one...... It is forgetfulness of everything, and the lover sees nothing in the world except that Krishna and Krishna alone, when the

face of every being becomes a Krishna, when his own face looks like Krishna, when his own soul has become tinged with Krishna colour! That was the great Krishna'.

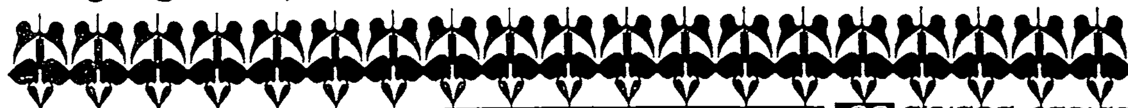
While playing on his flute, dancing with the Gopis in the Vrindavan in moonlit nights and making the trumpet-call of 'action in inaction' in the battle ground of Kurukshetra Krishna was leading us to Truth, the one and only Truth, through the path of Advaita. And for people like as to understand that great Krishna we need to listen to Swami Vivekananda. He has taught us that the dancer of Vrindavan was not one bit lower than the great singer of the Song Celestial. For those with eyes and ears, those who are discerning, it is the unmistakable Krishna spirit that runs through all episodes in that wonderful life.

Retd. Member,
Postal Services Board,
New Delhi

"ପରୋପକାର ହେଉଛି ଧର୍ମ, ପରପୀଡନ୍ ହେଉଛି ପାପ । ଶକ୍ତି ଏବଂ ପୌରୁଷ ହେଉଛି ପୂଣ୍ୟ, ଦୁର୍ବଳତା ଓ ଭୀରୁତା ହେଉଛି ପାପ । ଅନ୍ୟକୁ ଭଲ ପାଇବା ହେଉଛି ପୁଣ୍ୟ କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟକୁ ଘୃଣା କରିବା ହେଉଛି ପାପ । ଈଶ୍ୱରଙ୍କଠାରେ ଓ ଆତ୍ମାରେ ଆସ୍ଥା ରଖିବା ହେଉଛି ଧର୍ମ, ସଂଶୟ ହେଉଛି ପାପ ।"

–ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ

VIVEKANANDA, HUMAN DIGNITY & HUMAN RIGHTS

Lalit Mohan Pradhan

These days we are celebrating the 150th Birth Anniversary of Swami Vivekananda that will continue till February, 2014. Next month i.e. on 10th December, 2012 to be precise, the world community will celebrate the Human Rights Day remembering the United Nations Declaration of Human Rights, proclaimed on 10th December, 1948 .Hence, it is an appropriate time to discuss Swamiji's contributions for the cause of human dignity and human rights. It is more relative because of the prevailing humiliating and degrading condition of the common man in our society. These days we are deeply shocked by the reports of gross threats and human rights violations both by the state and non-state actors. It is horrifying to note the plight of women who are being physically & mentally abused, the condition of girl child, female foeticide and exploitation of poor and uneducated masses. Persistence of rape, murders, abductions, tortures and terrorist acts are all grave violations of human rights and fundamental freedoms. This has to change. It is time to recall and act on the ideals of Swami Vivekananda to put an end to the perils of human dignity & human rights. Human rights are what make us human. Human rights are inherent in men. They are the principles by which we create the sacred home for human dignity. All human beings are born free and are equal in dignity and rights. All human beings belong to one family- the family of mankind (Basudheiva Kutumbakkam). This essentially means the whole of humankind is part of a Global village. Thus human beings should act towards one another in a spirit of brotherhood and with tolerance. Relations points to the fact that human life is always lived in community. Life is life with others. It is important to live with peaceful co-existence. We should realize that only love and compassion can humanize us. Any law, whether natural or fundamental, by which we are governed, presupposes recognition of the dignity and worth of a human person.

Swami Vivekananda said "Be a man". God has created man in His own image. God Himself recognizes and respects the supreme worth of what He has created. It is this supreme worth of a human person Swamiji wanted everybody to realize. According to him, every human being should have a humble view of one's own importance i.e. humility. While discussing this let us remember that, Vivekananda, when young, was most unsympathetic & uncompromising. Even in childhood, he would not believe and ask for convincing arguments for every preposition. But, Vivekananda had learnt the first lesson in humility from a little dancer. During the sojoum of India in 1891, he happened to the guest of Maharaja of Khetri near Jaipur. The Maharaja invited Swamiji to the Rajdarbar. A song & dance programme was to follow. When a little dancer appeared to perform, the young sanyasi rose to go out. The young Swamiji thought that watching the song and dance programme fall below his high ideals of purity and thought of leaving the darbar. But the Maharaj begged him to remain & Swamiji obliged. The little dancer sang from the heart touching poems of Vaishnavite saint Suradas :

Prabhu more abaguna chitta na dharo.Chitta na dharo Swami chitta na dharo........" Oh Lord, look not up on my evil qualities. Thy name, Oh Lord, is Same-sightedness.

Make of us both the same Brahman! One piece of iron is in the image in the temple and another is the knife in the hand of the butcher. One drop of water is in the sacred Jamuna and another is foul in the ditch by the road side. But when both drops fall in to Ganga, both alike become holy. So Lord, do not look not upon my evil qualities. Thy name, Lord is Same- sightedness.

Swamiji was so overwhelmed that his eyes were filled in emotion. The humble song had all the ingredients that affected him for the rest of his life. Slowly his prejudices disappeared one by one and he was more tolerant and sympathetic towards others. He even confessed in a letter in 1896 that he has no hesitation to live the same house of a prostitute, or thief. In the core of his heart, he felt the true sense of " Sarva Bhuteshu Atman".

Let us consider the following messages of Swamiji which are most relevant in the present context of human dignity & human rights: Of course, I would commit a crime and go to hell for ever if by that I would really help a human being. - For my own part, I will be incarnated two hundred times, if by that is necessary to do this works my people, that I have undertaken. - Those who are indifferent and insensitive to the sufferings of others do not deserve to be called a "man".

The universal messages of Sri Ramakrishna and Swami Vivekananda seek to convey to humankind, the ultimate reality, the SUPREME BEING, the God- call by any name you want, belong to all the universes, the whole of humanity. The lamps are different but the light is the same. So, why should we have the false religious differences? It is also worth recalling Santh Kabir's eloquent criticism of such differences in religion – "If God lives in a mosque who then lives in the rest of the world? Those who think that Iswara is in the East and Allah is in the West, are in profound error. If they want to find God, they must seek Him in their hearts." Sri Ramakrishna also radiated this universal spirit and said- Jato mat tattoo path. God is one but called in different name by different religion and faiths. Ekahi Brahma Dwitiya Nasti .But it may be confessed with regret that the humankind destroyed this universal truth and identified themselves with different sects or paths, which led to religious differences and intolerances. There is an unethical competition by people of one religion or sect to belittle the other religion or sect. Innocent people are killed with impunity on the lines of religion creating utter chaos and blatant violation of human dignity and human rights. Swami Vivekananda told: After long study and experience, I have come to the conclusion that i) all religions are true, but have some error in them and ii) all religions are almost as dear to me as my own Hinduism. He advised that man do not have to change his religion or faith. Each must assimilate the spirit of others and yet preserve its individuality. The other issue need attention is Education. Due to lack of proper education a major part of our human population are

suffering. Education liberates the mind of the individual; provide him the capacity and motivation to act mentally as well as physically. Education makes an individual conscious of the basic and indelible rights of others, irrespective of caste, religion, sex or economic conditions. Hence, there is a close relation between proper education and upholding human dignity & human rights. Social evils like illiteracy, inequality, superstitions, exploitation and discrimination are still prevailing in our society. Education alone can lessen or even remove these social evils. Swamiji advocated for giving proper education to lower and poorer section of the society. He said: Education would help the common men to equip themselves to face the struggle for life. If poor boys can not come to education, education must go to him. Swamiji was also very conscious of the plight of women in our society. Devoid of proper education, they are ignorant about their rights. They are abused, ill treated and subjected to inhuman treatment. Vivekananda strongly recommended treating womenfolk like a Devi and giving due respect & dignity to them. No culture or society can progress without adequate respect and welfare of the women. Simultaneously, he also wanted women to be pure. On value based education Swamiji further said: We want that education by which character is formed. Education is not the amount of information that is put into your brain and run riot there, undigested, all your life. We must have life-building, man-making, character making assimilation of ideas. The objective of all our educational activity should be to teach the common language of humanity, according to Swamiji.

Swami Vivekananda was quite unique when he said that those, whom God love, die young, unfortunately for the rest of us. Hence, those who follow Vivekananda must carry his ideals further in upholding human dignity & rights. With the power of knowledge and desire we can effect the desired change in our society and celebrate human dignity, accepting the humanity of others. We can therefore, reasonably hope that by fostering an attitude of tolerance, goodwill and by ending the prejudices towards fellow human beings, we can uphold their human dignity and human rights. Every step in this direction will be a befitting tribute to Swami Vivekananda, especially when we are celebrating his 150th birth anniversary.

Secretary, Vivekananda Seva Kendra,
Goshala, Sambalpur-768025

"ଧର୍ମ ହେଉଛି ସେହି ଭାବ ଯାହା ପଶୁକୁ ମନୁଷ୍ୟ ଓ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଭଗବାନ ସ୍ତରକୁ ଉନ୍ନୀତ କରୁଛୁ ।"

-ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ

SWAMI VIVEKANANDA, THE ETERNAL INSPIRATION FOR YOUTH

Bishnu Prasad Jena

Swami Vivekananda is an ideal for youth any where in the world. This is due to his extra-ordinary physical strength razor-sharp intelligence; infinite sympathy and love for all suffering creatures and above all his courage, fighting spirit, unique leadership, indomitable energy and un surpassed spiritual knowledge. He has reminded a national ideal of Indian youth, inspiring them to achieve political freedom, since 65 years ago. Now the youth have to use the same energy to achieve economic & social freedom and finally gain spiritual freedom called self-knowledge or God-realisation.

Swami Vivekananda Says, "you may invent an image through which to worship God but a better image already exists, the living man. You may build a temple to worship God but a better one already exists, the human body". He further said, "No books, no scriptures, no science can ever imagine the glory of the Self that appears as man, the most glorious God that ever exists or ever will exist".

The Youngmen and women can achieve greatest happiness and prosperity by building their character properly. Character of a person is his way of life. Physical strength, chastity, compassion, honesty, and truthfulness, straightforwardness, simplicity, selflessness and philanthropy - all these go to make great character. Developing these qualities and avoiding opposites, one develops a great character which can move the world. For building such a great character, one should resort to prayer contemplation and reading inspiring lives of great saints, patriots and heroes.

Swamiji suggests a powerful way to build one's character; constant remembrance of one's own dignity and repeating to oneself, I am Siva, I am Siva (Sivoham, Sivoham).

Swamiji advocated service to the poor and needy as the best religion, especially for the youth. He says, "He who loves all beings without distinction, he indeed is worshiping best his god."

Swamiji says, "Each soul is potentially divine. The goal is to manifest this divinity within, by controlling nature external and internal. By doing selfless work or worship or psychic control one can achieve salvation. This is the whole of religion. Doctrines or dogmas, rituals or books or temples or forms are but secondary details.

Swamiji draws our young people to the highest ideal of mankind, the re-union with God or with the divinity, which is every man's true nature. To achieve this end one

needs tremendous energy both physical and mental. Considering one's sex-energy by leading a chaste life, avoiding sex even in thought one can get this. The yogis claim that all of the energies that are in human body, the highest is "Ojas". This Ojas is stored up in the brain and the more Ojas in a man's head, more powerful he is, the more intelligent, the more spiritually strong. It is only chaste man or woman who can make the Ojas rise and store it in the brain. That is why chastity has always been considered the highest virtue.

Good education is highly essential to persuade the youth to walk on right path. The central point of good education is to teach concentration to the student. Due to today's faulty education the youth's talent are not developed well, they remain un-employed and frustrated and often indulge in violence. They pursue behind bread earning education. Positive ideas are to be given to the youth. They should learn to be an expert daily labourer, a carpenter, a plumber or a nurse better than learning to quote a few useless ideas and getting a school certificate. Swami Vivekananda advises youth, "The education which does not help the common mass of people to equip themselves for their struggle for life, which does not bring out strength of character, a spirit of philanthropy and the courage of a lion, is it worth the name ? Real education is that which enables one to stand on his own legs".

Due to materialistic out look the youth seem to be losing all sense of spiritual values like truthfulness, purity, selfless service and faith in God. It is the time they roused themselves to live a spiritual life which is the backbone of our national life. Once the spiritual outlook is cultivated all the aforesaid social evils will disappear.

Youth feel that physical help alone can make them happy which is not true. Swamiji says, "The miseries of world can not be cured by physical help only. Until man's nature changes these physical needs will arise and miseries will always be felt. The only solution is to make mankind pure. Let men have light, let them be pure and spiritually strong and educated, then only will misery cease.

Youth often get angry with the corruption in society , the play of money and influence in securing jobs in offices, in getting selected for scholarships or to sponsor sports team. The root cause of corruption is that our leaders have lost faith in values like truthfulness, love and hard work . Our education is lacking in imparting these values . Therefore the youth should cultivate of these of themselves. Swami Vivekananda says, "No. great work can be achieved by humbug. It is through love, a passion for truth and tremendous energy that all understanding are accomplished. Therefore the youth should

manifest the manhood."

Youth can not avoid political thinking because every field of their life in modem India is affected by political action and ideologies. They can study to know what is a good system but taking active part in politics will hamper their studies. They can actively participate only after the completion of their courses. Youth should realize that tremendous training in building up one's character is necessary in order to become a responsible politician or a true statesman. Swami Vivekananda advises our would-be leaders to cultivate an attitude of love and reverence for man. What the world wants is character. The world is need of those whose life is one burning love selfless. That love will make every word tell like thunder bolt.

The youth complain about the poverty and ignorance of our people in rural areas which is true. It requires hard work, applying of science and technology to our village agriculture and related industries to change the situation. The educated youth should come forward, sacrifice their comfort to help start educational institution in rural areas to teach the rural folk the value based education combining secular education with spiritual education. For this purpose they can form socio-religious organizations. Swami Vivekananda, says " The country has fallen no doubt but will as surely rise again and that upheaval will astound the world . Again a hundred thousand men and women fired with real zeal of holiness fortified with eternal faith in the Lord and nerved to lion's courage by their sympathy for the poor will go over the length and breadth of the land preaching the gospel of salvation of help, of the gospel of social rising up, the gospel of equality."

Majority of India reside in our villages and hill area. That is why Swamiji exhorts them to visualize the future India as one comprising all these marginalized people. He says with a wonderful vision , "Let new India arise out of the peasants cottage, out of the huts of the fishermen, the cobbler and the sweeper. Let her spring from the grocer's shop, from beside the oven of the fritter-seller, let her emanate from the factory, marts and markets. Let her emerge from the groves and forests , from hills and mountains".

Swammiji says that to do good to poor is as holy as God's worship. The gist of all worship is to be pure and to do good to others. "Do you love your fellowmen ? Where should you go to seek for God - are not all the poor, the miserable, the weak Gods ? Why not worship them first ? If you are doing such, you will be perfect without reading a single religious book & without going into a single church and temple."

According to Sri Rama Krishna, Swamiji was Dhyanasiddha, a person accomplished in meditation even from birth. Swamiji himself told his brother disciple, Swami Premannada on the last day of his motal life :

"If there were another Vivekananda, he would have understood what Vivekananda has done !"

Let us read Swamijis works regularly and sincerely which can galvanize our thought and inspire to lead glorious life of achievements bringing self-fulfillment and light to society.

General Secretary,
Maa Sarada Seva Sangha, Rairangpur

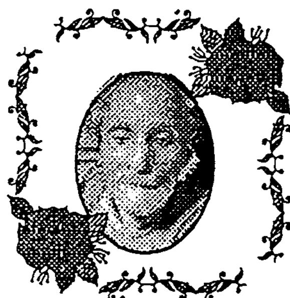
"ଆମରଣ କର୍ମ କର - ମୁଁ ତୁମ ସହିତ ଅଛି ଏବଂ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଚାଲିଯିବି, ମୋର ଆତ୍ମା ତୁମ ସହିତ କର୍ମ କରିବ।"

-ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ

Born on dt. 01.11.1924

Died on dt. 11.10.2012

The sad demise of ***Late Sri Ranendra Kumar Bhattacharya*** *is a great loss to Sri Ramakrishna Sevashram, Tikatal, Khordha, Odisha and Ramakrishna Vivekananda Study Circle Khordha.*

We deeply mourn for his demise and pray to Sri Ramakrishna to rest his soul in heavenly abode

ଅଶ୍ରୁଳ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି

୰ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରଣେନ୍ଦ୍ର କୁମାର୍ ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଯ୍ୟ

ଆର୍ବିଭାବ ତା ୦୧.୧୧.୧୯୨୪

ତିରୋଧାନ ତା ୧୧.୧୦.୨୦୧୨

୰ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରଣେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଯ୍ୟ ଆମମାନଙ୍କୁ ଛାଡି ତା ୧୧/୧୦/୨୦୧୨ରେ ଇହଧାମ ପରଗମନ କଲେ । ତାଙ୍କର ଅମର ଆତ୍ମାର ସଦ୍‌ଗତି ନିମନ୍ତେ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ସେବାଶ୍ରମ, ଟିକାତାଳ ଓ ରାମକୃଷ୍ଣ ବିବେକାନନ୍ଦ ପାଠଚକ୍ର, ଖୋର୍ଦ୍ଧା ତରଫରୁ ଆମ୍ଭେ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛୁ ।

LIST OF DONORS FOR 21ST ANNUAL CONFERENCE OF ODISHA - RAMAKRISHNA VIVEKA NANDA BHAVA PRACHAR PARISAD & 150TH BIRTH ANNIVERSARY OF SWAMI VIVEKANANDA HELD ON 17TH & 18TH NOVEMBER 2012 AT SRI RAMKRISHNA SEVASHRAM, TIKATAL.

Sl. No.	Name	Address	Contribution
1.	Gyanaranjan Sahoo	Pubusahi	- ₹ 5000.00
2.	Sarbeswar Sahoo	Puania	- ₹ 5000.00
3.	Raj Kishore Chhualsingh	Siula	- ₹ 5000.00
4.	Bijay Ch. Sahoo	Nayagarh	- ₹ 5000.00
5.	Paravat Ku. Mishra	Angul	- ₹ 5000.00
6.	Basudev Mohapatra	Begunia	- ₹ 5000.00
7.	Prasanta Ku. Rath	Itamati	- ₹ 5000.00
8.	Subal Chhualsingh	Siula	- ₹ 5000.00
9.	Ashok Ku. Sahoo	Pichukuli	- ₹ 5000.00
10.	Padma Ch. Biswal	Chandapur	- ₹ 5000.00
11.	Majoj Ku. Gumansingh	Champailo	- ₹ 5000.00
12.	Bijay Ku. Mohapatra	Bayapalli	- ₹ 5000.00
13.	Narayan Sahoo	Raj Sunakhala	- ₹ 5000.00
14.	Dr. Nabakishor Mohapatra	Gopalpur	- ₹ 5000.00
15.	Nalini Sahoo, Vivekananda Sanskrit Vidyapitha	Tikatal	- ₹ 5000.00
16.	Dillip Ku. Panda	Kanarpur	- ₹ 5000.00
17	Suresh Ch. Panda	Kanarpur	- ₹ 5000.00
18.	Santosh Ku. Pattajoshi	Asarala	- ₹ 5000.00
19.	Tathagat Sahoo	Chandaka	- ₹ 5000.00
20.	Abhina Ch. Behera	Asarala	- ₹ 5000.00
21.	Santosh Ku. Mohapatra	Sanapadar	- ₹ 5000.00
22.	Rajkishore Mahapatra	Khordha	- ₹ 5000.00
23.	Khirod Ku. Sahoo	Khordha	- ₹ 5000.00
24	Dr. Bijay Ku. Sahoo	Raj Sunakhala	- ₹ 5000.00
25.	Krushna Ch. Harichandan	Khordha	- ₹ 2000.00
26.	Radhesyam Bhagat	Khordha	- ₹ 1001.00
27.	Pramod Ku. Sethi	Sanapadar	- ₹ 3000.00
28.	Dr. Pravati Mitra	Cuttack	- ₹ 1000.00
29.	Sanatan Rout	Bhubaneswar	- ₹ 500.00
30.	Anil Ku. Bhuyan	Nayagad	- ₹ 1000.00
31.	Suresh Ku. Mohanty	Chandaka College	- ₹100.00
32.	Laxmi Narayan Samantaray	Chandaka College	- ₹100.00

33.	A. K. Satpathy	Chandaka College	- ₹100.00
34.	S. K. Samantaray	Chandaka College	- ₹100.00
35	Amarendra Baliarsingh	Bhubaneswar	- ₹151.00
36.	G. D. Agarwal	Kolkatta	- ₹101.00
37	P. K. Chattarji	Kolkatta	- ₹ 51.00
38	Mrs. Rinku Bose	Kolkatta	- ₹ 21.00
39	Nirupama Acharya	Balasore	- ₹ 21.00
40.	Suraraj Rath	Gopalpur, Balasore	- ₹ 51.00
41.	Sasanka Sekhar Kamila	Pancharukhi, Balasore	- ₹ 51.00
42.	Satyabrata Nayak	Jaraka, Jajpur	- ₹ 101.00
43.	Dhaneswar Sahoo	Angul	- ₹ 3000.00
44.	Dr. Benudhar Das	Bhubaneswar	- ₹ 1000.00
45.	Sanatan Mahankud	Beruanbari, Nayagarh	- ₹ 1000.00
46.	Surajit Dey	Puri	- ₹ 200.00
47.	Bhagaban Sahoo	Uaspatna, Narendrapur	- ₹ 100.00
48.	Kishore Ku. Sahoo	Chandaka	- ₹1000.00
49.	Sanjita Sahoo	Chandaka	- ₹ 1000.00
50.	Dibakar Das	Bhubaneswar	- ₹ 201.00
51.	Amiyabala Nanda	Bhubaneswar	- ₹ 201.00
52.	Gananath Sahoo	Chandaka	- ₹ 500.00
53.	Truptikant Kar, Kendriya Vidyalay	Baripada	- ₹1000.00
54.	Golak Ch. Sahoo	Rasol	- ₹ 500.00
55.	Subhen Das, MSW College	Tikatal	- ₹ 200.00
56.	Reena Behera, MSW College	Tikatal	- ₹100.00
57.	Nirmala Dei, MSW College	Tikatal	- ₹ 300.00
58.	Niharika Mishra, MSW College	Tikatal	- ₹ 500.00
59.	Rasmi Mahapatra, MSW College	Tikatal	- ₹ 500.00
60.	Bhairab Ch. Baliarsingh, R.C. Mahavidyalay	Gadamanitir	- ₹ 500.00
61.	Sasmita Manjari Panda, MSW College	Tikatal	- ₹ 100.00
62.	Premalata Dei, MSW College	Tikatal	- ₹ 500.00
63.	Sandhyarani Kar, MSW College	Tikatal	- ₹ 500.00
64.	Dinabandhu Das	Begunia	- ₹ 1000.00
65.	Brajakishore Mahapatra	Bhubaneswar	- ₹1500.00
66.	Prativa Sisugoswami	Bhubaneswar	- ₹ 2001.00
67.	Br. Raghubir Das	Raj Sunakhala	- ₹100.00
58.	Sriman Ashutosh Panda	Kanarpur	- ₹101.00
59.	Bimbadhar Sahoo	Puania	- ₹ 3000.00

60.	Brundaban Panda	Bhubaneswar	- ₹ 500.00
61.	Pratap Khuntia	Bhubaneswar	- ₹1000.00
62.	Gadadhar Rath	Bhubaneswar	- ₹ 1000.00
63.	Pradeep Ku. Puhan	Bhubaneswar	- ₹ 1000.00
64.	Ratnakar Puhan	Bhubaneswar	- ₹ 1000.00
65.	Mamina Mishra	Bhubaneswar	- ₹ 51.00
66.	Minaketan Sahoo	Ekadalia	- ₹ 51.00
67.	Ladukeswar Sahoo	Bhimpur, Banapur	- ₹ 50.00
68.	Rasmikanta Pradhan	Badanayapalli	- ₹ 101.00
69.	Trinath Behera	Manibandha	- ₹ 101.00
70.	Niranjan Mahapatra	Ekadalia	- ₹ 101.00
71.	Binodini Sadangi	Ekadalia	- ₹ 51.00
72.	Amarendra Ku. Sahoo	Ekadalia	- ₹ 301.00
73.	Hemanta Ku. Mahapatra	Ekadalia	- ₹ 51.00
74.	Anil Ku.Sahoo	Ekadalia	- ₹ 100.00
75.	Rama Ch. Mahalla	Rasol	- ₹ 1500.00
76.	Shishir Ku. Sahu, Asst. Tr. G. Academy,	Manikagada	- ₹ 100.00
77.	Jyotirmayee Sahoo, Asst. Tr. G. Academy,	Manikagada	- ₹ 100.00
78.	Diptimayee Jena, Asst. Tr. G. Academy,	Manikagada	- ₹ 100.00
79.	Durgamadhab Dash, Asst. Tr. G. Academy,	Manikagada	- ₹ 100.00
80.	Purendra BeheraHeadmaster G. Academy,	Manikagada	- ₹100.00
81.	S K. Mobarak, Hindi Teacher G. Academy,	Manikagada	- ₹ 50.00
82.	Gobinda Chandra Sahu , Asst. Tr.G. Academy,	Manikagada	- ₹100.00
83.	Sarat Kumar Sahoo, Asst. Tr. G. Academy,	Manikagada	- ₹100.00.
84.	Biren Kumar Hota, Asst. Tr. B.N.M.E.School,	Manikagada	- ₹100.00
85.	Suresh Chandra Bhata, Asst. Tr. B.N.M.E.School,	Manikagada	- ₹100.00
86	Pandab Mallik, Asst. Tr. B.N.M.E.School,	Manikagada	- ₹ 100.00
87.	Rabindra Behera, Asst. Tr. B.N.M.E.School,	Manikagada	- ₹ 100.00
88.	Bipin Bihari Mishra, Asst. Tr. B.N.M.E.School,	Manikagada	- ₹ 100.00
89.	Prabasini Paikaray, Lect. in Physics, P.A.N. College, Bankoi		- ₹ 100.00
90.	Mahammad Ajad	Dolasahi, Manikgada	- ₹ 100.00
100.	Nakula Sahoo	G. Academy, Manikagada	- ₹ 50.00
101.	Trinath Behera	Bayapalli	- ₹ 50.00
102.	Sridhar Ransingh	Balia	- ₹ 50.00
103.	Lalit Kumar Bahinipati	Kulasar	- ₹ 100.00
104.	Dinabandhu Lenka	Balia	- ₹ 100.00
105.	Subash Chandra Mahapatra	Bayapalli	- 100.00

106. Laxmidhar Prusty	Kulasar	- 50.00
107. Upendranath Sahoo	Begunia	- 100.00
108. Natabar Behera	Laxminarayanpur, Siko	- 2000.00
109. Satybadi Panda	Benudharpur	- 30.00
110. Rabindra Kumar Nayak	Bayapalli	- 100.00
111. Kasinath Swain	Balia	- 20.00
112. Debaraj Barad	Arakhapalli	- 50.00
113. Santosh Kumar Nayak	Bayapalli	- 50.00
114. Tunabala Rath	Niladrivihar, BBSR	- 20.00
115. Renubala Mahapatra	Bayapalli	- 50.00
116. Nityaswaroop Mahapatra	Bayapalli	- 100.00
117. Lopamudra Mahapatra	Bayapalli	- 30.00
118. Radhakanta Pattnaik	Pichukuli	- ₹ 101.00
119. Harihar Pradhan	Pichukuli	- ₹ 51.00
120. Kailash Ch. Muduli	Khanati	- ₹ 101.00
121. Krishna Ch. Mishra	Pichukuli	- ₹ 101.00
122. Suresh Ch. Dash	Asarala	- ₹ 51.00
123. Satrughna Barad	Asarala	- ₹ 51.00
124. Sri Chandi Hardev Rice Mill	Chandeswar	- ₹ 100.00
125. SM Agroteh Pvt. Ltd.	Kusupalla	- ₹ 100.00
126. Maa Mangala Rice Mill	Bamadiha	- ₹ 100.00
127. Sibani FPP Ltd.	Raj Sunakhala	- ₹ 100.00
128. Bajarangi Food Industry	Dambhuin	- ₹ 100.00
129. Jagannath Rice Mill	Chandeswar	- ₹ 200.00
130. Dillip Ku. Pattajoshi		- ₹ 50.00
131. Brundaban Dalei		- ₹ 50.00
132. Bijay Laxmi Mahapatra		- ₹ 50.00
133. Hrushikesh Pradhan	Tikatal	- ₹ 1005.00
134. Bijay Ku. Sahoo	Raj Sunakhala	- ₹ 500.00
135. Surendra Ku. Pradhan	Raj Sunakhala	- ₹ 500.00
136. Ajit Khan	Raj Sunakhala	- ₹ 100.00
137. Padmanav Baral	Bhubaneswar	- ₹ 1200.00
138. Mitanjali Pradhan	Bhubaneswar	- ₹ 1000.00
139. Omkarnath Agarwal	Kolkata	- ₹ 500.00
140. Radhamohan Sahoo	Dabardhupatna	- ₹ 1000.00
141. Yudhistir Sahoo	Cuttack	- ₹ 500.00
142. Biranchi Narayan Panda	Dhansar	- ₹ 3000.00

143. Narayan Sahoo	Jamusahi	- ₹ 1000.00
144. Biranchi Behura	Bhubaneswar	- ₹ 200.00
145. Ajit Sen	Angul	- ₹ 100.00
146. Dr. R.B. Samal	Bhubaneswar	- ₹ 121.00
147. S. K. Pattanaik,	Chandaka College	- ₹ 100.00
148. J Mohanty	Jajpur	- ₹ 100.00
149. Narayan Behera	Nayagada	- ₹ 500.00
150. Binay Ku. Nayak	Bhubaneswar	- ₹ 201.00
151. Kali Prasad Mohanty	Bhubaneswar	- ₹ 251.00
152. Hariprasad Mohapatra	Nayagarh	- ₹ 500.00
153. Sridhar Ku. Mishra	Nayagarh	- ₹ 500.00
154. Prasanna Ku. Basantia	Nayagarh	- ₹ 500.00
155. Santosh Ku. Naik	Nayagarh	- ₹ 500.00
156. Suryamani Sahoo	Nayagarh	- ₹ 200.00
157. Netrananda Pattnaik	Nayagarh	- ₹ 300.00
158. Sridhar Sahoo	Nayagarh	- ₹ 5000.00
159. Pramod Pratapsingh	Champailo	- ₹ 1001.00
160. Parasara Pattnaik	Jagatsinghpur	- ₹ 200.00.
161. Harihar Panigrahi	Puania	- ₹ 200.00
162. Rajkishore Jaysingh	Champailo	- ₹ 200.00
163. Bibhuti Ransingh	Champailo	- ₹ 500.00
164. Hrusikesh Champati	Beguniamulapatna	- ₹ 1000.00
165. Gangadhar Behera	Sanabada	- ₹ 100.00
166. Laxmidhar Khatei	Sanapadar	- ₹ 2000.00

LIST OF DONORS FOR 21ST ANNUAL CONFERENCE OF ODISHA - RAMAKRISHNA VIVEKA NANDA BHAVA PRACHAR PARISAD & 150TH BIRTH ANNIVERSARY OF SWAMI VIVEKANANDA HELD ON 17TH & 18TH NOVEMBER 2012 AT SRI RAMKRISHNA SEVASHRAM, TIKATAL.

Sl. No.	Name	Address	Contribution
167.	Raghunath Pradhan	Tikatal	- ₹ 200.00
168.	Bhagirathi Samantasinghar	Magura	- ₹ 300.00
169.	Pravakar Balabantaray	Tikatal	- ₹ 100.00
170.	Susanta Ku. Behera	Sanabad	- ₹ 5000.00
171.	Ranjan Ku. Acharya	Cuttack	- ₹ 101.00
172.	Ghanashyam Sahoo	Rajsunakhala	- ₹ 501.00
173.	Rabindra Kumar Nayak	Sanapadar	- ₹ 500.00
174.	Madhab Sahoo	Ranpur	- ₹ 1001.00
175.	Suresh Ch. Mansingh	Siula	- ₹ 100.00
176.	Basanta Kumar Nayak	Pichukuli	- ₹ 100.00
177.	Rambha Sundari Mahapatra	Charchika, Banki	- ₹ 201.00
178.	Prafulla Kumar Singh	Sanapadar	- ₹ 200.00
179.	Nirupama Mohanty	Khordha	- ₹ 100.00
180.	Kanakalata Dash	Khordha	- ₹ 50.00
181.	Sibasis Soor	Cuttack	- ₹ 501.00
182.	Ratnakar Pani	Bankoi	- ₹ 500.00
183.	Dr. Rabindra Ku. Patra	Bankoi	- ₹ 500.00
184.	Pragya Paramita Behera	Bolagarh	- ₹ 50.00
185.	Binapani Mohanty	Khordha	- ₹ 1001.00
186.	Jyoti Ranjan Das	Niali	- ₹ 100.00
187.	Tareswar Sundaray	Tikatal	- ₹ 500.00
188.	Bichitrananda Panda	Chakapada	- ₹ 2000.00
189.	Abhaya Ku. Lenka	Itamati	- ₹ 400.00
190.	Bainsidhar Sahoo	Itamati	- ₹ 100.00
191.	S.S. Roychaudhury	Rourkela	- ₹ 100.00
192.	Pratap Ch. Prusty	Begunia	- ₹ 205.00
193.	Bijay Ku. Gumansingh	Sanapadar	- ₹ 200.00
194.	Sunil Ku. Sahoo	Angul	- ₹ 50.00
195.	Basudev Pradhan	Bhanjanagar	- ₹ 50.00
196.	Fakir Ch. Behera	Khordha	- ₹ 300.00
197.	Rabindra Ku. Mahakud	Tikatal	- ₹ 20.00

198. Khetra Mohan Rana	Nandahatapalli	- ₹ 100.00
199. Bibhuti Bhusan Dalei	Sanapadar	- ₹ 501.00
200. Balunkeswar Dash	Tarabalu	- ₹ 1000.00
201. Ashok Kumar Gumansingh	Champailo	- ₹ 1000.00
202. Samarendra Dakhinakalat	-	- ₹ 500.00
203. Sudarsana Routray	Pichukuli	- ₹ 100.00
204. Kanhu Ch. Paltasingh	Champailo	- ₹ 100.00
205. Jogesh Ch. Samantasinghar	Banki	- ₹ 1000.00
206. Babaji Behera	Sanapadar	- ₹ 1350.00
207. Manas Ranjan Pattnaik	Pichukuli	- ₹ 100.00
208. Purna Ch. Behera	Champaili	- ₹ 200.00
209. Gokul Ch. Sahoo	Girigiria	- ₹ 2000.00
210. Narmada Mahapatra	Badanayapalli	- ₹ 210.00
211. Jayaprakash Sahoo	Badanayapalli	- ₹ 200.00
212. Nibedita Mahapatra	Begunia	- ₹ 100.00
213. Jagdish Mishra	Anugul	- ₹ 51.00
214. Arjun Patra	Jajpur Road	- ₹ 100.00
215. Dr. Manjushree Dhal	Bhubaneswar	- ₹ 2000.00

'ମୁଁ ଏବଂ 'ମୋର' ଏହି ଦୁଇଟି ଅଜ୍ଞାନ । ହେ ଭଗବାନ, ତୁମେ କର୍ତ୍ତା ଏବଂ ଏସମସ୍ତ ତୁମର, ଏହି ବୋଧ ଜ୍ଞାନ' ।

-ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ

ଯଦି ଶାନ୍ତି ଋହଁ ମା' କାହାର ଦୋଷ ଦେଖ ନାହିଁ । ଦୋଷ ଦେଖିବ ନିଜର । ଜଗତକୁ ଆପଣାର କରିବାକୁ ଶିଖ । କେହି ପର ନୁହେଁ, ମା' । ଜଗତ ତୁମର ।

-ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ସାରଦା ଦେବୀ

ପବିତ୍ରତା, ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଅଧ୍ୟବସାୟ ହେଉଛି ସଫଳତା ପାଇଁ ତିନୋଟି ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ଗୁଣ । ସର୍ବୋପରି ଚତୁର୍ଥଟି ହେଉଛି ପ୍ରେମ ।

-ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ